WWF

GHID

RO

2013

Ghid practic pentru identificarea şi managementul pădurilor cu valoare ridicată de conservare

Coordonatori: Radu Grigore Vlad, Costel Bucur, Marius Turtică

Grupul de experţi care a contribuit la elaborarea prezentului ghid: Irina Goia, Adrian Oprea, Dan Gurean, Adrian Indreica, Marius Danciu pentru Anexa nr.1; Istvan Komaromi, Ana Maria Benedek, Vasile Timur Chiş, Leonard Beretzchi, Silviu Chiriac, Mihai Pop pentru Anexa nr. 2; Nicolae Doniţă şi Adrian Oprea pentru Anexa nr. 4 şi 5.

Mulţumiri: George Dinicu, Erika Stanciu, Maria Mihul, Oliviu Iorgu, Liviu Năstasă, Constantin Moisa, Doru Bănăduc, Csaba Domokos, Monica Vasile, Liviu Măntescu, Tiberiu Chiricheş, Toader Robu, Bogdan Candrea, Mihai Dragoş, Virgil Scărlătescu, Marian Drăgoi, Tamas Papp.

Nilofer Ghaffar şi Christopher Stewart (ProForest Oxford, Marea Britanie) pentru discuţiile legate de Principiul 9 şi 6 şi VRC 2, Anna Lawrence (Forestry Commission, Marea Britanie) pentru discuţiile legate de VRC 5 şi 6.

Editare text: Editura Green Steps S.R.L.
Foto coperţi: Radu Grigore Vlad

Design/DTP: Editura Green Steps S.R.L.
Grafician: Raluca D. Hoisan Pilbáth
Tipar: S.C. Paragon România S.R.L.

FSC
www.fsc.org
RECYCLED
Paper made from recycled material
FSC® C107550

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Ghid practic pentru identificarea şi managementul pădurilor cu valoare ridicată de conservare/coord.:
Radu Grigore Vlad, Costel Bucur,
Marius Turtică. - Braşov : Green Steps, 2013
ISBN 978-606-8484-08-2
I. Vlad, Radu, silvicultură (coord.)
II. Bucur, Costel
III. Turtică, Marius
630*6 (498)

Publicat în februarie 2013 de WWF-România. Tipărit în cadrul proiectului WWF/IKEA: *„Management forestier responsabil pentru dezvoltare durabilă în ecoregiunea Dunăre – Carpaţi"*.
Reproducerea parţială sau totală se poate face cu precizarea sursei.

Prezentul ghid reprezintă o ediţie revizuită a versiunii elaborate în anul 2005 (grupul de elaborare: Erika Stanciu, Maria Mihul, George Dinicu, Oliviu Iorgu, Ioan Abrudan, Iovu Biriş, Marian Drăgoi, Mihai Dragoş, Nicolae Doniţă, Liviu Filip, Ferko Jeno, Tamas Papp, Mihaela Păucă Comănescu, Attila Sandor, Luminiţa Tănasie, Victoria Tatole), pe baza ghidului generic elaborat de Proforest UK Ltd. în 2003 (Jennings *et al.* 2003). Actuala publicaţie ia în considerare modificările Standardului de Certificare (Principiul 9), „Liniile directoare FSC® pentru Valorile Ridicate de Conservare şi Principiul 9" (Timothy Synnott *et al.*, 2011. FSC® Guidelines for High Conservation Values and Principle 9) şi experienţa implementării ediţiei anterioare.

WWF-România
Str. Ioan Vodă Caragea nr. 26 A, 010537, sector 1, Bucureşti
Tel: 021 317 49 96, Fax: 021 317 49 97
office@wwfdcp.ro, www.wwf.ro

CUPRINS

CAPITOLUL 1. NOȚIUNI INTRODUCTIVE 5

1.1. Conceptul de Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare și Certificarea Managementului Forestier 5

1.2. Scopul și utilitatea prezentului ghid 7

1.3. Valori Ridicate de Conservare și Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare 7

1.4. Procesul de definire a Valorilor Ridicate de Conservare 9

1.5. Metodologia de identificare a VRC și desemnare PVRC 11

CAPITOLUL 2. DEFINIREA ŞI IDENTIFICAREA VRC, CONSTITUIREA ŞI MANAGEMENTUL PVRC ÎN ROMÂNIA 14

2.1. Introducere 14

2.2. PVRC 1. Păduri care conţin concentraţii de biodiversitate (specii endemice, rare, ameninţate sau periclitate) semnificative la nivel global, regional sau naţional. 15

2.2.1. PVRC 1.1. – Suprafeţe forestiere din arii protejate 17

2.2.2. PVRC1.2 – Păduri care adăpostesc specii rare, ameninţate, periclitate sau endemice 21

2.2.3. PVRC1.3 – Păduri cu utilizare sezonală critică 26

2.3. PVRC 2. Peisaje forestiere extinse, semnificative la nivel global, regional sau naţional, în care există populaţii viabile speciilor autohtone, în forma lor naturală din punct de vedere al distribuţiei şi densităţii. 30

2.4. PVRC 3. Păduri ce cuprind ecosisteme rare, ameninţate sau periclitate 35

2.5. PVRC4. Păduri care asigură servicii de mediu esenţiale în situaţii critice 41

PVRC4.1 Păduri de importanţă deosebită pentru sursele de apă 42

PVRC4.2 Păduri critice pentru prevenirea şi combaterea procesului de eroziune 45

PVRC4.3 Păduri cu impact critic asupra terenurilor agricole şi calităţii aerului 47

2.6.PVRC 5. Păduri esenţiale pentru satisfacerea necesităţilor de baza ale comunităţilor locale 49

2.7. PVRC 6. Păduri esenţiale pentru păstrarea identităţii culturale a unei comunităţi sau a unei zone 53

CAPITOLUL 3. GESTIONAREA ŞI MONITORIZAREA PĂDURILOR CU VALOARE RIDICATĂ DE CONSERVARE 56

ANEXE 60

Anexa 1. VRC 1.2. Specii de plante rare ameninţate periclitate şi endemice 60

Anexa 2. VRC 1.3. Utilizare sezonală critică/concentraţii critice temporare. 77

Anexa 3. Criterii şi indicatori de selectare a ecosistemelor forestiere cu caracter primar din România 85

Anexa 4. VRC 3 Ecosisteme rare ameninţate sau periclitate 87

Anexa 5. Ecosisteme importante pentru conservarea diversităţii biologice 93

Anexa 6. Încadrarea vegetaţiei forestiere în grupe, subgrupe şi categorii funcţionale (preluată după Ministerul Silviculturii – 1986 cu comentarii şi note din Stăncioiu *et al.* 2008) 97

Anexa 7. Tipuri funcţionale (preluate după Normele tehnice silvice, vol.5, Ministerul Silviculturii, 1986) 103

BIBLIOGRAFIE 104

CAPITOLUL 1. NOȚIUNI INTRODUCTIVE

1.1 Conceptul de păduri cu Valoare Ridicată de Conservare şi Certificarea Managementului Forestier

În efortul de a stopa exploatarea neraţională a resurselor forestiere la nivel mondial, au apărut sistemele de ***certificare*** în domeniul managementului pădurilor. Prin intermediul acestor sisteme, care impun respectarea anumitor principii în ceea ce priveşte gestionarea resurselor forestiere, se poate verifica /controla ***originea*** materiei prime folosite în industria lemnului.

De fapt, este vorba de a „**certifica**" faptul că materia primă provine dintr-o pădure în care se aplică un ***management responsabil*** (i.e. **gospodărirea** acelei păduri este una **durabilă**[1]). Ca urmare, politicile internaţionale[2], procesatorii (prin achiziţia de materie primă), dar mai ales cumpărătorii (prin achiziţia de produse) pot stimula un management durabil, prin favorizarea ***surselor certificate*** (i.e. a materiei prime provenite din păduri gestionate durabil şi a produselor obţinute din astfel de materie primă).

Conceptul de „**Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare (PVRC)**", la care se referă acest ghid, se regăseşte în cadrul **Principiului 9** din sistemul de certificare al Forest Stewardship Council[3] (FSC) şi a fost publicat pentru prima dată în anul 1999 (Jennings et al. 2003). Aşa cum reiese din titulatură, acest principiu se referă strict la anumite păduri care, după cum se poate vedea din textul acestei lucrări, îndeplinesc funcţii importante din mai multe puncte de vedere: ecologic, social, cultural şi nu doar din punct de vedere al biodiversităţii. **În cadrul procesului de certificare**, identificarea şi gospodărirea adecvată a ***Pădurilor cu Valoare Ridicată de Conservare*** reprezintă o **cerinţă de bază**. Un management necorespunzător al acestor păduri poate duce la emiterea unei ***condiţii majore***[4] sau chiar la suspendarea certificatului deja emis.

[1]Gospodărirea durabilă a pădurilor reprezintă gospodărirea terenurilor forestiere într-un mod şi într-un ritm care menţine biodiversitatea, productivitatea, capacitatea de regenerare,vitalitatea lor, precum şi potenţialul acestora de a îndeplini, acum şi în viitor, funcţiile ecologice, economice şi sociale la nivel local, naţional şi global. În plus, acest mod de gospodărire nu trebuie să conducă la deteriorarea altor ecosisteme. (MCPFE 1993. Resolution H1 of the Ministerial Conference on the Protectionof Forests in Europe. Helsinki, Finland)

[2]Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European şi al Consiliului din 20 octombrie 2010, de stabilire a obligaţiilor care revin operatorilor care introduc pe piaţă lemn şi produse din lemn, regulament care urmăreşte intensificarea eforturilor în vederea prevenirii şi combaterii comerţului cu lemn recoltat în mod ilegal şi continuarea participării active a Uniunii Europene şi a statelor membre la punerea în aplicare a rezoluţiilor şi acordurilor globale şi regionale referitoare la chestiuni ce vizează pădurile (EUTR 995 /2010)

[3]Organizaţie internaţională independentă, non profit, constituită în anul 1993 cu scopul de a promova o gospodărire responsabilă a pădurilor (www.fsc.org).

[4]Condiţia majoră rezultă dintr-o neconformitate considerată majoră care apare dacă, singură sau în combinaţie cu alte neconformităţi ale unor indicatori (1), rezultă sau este probabil să rezulte în neîndeplinirea obiectivelor fundamentale ale unui criteriu FSC de către unitatea forestieră sau (2) continuă o perioadă lungă de timp sau (3) se repetă sistematic sau (4) afectează o suprafaţă mare sau (5) nu este rezolvată în mod corect sau adecvat de către managerul forestier, dupa ce a fost identificată.

Chiar dacă deţinerea unui certificat reprezintă garanţia unei silviculturi responsabile, **nu trebuie înţeles** că toate pădurile care nu sunt certificate sunt exploatate ilegal sau într-un mod necorespunzător. Cel puţin în prezent, sursele certificate nu pot oferi suficient material lemnos pentru a satisface nevoile industriei de prelucrare a lemnului. Drept urmare, chiar companiile care procesează lemn provenit din păduri certificate sunt nevoite să achiziţioneze şi lemn din alte surse (i.e. păduri care nu sunt certificate). În astfel de situaţii, pentru evitarea stimulării unei gospodăriri neraţionale (i.e. evitarea cumpărării de lemn care provine din tăieri ilegale sau neconforme cu principiul durabilităţii), aceste companii solicită îndeplinirea unor condiţii minime privind managementul pădurilor din care provine materialul lemnos pe care îl achiziţionează. Materialul lemnos rezultat din astfel de păduri se numeşte ***lemn controlat***[5].

Una dintre condiţiile cerute se referă la identificarea şi gospodărirea responsabilă a pădurilor care au o ***valoare ridicată de conservare*** (i.e. materialul lemnos rezultat să provină în urma unei exploatări raţionale care duce la păstrarea şi chiar îmbunătăţirea acelor valori). De aceea, conceptul de Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare poate fi şi este ***utilizat*** şi independent de certificare, în elaborarea politicilor de achiziţii în cadrul companiilor care prelucrează şi valorifică produse forestiere şi chiar şi în alte domenii, cum sunt conservarea şi gestionarea resurselor naturale (Djurberg et al. 2004) sau elaborarea politicilor agenţiilor guvernamentale (e.g. EUTR 995 /2010).

IMPORTANT!

Nu trebuie înţeles însă că acest concept (i.e. PVRC) şi, implicit, **Principiul 9 – *Pădurile cu Valoare Ridicată de Conservare***, din sistemul de certificare FSC, acoperă toate aspectele legate de biodiversitate. În acelaşi sistem de certificare (i.e. FSC), **Principiul 6 – *Impactul asupra mediului***, se referă la conservarea biodiversităţii (i.e. "Managementul forestier trebuie să conserve diversitatea biologică şi valorile asociate acesteia – de exemplu, resursele de apă, sol şi ecosistemele/ peisajele sensibile – astfel încât să menţină funcţiile ecologice şi integritatea pădurii") şi chiar în mod explicit (criteriul 6.2) are în vedere speciile rare, ameninţate, periclitate şi habitatele acestora (în special locurile de hrănire, reproducere,refugiu etc.). ***Aşadar, diferenţa dintre cele două principii constă în faptul că principiul 6 se referă la aspecte legate de biodiversitate, în general, şi oriunde apar, pe când principiul 9 se referă la acele suprafeţe forestiere unde valorile au o importanţă critică (i.e semnificativă la nivel global, regional, naţional), conducând astfel la soluţii de gestionare suplimentare, inclusiv consultări specifice,strategii de acţiune şi monitorizare.*** Drept urmare, aceste două principii (6 şi 9) se completează reciproc şi ambele trebuie luate în considerare pentru certificare. Lucrarea de faţă se referă **exclusiv** la **Principiul 9 – *Pădurile cu Valoare Ridicată de Conservare***.

[5]Standardul pentru Companii pentru Evaluarea FSC pe Lemn Controlat FSC-STD-40-005; Standardul pentru Management forestier pentru evaluarea pe Lemn Controlat FSC-STD-30-010.

1.2 Scopul şi utilitatea prezentului ghid

Scop. Scopul acestui ghid este acela de a oferi o metodologie practică pentru **definirea *valorilor ridicate de conservare***, **identificarea *pădurilor care pastreaza astfel de valori*** precum şi **recomandarea *unor măsuri generale de management pentru conservarea*** valorilor identificate. Structura şi o mare parte a informaţiilor prezentate în acest ghid provin din varianta generică elaborată de Proforest UK (Jennings et al. 2003), în interpretarea „Liniilor directoare FSC pentru Valorile Ridicate de Conservare şi Principiul 9" (Timothy Synnott et al., 2011. FSC Guidelines for High Conservation Values and Principle 9, 96p.), adaptată particularităţilor specifice gestionării pădurilor din ţara noastră şi pe baza experienţei utilizării în practică a vechiului ghid (ediţia 2005). S-a urmărit astfel trecerea de la definiţiile generice ale valorilor de conservare, la definiţii şi elemente care să oglindească trăsăturile socio-economice şi particularităţile ecologice specifice ţării noastre.

După **definirea** diferitelor categorii de VRC şi prezentarea **pragului** propus pentru fiecare dintre ele, ghidul oferă informaţii referitoare la modul în care se poate face **identificarea** acestora şi **constituirea** ca PVRC (modalităţi şi surse de informaţie). Ulterior, pentru fiecare categorie (şi subcategorie dacă este cazul), sunt propuse **măsuri de gospodărire** cu un caracter general, necesare menţinerii sau îmbunătăţirii VRC.

UTILITATE. Deşi se adresează în primul rând administratorilor şi proprietarilor de păduri care vor să dovedească gestionarea responsabilă a resurselor forestiere, în mod independent sau în cadrul sistemului de certificare FSC, ghidul poate fi utilizat şi de către inginerii amenajişti, auditori ai organismelor de certificare, companiile care achiziţionează produse forestiere sau de către alţi factori implicaţi în gospodărirea durabilă a pădurilor sau gestionarea ariilor protejate care includ suprafeţe forestiere.

1.3. Valori Ridicate de Conservare şi Păduri cu Valoare ridicată de Conservare

Toate pădurile sunt importante şi toate adapostesc valori cu valenţe eonomice, sociale sau ecologice ce trebuie păstrate. Acolo însă unde anumite valori (i.e. atribute ale lor) sunt considerate a fi de o importanţă excepţională sau critică, suprafaţa care trebuie să fie gospodărită în mod adecvat pentru păstrarea acestora poate fi definită drept o ***Pădure cu Valoare Ridicată de Conservare*** (**PVRC**). Aceasta presupune,în primul rând, identificarea valorilor, prezenţa acestora în teritoriu (dacă şi unde apar), evaluarea teritoriilor şi analiza factorilor de risc – oricare dintre activităţile care pot avea impact asupra acestor valori. În funcţie de aceste elemente, organizaţia va decide, luând

în considerare informaţiile existente şi consultarea factorilor interesaţi, strategiile de acţiune necesare ce vor viza menţinerea sau, după caz, îmbunătăţirea acestor valori şi a zonelor în care acestea se vor aplica.

Conform definiţiei Principiului 9 din standardul de certificare Forest Stewardship Council (FSC) şi conform ghidului generic elaborat de Proforest UK Ltd. în 2003 (Jennings et al.2003), pentru identificarea ***Pădurilor cu Valoare Ridicată de Conservare***, atributele luate în considerare (i.e. valorile pădurii) sunt grupate în următoarele şase categorii:

Tabel 1.0. Categorii de Valori Ridicate de Conservare (VRC)

VRC 1	**Concentraţii de biodiversitate** (incluzând specii endemice, rare, ameninţate sau periclitate) **semnificative** la nivel global, regional sau naţional.
VRC 2	**Peisaje forestiere** extinse, **semnificative** la nivel global, regional sau naţional, în care există **populaţii viabile** ale speciilor autohtone în **forma lor naturală** din punct de vedere al distribuţiei şi densităţii.
VRC 3	**Ecosisteme rare**, **ameninţate** sau **periclitate**.
VRC 4	**Servicii de mediu** esenţiale în situaţii critice (inclusiv protecţia surselor de apă, controlul eroziunii, combaterea poluării, etc.)
VRC 5	**Nevoi de bază** ale comunităţilor locale.
VRC 6	**Păstrarea identităţii culturale/religioase** a unei comunităţi sau a unei zone.

FUNDAMENTAL!

În cadrul acestui ghid, prin „Păduri[6] *cu Valoare Ridicată de Conservare" (PVRC) se vor înţelege teritoriile pentru care se impun strategii de management specifice în vederea menţinerii / îmbunătăţirii Valorilor Ridicate de Conservare (VRC) identificate.*

[6]Vor fi luate în considerare atât păduri în sensul de ecosistem (strict) forestier, cât şi alte ecosisteme (stâncării, grohotişuri zone umede, tufărişuri, mărăcinişuri, etc) din fondul forestier şi imediata vecinătate a acestuia care se încadrează într-una dintre categoriile VRC

Aşadar, în funcţie de rolul principal pe care îl îndeplinesc (conservarea biodiversităţii, rol socio-cultural şi ecologic), rezultă 6 categorii de **Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare** (**PVRC**):

- **PVRC 1** Păduri care conţin concentraţii de biodiversitate (inclusiv specii endemice, rare, ameninţate sau periclitate) semnificative la nivel global, regional sau naţional.
- **PVRC 2** Peisaje forestiere extinse, semnificative la nivel global, regional sau naţional, în care există populaţii viabile ale speciilor autohtone, în forma lor naturală din punctul de vedere al distribuţiei şi al densităţii.
- **PVRC 3** Păduri ce cuprind ecosisteme rare, ameninţate sau periclitate.
- **PVRC 4** Păduri care asigură servicii de mediu esenţiale în situaţii critice.
- **PVRC 5** Păduri esenţiale pentru satisfacerea necesităţilor de bază ale comunităţilor locale.
- **PVRC 6** Păduri esenţiale pentru păstrarea identităţii culturale a unei comunităţi sau a unei zone.

1.4. Procesul de definire a Valorilor Ridicate de Conservare

Pentru fiecare dintre cele şase tipuri de valori ridicate de conservare (VRC) menţionate în tabelul 1.0, ghidul prezintă elementele care trebuie luate în considerare şi oferă îndrumări pentru fiecare element în parte, în vederea identificării VRC pentru condiţiile caracteristice ţării noastre. Definirea fiecărei categorii de VRC s-a făcut printr-un proces participativ, în cadrul unor grupuri de lucru formate din specialişti în domeniu, care au elaborat listele de specii şi habitate din anexe, au propus pragurile pentru fiecare categorie şi recomandări privind măsurile adecvate de gospodărire. Informaţiile culese au fost supuse dezbaterii, în cadrul unor întâlniri cu auditori în certificare forestieră, reprezentanţi ai mai multor instituţii (de administrare a pădurilor, de cercetare şi învăţământ superior, de control al aplicării regimului silvic), cât şi din mediul non-guvernamental.

IMPORTANT!

Subliniem încă o dată faptul că acest concept se referă ***doar la pădurile care au o valoare excepţională/rol critic*** (i.e. o *valoare ridicată de conservare*) ***din punct de vedere ecologic, social şi cultural***. În plus, având în vedere faptul că gospodărirea pădurii are efecte directe asupra altor ecosisteme cu care aceasta se învecinează, pentru a dovedi practicarea unui management forestier responsabil, evaluarea nu se poate rezuma strict doar la **pădure** şi la **speciile care trăiesc numai în pădure**. Prin urmare, ghidul face referire şi la alte tipuri de ecosisteme (şi implicit la speciile pe cere le adapostesc) incluse în **fondul forestier**[7] sau limitrofe acestuia şi care sunt direct influenţate de managementul pădurii.

[7] „Totalitatea pădurilor, a terenurilor destinate împăduririi, a celor care servesc nevoilor de cultură, producţiesau administraţie silvică, a iazurilor, a albiilor pâraielor, a altor terenuri cu destinaţie forestieră şi neproductive,cuprinse în amenajamente silvice la data de 1 ianuarie 1990 sau incluse în acestea ulterior, în condiţiile legii, constituie, indiferent de natura dreptului de proprietate, fondul forestier naţional" (Legea 46/2008 Codul Silvic).

Procesul de definire a VRC a fost realizat în două faze distincte:

- Au fost stabilite **valorile (i.e. *atributele) relevante*** ale pădurilor, cum ar fi tipurile de ecosisteme, speciile de interes deosebit, funcţiile pădurii etc.;
- Pentru fiecare atribut, s-au definit ***pragurile limită***, respectiv nivelul dincolo de care respectivul atribut al pădurii poate fi considerat ca ***valoare ridicată de conservare*** (Figura 1).

Figura 1. Stabilirea nivelelor de prag pentru VRC.

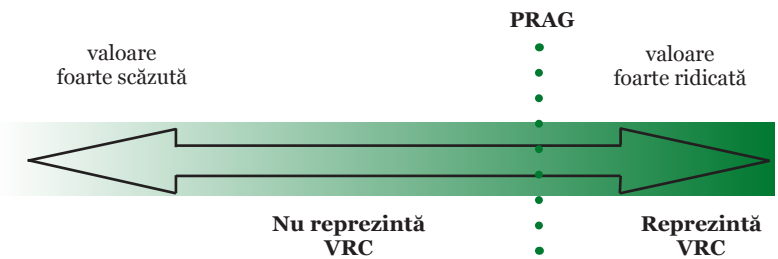

Stabilirea pragurilor este un proces dificil şi trebuie adaptat realităţilor din fiecare ţară. Pragurile propuse reprezintă, de fapt, nivelurile limită peste care atributele unei anumite păduri sunt considerate **Valori Ridicate de Conservare**. Aceste praguri pot fi exprimate spre exemplu în:

- numere (e.g. înclinarea în grade a terenului),
- suprafeţe minime (e.g. suprafaţa minimă pentru peisajele forestiere din categoria VRC 2) sau
- alte criterii (i.e.rolul de a asigura anumite servicii de mediu, dependenţa unei comunităţi de o anumită resursă, existenţa unor valori culturale şi religioase certe).

Chiar dacă un prag nu poate fi justificat întotdeauna matematic sau prin formule şi uneori nici nu poate fi exprimat cantitativ, ghidul actual încearcă definirea unor praguri cât mai clare şi mai ales uşor măsurabile şi comparabile în practică, astfel încât acestea să fie de un real folos pentru echipele de evaluare.

Impunerea unor **praguri prea ridicate** (i.e. un „filtru" prea dens) duce la identificarea unor suprafeţe forestiere foarte restrânse ca fiind cu valoare ridicată de conservare sau chiar la considerarea întregii suprafeţe ca fiind lipsită de valori ridicate de conservare.

Într-o astfel de situaţie, valorile totuşi existente în aceste păduri (însă neconsiderate ca atare datorită utilizării unui prag prea ridicat) pot fi degradate printr-un management necorespunzător. Pe de altă parte, utilizarea unor **praguri prea scăzute** (un „filtru" foarte larg) va duce în general la includerea majorităţii (sau chiar tuturor) arboretelor dintr-o suprafaţă forestieră întinsă în categoria: Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare, ieşind astfel în afara definiţiei conceptului de „***critic***" sau „***semnificativ***" şi subminând aplicarea conceptului[8].

1.5. Metodologia de identificare a VRC şi desemnare PVRC

În scopul identificării prezenţei unei/unor Valori Ridicate de Conservare în cadrul unei păduri, se propune o abordare în trei etape (Figura 2):

I. **Planificarea procesului.** Primul pas pentru administratorul sau proprietarul de pădure este de a forma echipa de evaluare pentru identificarea valorilor ridicate de conservare. Aceasta va include specialişti din structura proprie şi alţi specialişti, dacă este nevoie de expertiză auxiliară. O astfel de expertiză este necesară, în general, pentru identificarea corectă a valorilor de biodiversitate (e.g. speciile de plante în cazul VRC 1.2; speciile de animale VRC 1.3; habitatele forestiere rare, ameniţate sau periclitate în cazul VRC 3) sau a celor sociale şi culturale. În cele mai multe cazuri, o evaluare completă (i.e. ultima fază a evaluării) nu se poate face fără specialişti biologi (dacă au fost identificate păduri cu rol important pentru biodiversitate) sau fără implicarea unor etnografi (dacă au fost identificate păduri cu rol important pentru păstrarea identităţii culturale a comunităţilor locale).

În cadrul acestei etape se recomandă identificarea factorilor interesaţi din zona supusă evaluării şi consultarea lor cu privire la prezenţa valorilor ridicate de conservare. Aceste consultări au, în primul rând, rolul de a asigura transparenţa procesului, dar şi de a ajuta la identificarea unor valori de conservare (în special de biodiversitate), sporind eficienţa şi reducând, totodată, costurile de evaluare. Astfel, pe lista factorilor interesaţi vor fi incluşi, obligatoriu, proprietarii şi administratorii de terenuri şi reprezentanţi ai comunităţilor locale. De asemenea, este importantă implicarea instituţiilor de învăţământ şi cercetare, asociaţii sau ONG-uri care acţionează în zonă, etc.

[8]Utilizarea în practică a vesiunii precedende (2005) a ghidului, prin acţiuni de identificare a Pădurilor cu Valoare Ridicată de Conservare în diferite regiuni ale ţării,a demonstrat situaţii în care suprafeţele potentiale PVRC au fost foarte întinse, în mod nejustificat (i.e. filtrul a fost prea larg). Astfel in anumite situatii, fie s-au adaptat pragurile recomandate pentru definirea Valorilor Ridicate de Conservare fie pădurile identificate ca PVRC au ieşit în afara definiţiei conceptului de „critic" sau „semnificativ".

CONSIDERAŢII CHEIE

Consultarea şi implicarea adecvată a factorilor interesaţi pentru indentificarea VRC, şi ulterior, pentru constituirea şi stabilirea măsurilor management PVRC, constituie o condiţie fundamentală în cadrul procesului de certificare.

II. **Evaluarea preliminară** are rolul de a acţiona ca un „filtru", pentru **a exclude** rapid toate acele păduri care cu siguranţă nu conţin VRC şi pentru **a identifica** pădurile care conţin sau ar putea conţine anumite VRC. În acest mod, eforturile ulterioare (mai detaliate) de confirmare sau infirmare a prezenţei VRC se vor concentra doar pe o parte a suprafaţei forestiere luate în studiu, reducând costurile procesului şi durata acestuia.

Această fază preliminară se bazează pe evaluarea datelor din diversele surse existente, identificate de către echipa de specialişti (existenţa unor astfel de informaţii în format GIS creşte calitatea procesului şi reduce timpul necesar evaluării). În general, reprezintă o etapă „de birou" a procesului şi implică, în primul rând, consultarea surselor menţionate la punctul I, avizând identificarea factorilor interesaţi, şi respectiv rezultatele consultărilor publice.

În urma evaluării preliminare, suprafeţele forestiere parcurse se împart în trei categorii:

- fără Valoare Ridicată de Conservare;
- cu Valoare Ridicată de Conservare;
- potenţial cu Valoare Ridicată de Conservare;

Ultima categorie (i.e. potenţial VRC) necesită evaluarea în teren pentru confirmarea/ infirmarea prezenţei Valorii Ridicate de Conservare şi,prin urmare, în acest caz, mai este necesară încă o etapă: **evaluarea completă.**

III. **Evaluarea completă.** Acolo unde evaluarea preliminară indică doar faptul că este posibil ca o VRC să fie prezentă, managerul forestier trebuie să facă o *evaluare completă*, care să confirme sau să infirme prezenţa valorilor ridicate de conservare. Acest proces de evaluare completă necesită deplasări pe teren şi, în anumite cazuri, implicarea unor specialişti din alte domenii (biologi, sociologi,

etnografi). De aceea, în anumite situaţii, durata procesului de identificare al VRC va fi mai lungă şi vor fi necesare resurse financiare pentru evaluări privind biodiversitatea, evaluări de mediu sau sociologice.

Figura 2. Reprezentarea schematică a procesului de evaluare VRC, constituire, gospodărire şi monitorizare a PVRC.

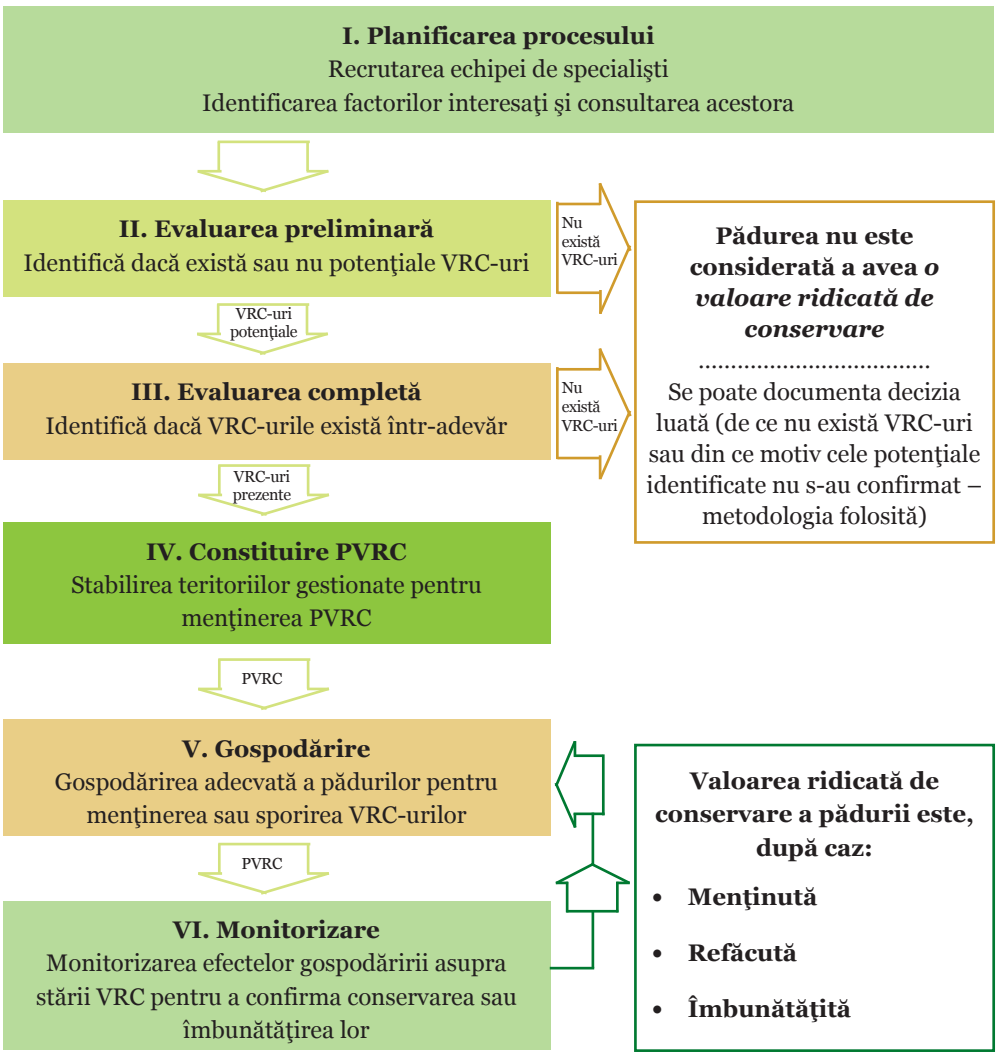

CAPITOLUL 2. DEFINIREA ŞI IDENTIFICAREA VRC, CONSTITUIREA ŞI MANAGEMENTUL PVRC ÎN ROMÂNIA

2.1. Introducere

Cele şase categorii de Valori Ridicate de Conservare prezentate în capitolul introductiv sunt definite în acest ghid conform Principiilor şi Criteriilor FSC. Aceste definiţii generale au fost transformate aici în definiţii specifice la nivel naţional, prin detalierea şi includerea de informaţii relevante, care să le facă uşor aplicabile în activităţile de identificare, evaluare, dar şi gospodărire şi monitorizare. Pentru fiecare categorie de Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare acest capitol prezintă:

- **O descriere generală** a categoriei care subliniază motivul/motivele pentru care a fost creată (i.e. constituie, practic, o **justificare** a necesităţii şi a importanţei desemnării ca **PVRC** a suprafeţelor forestiere necesare a fi conduse pentru menţinerea valorii respective);
- **Definiţia** categoriei de **PVRC**;
- **Pragurile definite** pentru fiecare categorie **VRC** în parte şi justificarea definirii acestora, inclusiv corelarea acestora cu legislaţia în vigoare;
- Modalităţi practice de **identificare a VRC** şi **constituirea PVRC**;
- Recomandări generale de **management** pentru menţinerea/îmbunătăţirea **VRC**;
- Recomandări privind modul de **desfăşurare** şi **etapele evaluării VRC** (i.e. Evaluarea Preliminară şi Evaluarea completă).

2.2. PVRC 1. Păduri care conţin concentraţii de biodiversitate[9] (specii endemice, rare, ameninţate sau periclitate) semnificative[10] la nivel global, regional sau naţional.

În cadrul categoriei VRC 1 sunt incluse suprafeţe de pădure caracterizate de o diversitate biologică foarte ridicată (incluzând zone cu concentraţii mari ale unor specii cu un statut special – specii ameninţate, periclitate sau endemice) sau prin prezenţa unor ansambluri neobişnuite de grupuri ecologice sau taxonomice şi a concentraţiilor sezonale excepţionale.

Vor exista multe păduri care conţin specii rare sau endemice, dar care nu sunt PVRC1, deoarece nu există o ***concentrare semnificativă la nivel global, regional sau naţional***.

Datorită faptului că există multe modalităţi prin care valorile de biodiversitate pot fi identificate în categoria VRC 1, aceasta a fost sub-divizată în trei sub-categorii:

- **VRC 1.1 Arii protejate:** Ariile protejate reprezintă modalitatea de conservare *in situ* a biodiversităţii. Sistemul de arii protejate creat la nivelul ţării reprezintă componenta de bază prin care se implementează politicile de conservare a biodiversităţii existente la nivel naţional şi internaţional.
- **VRC 1.2 Specii rare, ameninţate, periclitate şi endemice:** Unul dintre aspectele cele mai importante referitoare la valorile de biodiversitate este prezenţa speciilor ***rare, ameninţate sau periclitate***. Pădurile care adăpostesc populaţii ale unor astfel de specii sunt, în mod categoric,foarte importante pentru menţinerea biodiversităţii, deoarece aceste specii sunt foarte sensibile la schimbările mediului lor de viaţă (ex: modificarea habitatului, accesibilitatea anumitor resurse, modificarea raporturilor cu alte specii din biocenoză etc.), exploatare, boli etc. ***Speciile endemice*** sunt acelea a căror prezenţă se limitează numai la o anumită arie geografică. Atunci

[9] În scopul acestui ghid se va considera prin ***„Concentraţii de biodiversitate”:***
- număr semnificativ de specii clasificate ca rare, ameninţate, periclitate sau endemice;
- populaţii importante sau abundenţa unei specii, semnificative în raport cu efectivele la nivel naţional, regional sau global;
- chiar şi o populaţie mică (simpla prezenţă) dintr-o specie critic periclitată (Timothy Synnott et al., 2011. FSC Guidelines for High Conservation Values and Principle 9, 96p.).

[10] „***Semnificativă***” se va interpreta ca:
- o desemnare, clasificare sau recunoaştere a statutului de conservare de către o instituţie internaţională (e.g. IUCN);
- o desemnare de către autorităţi naţionale sau regionale sau de către o organizaţie responsabilă de conservare;
- o recunoaştere voluntară de către „organizaţie”, pe baza informaţilor disponibile şi a consultărilor factorilor interesaţi despre prezenţa unei concentraţii de biodiversitate semnificative, chiar dacă nu sunt (în prezent) declarate în mod oficial de autorităţi, luând în considerare implicaţiile de gospodărire;
- o desemnare la nivel naţional sau regional aprobată prin Standardul FSC (Timothy Synnott et al., 2011. FSC Guidelines for High Conservation Values and Principle 9, 96p.).

când această suprafaţă este restrânsă (aşa cum este în majoritatea situaţiilor), specia este deosebit de importantă pentru procesul de conservare, datorită faptului că un areal restrâns îi sporeşte vulnerabilitatea. Orice schimbare majoră datorată unei anumite perturbări poate duce la dispariţia speciei, neavând certitudinea că ulterior, populaţia îsi va reocupa arealul iniţial sau îşi va mări efectivele pe baza exemplarelor existente în alte puncte ale arealului (i.e. aşa-numite refugii).

- **VRC 1.3 Utilizarea sezonală critică**: Multe specii folosesc o varietate de habitate în diverse momente sau faze ale existenţei lor. Acestea pot fi diferite din punct de vedere al amplasării geografice (cazul speciilor migratoare) sau pot fi din aceeaşi zonă, însă diferite ca structuri şi compoziţii (tipuri de ecosisteme diferite). Uneori, utilizarea unui anumit habitat poate fi doar sezonală sau habitatul poate fi folosit doar în anii cu condiţii extreme. În aceste situaţii acesta **devine critic pentru supravieţuirea populaţiei**. Ca urmare, această sub-categorie include suprafeţe forestiere folosite doar **temporar** de anumite specii, suprafeţe care însă sunt esenţiale pentru supravieţuirea şi perpetuarea acestor specii oferindu-le habitat în **momente critice ale existenţei** lor (e.g. zone esenţiale pentru reproducere, locul de iernare a unor păsări migratoare, locuri obligate de pasaj, coridoare ecologice, etc.).

În continuare, fiecare dintre aceste trei sub-categorii sunt prezentate pe larg, oferindu-se îndrumări asupra modului în care:

- se identifică ce valori de conservare există în context naţional sau regional;
- se definesc pragurile dincolo de care valoarea devine o valoare ridicată de conservare;
- se realizează evaluarea preliminară (i.e. prezenţa, absenţa sau posibilitatea prezenţei unei valori ridicate de conservare);
- se realizează evaluarea completă,acolo unde este cazul (i.e. confirmarea/infirmarea prezenţei unei valori ridicate de conservare în cazurile cu potenţială VRC).

IMPORTANT!

Includerea în anexe a unor specii care nu sunt foarte rare în România ar determina desemnarea majorităţii habitatelor aflate în stare favorabilă de conservare şi astfel, la includerea unor suprafeţe foarte mari ca şi PVRC1, ceea ce ar duce la subminarea conceptului (i.e. care urmăreşte conservarea valorilor *ridicate* de conservare!) şi implicit, la o aplicabilitate redusă a acestuia. Menţionăm, de asemenea, că listele de specii anexate, precum şi pragurile stabilite, pot fi revizuite şi modificate periodic, inclusiv prin adăugarea sau reformularea unor criterii, pe măsură ce apar noi reglementări la nivel naţional şi internaţional sau pe baza experienţei acumulate din aplicarea în practică a ghidului.

2.2.1. PVRC 1.1. – Suprafețe forestiere din arii protejate

În conformitate cu *Legea nr. 49 din 7 aprilie 2011 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice*, **aria naturală protejată** este definită ca „o zonă terestră şi/sau acvatică în care există specii de plante şi animale sălbatice, elemente şi formaţiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, ştiinţifică ori culturală deosebită, care are un regim special de protecţie şi conservare, stabilit conform prevederilor legale".

Ariile protejate sunt o componentă esenţială pentru conservarea biodiversităţii. Cel mai important efort la nivel global în această direcţie a fost „Conferinţa asupra Mediului Înconjurător şi a Dezvoltării" care a avut loc în anul 1992, la Rio de Janeiro – Brazilia. În cadrul acestei conferinţe s-a semnat *Convenţia privind diversitatea biologică*, convenţie ratificată în prezent de peste 170 de naţiuni, inclusiv de România, prin Legea 59 din anul 1994. Astfel, ţara noastră are obligaţia ca, prin politicile sale de mediu, să îndeplinească obiectivele acestei convenţii şi să conserve biodiversitatea naţională la cele 4 niveluri: genetic, specific, ecosistemic şi etno-cultural.

ATENȚIE!

Cu toate că titlul se referă la „arii protejate" în general, conceptul de VRC 1.1 se referă doar la acele arii protejate care conţin, într-adevăr, concentraţii de biodiversitate semnificative la nivel global, regional sau naţional. Ca urmare, vor fi identificate ca VRC 1.1. doar suprafeţele forestiere din acele tipuri de **arii protejate** sau **porţiuni din acestea care adăpostesc astfel de concentraţii ridicate de biodiversitate**. Nu vor fi incluse aici categoriile de arii protejate sau suprafeţele din interiorul acestora care nu îndeplinesc această condiţie!

Exemple de cazuri care **nu constituie VRC 1.1**: arii protejate cu rol principal peisagistic, hidrologic, pedologic, geologic, paleontologic, speologic, recreativ şi turistic (i.e. **deci altul decât conservarea biodiversităţii**); suprafeţe din arii protejate cu zonare internă care nu au rol prioritar de conservarea a unor concentraţii ridicate de biodiversitate (e.g. parcurile naturale şi cele naţionale care, pe lângă zonele foarte importante pentru biodiversitate – i.e. monumente ale naturii, rezervaţii ştiinţifice, rezervaţii naturale, zone de protecţie integrală sau zone de protecţie strictă – mai conţin şi alte zone în care biodiversitatea şi menţinerea ei au un rol secundar).

PVRC 1.1 – Definiție, praguri, identificare, constituire și măsuri de management (Tabelul 1.1.)

Definiţie
Păduri din rezervaţii ştiinţifice, rezervaţii naturale, suprafeţe declarate monumente ale naturii şi zone de protecţie integrală sau zone de protecţie strictă din ariile naturale protejate conform Legii 49 /2011 şi O.U.G. 57/2007.
Prag
Prezenţa unor suprafeţe forestiere în arii protejate din categoriile menţionate mai sus, cu condiţia ca obiectivul principal al acestora să fie conservarea biodiversităţii.
Identificare, constituire şi măsuri de management
IDENTIFICARE: • Lista ariilor protejate din România; • Documentaţii cuprinzând propuneri[11] de constituire de rezervaţii la nivel local şi judeţean – Consilii judeţene, Agenţii de protecţia mediului, alte instituţii; • Planurile de management ale ariilor protejate; • Amenajamente silvice. **CONSTITUIRE:** Se constituie PVRC 1.1 toate unităţile amenajistice din fondul forestier supus evaluării incluse în categoriile menţionate mai sus. O sursă utilă pentru evaluare o constituie amenajamentele silvice, prin analiza categoriilor funcţionale: ***1.5.a, 1.5.c, 1.5.d, 1.5.f***. Acolo unde, în prealabil, nu există încă o încadrare funcţională, se va constitui PVRC 1.1 prin identificarea suprafeţelor care fac obiectul ariei protejare conform documentelor oficiale existente. **MĂSURI DE MANAGEMENT:** Măsurile de management pentru PVRC 1.1 vor fi cele stabilite prin planurile de management ale ariilor protejate. Pentru suprafeţele încadrate în categoriile funcţionale 1.5.a, 1.5.d şi 1.5.f., ***nu vor fi permise intervenţii antropice*** (conform tipului funcţional T I[12] – „este interzisă orice fel de exploatare de lemn sau de alte produse, fără aprobarea organului competent prevăzut în lege" – Ministerul Silviculturii 1986). În cazul rezervaţiilor naturale, pe baza unei analize a necesităţilor de conservare a speciilor şi habitatelor pentru care au fost desemnate, se vor aplica masuri de mangement ***astfel încât concentraţii semnificative de specii endemice şi rare, ameninţate, periclitate să fie menţinute sau îmbunătăţite***. În astfel de situaţii, cu toate că normele tehnice silvice recomandă acelaşi tip funcţional ca la celelalte categorii (i.e. T I), trebuie propuse măsuri de management adecvat (i.e. nu intră automat întreaga suprafaţă la protecţie strictă).

[11]Dacă există propuneri ce nu sunt soluționate (de o perioadă îndelungată), trebuie aplicat principiul precauției, fiind necesare evaluări suplimentare.

[12]O descriere detaliată a tipurilor funcţionale conform Normelor tehnice silvice, vol 5 (Ministerul Silviculturii 1986), este prezentată în anexa **7**.

IMPORTANT!

Datorită declarării siturilor Natura 2000 ca arii protejate, pădurile cuprinse în aceste situri vor trebui analizate ca potențiale PVRC 1. Eventualele suprafețe care pot fi incluse în această categorie vor putea fi identificate relativ simplu, după întocmirea planurilor de management care vor descrie detaliat obiectivele specifice de management și, astfel, se va identifica dacă există suprafețe care vor putea fi desemnate ca: PVRC 1.2, PVRC 1.3, PVRC 3 sau chiar PVRC 1.1 (în această ultimă situație doar dacă suprafețele în cauză sunt desemnate ca rezervații științifice, rezervații naturale, monumente ale naturii, zone de protecție integrală sau zone de protecție strictă).

Evaluarea preliminară

Managerul forestier trebuie să includă în evaluarea sa orice arie protejată care este situată în raza sa de activitate. Ca prim pas în evaluarea preliminară se verifică, în amenajamentele silvice, prezența categoriilor funcționale 1.5.a (i.e. zonele de protecție integrală sau zonele de protecție strictă din parcurile naționale sau naturale), 1.5.c (i.e. rezervații naturale), 1.5.d (i.e. rezervații științifice) și 1.5.f (i.e. monumente ale naturii). În plus, se verifică dacă există și alte suprafețe de pădure care sunt incluse într-o arie protejată existentă sau propusă, în baza actelor legislative și documentațiilor prezentate în tabelul 1.1 (*Identificare*). În acest sens, se vor compara hărțile ariilor protejate cu cele amenajistice, verificându-se dacă unitatea de management forestier cuprinde suprafețe incluse în arii protejate de tipul celor prezentate în tabel. O colaborare directă cu administratorul sau custodele ariei protejate este necesară și foarte utilă. De asemenea, se pot contacta agențiile de protecția mediului, care dețin informații referitoare la ariile protejate situate în zona lor de responsabilitate;colaborarea cu aceste agenții este obligatorie mai ales în cazul în care ariile protejate nu au încă un administrator sau custode. În acest mod, vor fi identificate suprafețele de pădure care sunt cuprinse în arii protejate din categoriile specificate în tabel. Toate pădurile din aceste zone se vor constitui ca PVRC (sub-categoria 1.1).

În cazul ariilor protejate care se află în stadiul de propunere, este necesar să se studieze motivele propunerii de acordare a statutului de arie protejată. Doar în

acest mod se poate vedea dacă suprafeţele forestiere din aceste arii cuprind atribute care ar putea fi considerate VRC 1.1. (i.e. suprafețe ce pot fi declarate rezervații științifice, rezervații naturale sau monumente ale naturii). Dacă există astfel de suprafeţe, pentru a se decide dacă într-adevăr este prezentă VRC 1.1, este necesară o evaluare completă.

Evaluarea completă

Evaluarea preliminară oferă detalii suficiente asupra tuturor ariilor protejate care sunt considerate VRC 1.1. O evaluare completă se impune doar în cazul ariilor protejate aflate în stadiu de ocrotire provizorie (i.e. acolo unde încă nu s-a confirmat existenţa şi limitele unor zone de tipul celor prezentate în tabelul 1.1). În astfel de cazuri, datele culese deja cu ocazia întocmirii documentaţiei ştiinţifice pentru aprobarea ariei protejate reprezintă un punct de pornire extrem de util. Astfel se pot evita de cele mai multe ori activităţile costisitoare de teren necesare pentru inventarierea biodiversităţii. Pentru această etapă (i.e. evaluarea completă), în cele mai multe cazuri, este necesară participarea unor specialişti în diverse domenii, altele decât silvicultura. Ca urmare, în majoritatea cazurilor, managerul forestier va trebui să contracteze specialişti biologi din afara organizaţiei.

2.2.2. PVRC1.2 – Păduri care adăpostesc specii rare, ameninţate, periclitate sau endemice

Pădurile care adăpostesc concentraţii de astfel de specii (i.e. specii ***rare, ameninţate***, ***periclitate*** sau ***endemice***) sunt categoric importante pentru conservarea acestora. Având în vedere faptul că aceste specii sunt foarte sensibile la modificările de habitat, exploatare, boli şi dăunători, etc., managementul pădurilor trebuie să urmărească menţinerea şi perpetuarea lor şi chiar îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă, acolo unde starea de conservare a populaţiilor este considerată nefavorabilă.

Criteriul 6.2[13] din cadrul **Principiului 6** al sistemului de certificare FSC (*Principiul 6 FSC: Impactul asupra mediului*) se referă la speciile rare, ameninţate sau periclitate, în general. Din acest motiv, acest ghid construit pe baza **Principiului 9** al sistemului de certificare FSC (*Principiul 9: Pădurile cu Valoare Ridicată de Conservare*) se referă doar la acele **suprafeţe forestiere care adăpostesc specii rare, ameninţate, periclitate sau endemice în concentraţii semnificative**[14] **la nivel global, regional sau naţional**.

Speciile ***rare*** sunt acele specii care fie sunt rare în mod natural, fie în urma activitaţilor antropice, dar care încă nu au fost desemnate ca ameninţate sau periclitate, fiind clasificate ca atare în mod oficial, într-un sistem recunoscut la nivel naţional sau regional. Speciile ***ameninţate*** sau ***periclitate*** sunt cele care sunt supuse unui risc ridicat de dispariţie din mediul natural (i.e. încetarea existenţei lor în stare spontană), în primul rând din cauzaunor activităţi antropice (exploatare neraţională, modificarea habitatului, introducerea unor specii exotice cu caracter invaziv, etc.) şi mai rar din cauze naturale (patogeni, paraziţi sau specii competitoare), care au ca efect reducerea radicală a arealului, a suprafeţei ocupate de populaţii sau a efectivelor acestora. Definirea acestor categorii de specii, precum şi criteriile de încadrare a unei anumite specii într-una din aceste categorii sunt prezentate pe larg de către **International Union for Conservation of Nature and Natural Resources** (Uniunea Internaţională pentru Conservarea Naturii, IUCN) şi pot fi consultate la adresa: http://www.iucnredlist.org/technical-documents/categories-and-criteria.

Speciile ***endemice*** sunt acele specii care sunt găsite numai într-o anumită zonă geografică. Cu cât suprafaţa pe care se găseşte o astfel de specie este mai restrânsă, cu

[13]Standard FSC-01-STD-01-001 Criteriul 6.2: „Se vor aplica măsuri de protecţie pentru speciile rare, periclitate şi pentru habitatele acestora (ex.: locuri de împerechere şi hrănire). Zonele de conservare şi ariile protejate trebuie stabilite în funcţie de volumul şi intensitatea activităţilor forestiere şi a unicităţii resurselor aflate în pericol. Vânătoarea, pescuitul, amplasarea de capcane şi recoltarea produselor forestiere în mod neadecvat trebuie controlate".

[14]vezi nota de subsol 9-10.

atât aceasta are o importanţă mai mare pentru conservare. Pentru identificarea PVRC s-au considerat ca fiind semnificative speciile endemice pentru fondul forestier din România (i.e. ce se regăsesc numai în pădurile din ţara noastră) şi pe suprafeţe restrânse. Trebuie menţionat faptul că majoritatea endemitelor de la noi sunt specii de plante, iar majoritatea acestora sunt deja incluse în arii protejate şi deci fac obiectul VRC 1.1.

În România nu există specii de importanţă conservativă excepţională la nivel mondial (categoria IUCN *critic periclitate*) precum gorila, tigrul siberian, balena albastră, etc. Astfel, se vor considera speciile rare, ameninţate, periclitate la nivel naţional / regional (i.e. spaţiul comunitar) a căror importanţă (dată de concetraţiilesemnificative la nivel naţional/regional) este recunoscută pe criterii ştiinţifice. În acest sens, s-a realizat o prioritizare,atât în ce priveşte speciile, cât şi zonele recunoscute cu astfel de concentraţii, luându-se în considerare legislaţia şi studiile ştiinţifice recunoscute la nivel naţional şi internaţional.

S-a urmărit definirea valorilor critice, astfel încât să se acopere o gamă adecvată de grupe taxonomice. În practică, este imposibil să se ia în considerare toate grupurile taxonomice, fie din cauza lipsei de informaţii, fie din cauza dificultăţilor apărute la identificarea unora. Astfel, pentru România, grupul de lucru (din motive practice) a luat în considerare: plantele superioare, amfibienii, reptilele, păsările şi mamiferele. Pentru cele cu capacitate de dispersie mare, atenţia se va îndrepta cu prioritate spre siturile deja recunoscute ca adăpostind concentraţii semnificative, iar în cadrul acestora, spre habitatele critice pentru menţinerea acestor concentraţii (zone de reproducere, refugiu, hrănire, adăpost, migraţie/conectivitate).

În acest ghid, pentru o aplicabilitate practică sporită, la sub-categoria VRC 1.2 au fost incluse ca atribute (pe baza cărora o pădure să fie considerată ca având valoare ridicată de conservare) doar speciile de plante ameninţate, periclitate sau endemice, care se întâlnesc în zone cu concentraţii semnificative la nivel naţional/ regional recunoscute pe criterii ştiinţifice. Speciile de faună (amfibieni, reptile, păsări, mamifere, etc.) determină încadrarea ca VRC doar dacă apar în concentraţii critice sezonale şi, ca atare, fac subiectul următoarei sub-categorii VRC 1.3. În restul situaţiilor (i.e. pentru alte grupe taxonomice sau când nu există o utilizare sezonală critică), managerul forestier trebuie să asigure gospodărirea adecvată conform cerinţelor acestor specii (Principiul 6. ***Impactul asupra mediului***).

Având în vedere diversitatea ridicată a speciilor de plante din ţara noastră, dar şi faptul că, dintre speciile de interes conservativ, unele sunt extrem de importante a fost creată ***o listă pentru speciile foarte rare, ameninţate, periclitate (multe dintre ele emblematice), a căror simplă prezenţă (i.e. prezenţa unei populaţii viabile) justifică desemnarea pădurii respective ca VRC 1.2.***

NOTĂ:

Pădurile din jurul habitatelor marginale (e.g. zone umede, stâncării, terenuri saraturate etc) care adăpostesc specii de plante importante din punct de vedere conservativ sunt considerate cu valoare ridicată de conservare. Ca atare, managementul lor trebuie să nu afecteze negativ aceste specii de interes conservativ (i.e. să evite destabilizarea sau distrugerea ecosistemului cu care se învecinează pădurea şi care adăposteşte speciile respective).

PVRC 1.2 – Definiție, praguri, identificare, constituire și măsuri de management (Tabelul 1.2)

Definiție
Păduri care constituie habitate pentru speciile de plante rare, amenințate, periclitate sau endemice.
Prag[15]
1. ***prezența unei populații viabile a uneia din speciile menționate în Anexa 1*** 2. ***localizarea într-un sit desemnat pe criterii științifice și recunoscut ca adăpostind concentrații semnificative la nivel național sau regional: arii protejate de importanța comunitară, arii protejate de interes național sau alte studii[16] relevante.***
Identificare, constituire și măsuri de management
IDENTIFICARE: Pentru identificarea pădurilor care adăpostesc concentrații critice ale speciilor de plante din Anexa 1 se vor utiliza următoarele surse: • lista ariilor protejate din România • baza de date Natura 2000 • planurile de management ale ariilor protejate • documentații de desemnare ale ariilor protejate • lucrări științifice în domeniu • amenajamente silvice • consultări cu instituții de cercetare, învățământ, muzee, specialiști locali, administratori de arii protejate, ONG-uri etc.

[15]Pragurile 1 şi 2 trebuie considerate cumulativ.

[16]Printr-un ***angajament voluntar al „organizației”***, în urma consultării factorilor interesați și în baza cercetărilor existente, administratorul poate decide considerarea valorilor ridicate de conservare și în afara ariilor protejate deja desemnate. Studiile utile în acest sens pot fi: documentații pentru înființarea sau extinderea de arii protejate, strategii de dezvoltare regională, planuri de management integrat, amenajamente silvice, diferite cercetări științifice etc.

Identificare, constituire şi măsuri de management

CONSTITUIRE:

Scopul constituirii este menţinerea/îmbunătăţirea în extindere, calitate şi viabilitatea acestor concentraţii, prin activităţile de management forestier sau orice alte activităţi. Astfel, atât suprafeţele necesare a fi gospodărite pentru menţinerea acestor valori, cât şi măsurile de management trebuie să fie fundamentate în baza cercetărilor şi documentaţiilor existente, inclusiv consultarea factorilor interesaţi. În cele ce urmează, sunt prezentate unele recomandări de principiu:

I. Pentru speciile de pădure:

Unităţile amenajistice în care sunt identificate speciile din anexa 1 (şi sunt îndeplinite condiţiile de prag menţionate mai sus) vor fi desemnate ca PVRC 1.2.

II. Pentru speciile din ecosisteme limitrofe cu pădurea:

Unităţile amenajistice limitrofe ecosistemelor (altele decât pădurea) în care sunt identificate speciile din anexa 1 (şi sunt îndeplinite condiţiile de prag menţionate mai sus) vor fi desemnate ca PVRC 1.2.

MĂSURI DE MANAGEMENT:

I. Pentru speciile de pădure:

Lucrările silvice aplicate vor corespunde cerinţelor ecologice ale speciilor care se doresc a fi conservate (în special de umiditate şi lumină) şi vor fi stabilite în urma consultării cu specialişti biologi. În plus, acestea vor asigura continuitatea habitatului în locaţia respectivă, fie în acelaşi arboret sau în cele vecine, având în vedere faptul că pădurea ca ecosistem are o evoluţie ciclică, stadiile tinere de dezvoltare fiind caracterizate în mod natural de lipsa covorului ierbos datorită umbririi accentuate - i.e. desimea exagerată a exemplarelor tinere de arbori produce o competiţie excesivă pentru toate resursele – lumină, apă, nutrienţi. Exploatarea masei lemnoase se va face în afara sezonului de vegetaţie al speciilor respective, pentru a asigura posibilitatea reproducerii şi perpetuării acestora. Colectarea materialului lemnos se va face cu minime prejudicii pentru sol, pentru a evita distrugerea rădăcinilor şi a organelor reproductive subterane (rizomi, bulbi).

II. Pentru speciile din ecosisteme limitrofe cu pădurea:

Nu se vor face lucrări de modificare radicală a habitatului speciilor respective (e.g. desecări, drenări, plantaţii, substituiri etc.).Exploatarea masei lemnoase din fondul forestier limitrof acestor ecosisteme se va face în afara sezonului de vegetaţie al speciilor respective, pentru a asigura posibilitatea reproducerii şi perpetuării acestora. În special doborârea arborilor şi colectarea materialului lemnos vor evita suprafeţele (ecosistemele) pe care se află populaţiile speciilor de protejat. Acolo unde acest lucru nu este posibil, aceste activităţi se vor realiza doar în sezonul de repaus vegetativ (de preferinţă când solul este îngheţat şi/sau acoperit cu zăpadă), pentru a evita distrugerea plantelor şi pentru a reduce la minim prejudiciile asupra solului şi, implicit, asupra rădăcinilor şi a organelor reproductive subterane – e.g. rizomi, bulbi.

Evaluarea preliminară

Evaluarea preliminară începe cu verificarea listelor din Anexa 1, care indică speciile de plante considerate importante pentru VRC 1.2, respectiv distribuţia ariilor naturale protejate sau existenţa altor documentaţii relevante existente. Pentru a verifica prezenţa unora dintre aceste specii, se pot consulta planurile de management ale ariilor protejate, lucrări de specialitate despre zonă, se pot solicita informaţii de la instituţii de învăţământ sau cercetare, muzee, grădini botanice, ONG-uri de specialitate din zonă etc. De asemenea, pe baza informaţiilor înscrise în coloanele „Biotop/Etaje de vegetaţie" şi „Ecologie" ale tabelelor din anexa 1, se pot identifica zonele unde au fost observate deja aceste specii. Dacă apar astfel de locuri potenţiale PVRC1.2, pentru confirmare este necesară o evaluare pe teren (i.e. într-o etapă următoare – *evaluarea completă*).

NOTĂ:

Din rezultatele evaluărilor pe teren desfăşurate în perioada 2004-2011 trebuie menţionată importanţa deosebită ce trebuie acordată în evaluarea preliminară a terenurilor din fond forestier care sunt neacoperite însă cu pădure şi sunt înregistrate în amenajamentele silvice ca „terenuri pentru vânat (V)[17]" sau „terenuri neproductive[18] (N)". În anumite situaţii, aceste zone pot constitui habitat pentru specii de plante menţionate ca potenţiale VRC 1.2 în anexele la Ghid.

Evaluarea completă

Dacă o pădure este considerată ca potenţială PVRC 1.2, atunci va fi necesară o evaluare completă pentru a confirma dacă speciile de plante din Anexa 1 apar, într-adevăr, în pădurile în cauză sau în ecosistemele (altele decât pădurea) limitrofe acestor păduri. Ca urmare, sunt necesare investigaţii pe teren pentru determinarea prezenţei, evaluarea efectivelor şi a stării de conservare pentru speciile respective. Un asemenea studiu biologic necesită, de regulă, sprijin de specialitate (administraţia ariilor protejate, instituţii de învăţământ şi /sau cercetare, muzee, grădini botanice, specialişti locali, etc.), fie pentru evaluări şi cartări pe teren, fie pentru instruirea personalului de teren din cadrul organizaţiei care va face ulterior aceste activităţi (în cazul în care speciile sunt relativ uşor de identificat). Concomitent cu pregătirea fazei de teren se stabileşte şi modul în care se va realiza, pe viitor, monitorizarea.

[17]Poieni cu iarbă sau uneori chiar culturi de plante furajere pentru vânat.

[18]Terenuri neproductive din punct de vedere al producerii de material lemnos. Exemple: stâncării, grohotişuri, mlaştini eutrofe sau oligotrofe, etc.

2.2.3. PVRC1.3 – Păduri cu utilizare sezonală critică

Această subcategorie a fost creată pentru a se asigura ***menţinerea de concentraţii semnificative*** ale unor speciicare, cel puţin ocazional, în anumite perioade sau în anumite etape din viaţa lor, folosesc pădurea ca ecosistem. În astfel de perioade, speciile respective se concentrează /utilizează sezonal anumite păduri care reprezintă, în acea perioadă, un habitat indispensabil pentru existenţa şi perpetuarea lor. Termenul de „**utilizare sezonală critică**" este folosit aici tocmai pentru a sublinia importanţa acestor locuri pentru existenţa speciilor şi, implicit, menţinerea concentraţiilor respective, dar mai ales importanţa acestora în anumite perioade sau etape ale vieţii. Se includ aici locurile critice pentru **reproducere**, locurile pentru **adăpost/iernat** şi cele pentru **migrare/conectivitate/pasaj**.

Au fost luate în considerare doar speciile din România care, cel puţin în anumite **perioade ale existenţei,** depind de ecosistemul de pădure. Este cazul unor specii care în cursul vieţii au nevoie de habitate diverse (e.g. suprafeţe de pădure, rarişti, goluri, stâncării, turbării, cursuri şi luciuri de apă, etc.), dar care se concentrează în păduri în anumite perioade critice pentru existenţa lor (i.e deci există o ***utilizare sezonală critică***).

Este cunoscut faptul ca una dintre cele mai mari ameninţări la adresa speciilor este fragmentarea habitatelor şi, implicit, lipsa conectivităţii populaţiilor. În acest sens, majoritatea pădurilor pot juca un rol important şi din acest motiv se va înţelege prin „coridoare ecologice critice" doar acele suprafeţe forestiere care, în baza unor studii ştiinţifice, conform legislaţiei naţionale, fac parte din coridoare ecologice şi/sau care îndeplinesc cumulativ următoarele criterii[19]:

- asigură conectivitatea unor populaţii de specii protejate (e.r canivore mari ca specii umbrelă) între zone recunoscute ca reprezentând concentraţii semnificative la nivel naţional sau regional (i.e arii protejate);
- reţeaua de arii protejate existentă nu acoperă suficient, ca suprafaţă sau obiective, respectivele coridoare ecologice;
- infrastructura existentă, (cum ar fi drumurile sau aşezările), respectiv particularităţile structurale ale ecosistemelor forestiere fac ca aceste suprafeţe să fie fundamentale/unice în vederea menţinerii conectivităţii populaţiilor vizate.

Pentru desemnarea PVRC 1.3 pe baza existenţei culoarelor de migraţie sau a coridoarelor ecologice critice este necesară implicarea autorităţilor în domeniu şi/sau a institutelor naţionale de cercetare, unităţilor de învăţământ, administratorilor de păduri şi fondurilor de vânătoare, a ONG-urilor etc. Se are în vedere faptul că prezenţa acestor coridoare foarte probabil nu se suprapune doar peste suprafaţa administrativă a unei singure unităţi de management, iar astfel de evaluări presupun cercetări/studii de specialitate complexe dezvoltate în timp.

[19]Adaptare după recomandările oferite de Jennings, et al. 2003. The HighConservationValueForest Toolkit

IMPORTANT!

Se justifică încadrarea în VRC 1.3 doar când pădurea respectivă adăpostește o **concentrație ridicat**ă a speciei/speciilor respective și într-o anumită **perioadă critică** pentru dezvoltarea ei/lor (i.e. deci există o **utilizare sezonală critică**). Aşadar, pentru desemnarea drept PVRC 1.3, vorbim, de fapt, de identificarea zonelor unde apar astfel de concentrații.

PVRC 1.3 – Definiție, praguri, identificare, constituire și măsuri de management (Tabelul 1.3)

Definiție

Păduri care asigură adăpost pentru specii ce se ***găsesc în concentrații critice*** în anumite momente esentiale ale existenței lor.

Prag[20]

1. ***Prezența exemplarelor unei specii conform Anexei 2 într-o concentrație ridicată în timpul unei perioade critice a existenței sale:***

- **locurile de cuibărit și odihnă pentru speciile migratoare și/sau coloniale;**
- **locuri de „rotit" pentru cocoșul de munte și cocoșul de mesteacăn;**
- **zone de stâncărie, zone cu arbori bătrâni scorburoși, ce conțin colonii de hibernare și reproducere de lilieci;**
- **colonii de castori;**
- **refugii de iernare pentru capra neagră;**
- **zone umede stabile de reproducere pentru amfibieni;**
- **zone stabile, recunoscute cu barloage de urs;**
- **coridoare ecologice de importanta critică;**

2. ***Localizarea[21] într-un sit desemnat pe criterii științifice și recunoscut ca adăpostind concentrații semnificative la nivel național sau regional: arii protejate de importanță comunitară, arii protejate de interes național sau alte studii[22] relevante.***

[20]Pragurile 1 și 2 trebuie considerate cumulativ.

[21]Excepție pot face coridoarele ecologice de importanță critică.

[22]Printr-un ***angajament voluntar al „organizației"***, în urma consultării factorilor interesați și în baza cercetărilor existente, administratorul poate decide considerarea valorilor ridicate de conservare și în afara ariilor protejate deja desemnate. Studiile utile în acest sens pot fi: documentații pentru înființarea sau extinderea de arii protejate, strategii de dezvoltare regională, planuri de management integrat, amenajamente silvice, diferite cercetări științifice, etc.

Identificare, constituire şi măsuri de management

IDENTIFICARE:

Pentru identificarea pădurilor care adăpostesc concentraţii critice ale speciilor din Anexa 2 se vor utiliza următoarele surse:

- **lista ariilor protejate din România**
- **baza de date Natura 2000**
- **planurile de management ale ariilor protejate**
- **documentaţii de desemnare ale ariilor protejate**
- **lucrări ştiinţifice în domeniu**
- **amenajamente silvice (unităţile amenajistice încadrate în categoria funcţională 1.5.i)**
- **Bird Important Forest (SOR)**
- **consultări cu instituţii de cercetare, învăţământ, muzee, specialişti locali, administratori de arii protejate, ONG-uri,etc.**

CONSTITUIRE:

Scopul constituirii este menţinerea/ îmbunătăţirea în extindere, calitatea şi viabilitatea acestor concentraţii semnificative, prin asigurarea menţinerii siturilor şi resurselor de care acestea depind (i.e. zone critice de reproducere, refugiu, adapost/iernare şi cele pentru migrare/conectivitate/pasaj). Prin urmare, atât suprafeţele desemnate a fi gospodărite pentru menţinerea acestor valori cât şi măsurile de management trebuie să fie fundamentate în baza cercetărilor şi documentaţiilor existente inclusiv consultarea factorilor interesaţi. În cele ce urmează, sunt prezentate unele recomandari de principiu, minimale. Astfel, se vor constitui PVRC 1.3 în primul rând, toate unităţile amenajistice în care una dintre speciile din Anexa 2 se ***găseşte în concentraţii critice*** în anumite momente (i.e. *perioade critice*) ale existenţei sale.

MĂSURI DE MANAGEMENT:

În principiu, managementul forestier trebuie să asigure liniştea în perioadele critice, în perimetrele în care s-au identificat concentraţii deosebite ale speciilor menţionate în anexă. De asemenea, prin măsurile de gospodărire propuse, se va urmări crearea unei succesiuni de vârste, care să asigure atât continuitatea vegetaţiei forestiere cât şi menţinerea unor structuri în cuprinsul trupurilor de pădure care să permită îndeplinirea funcţiilor atribuite. Recomandări de management detaliate vor trebui implementate de la caz la caz,în funcţie de nevoile ecologice specifice şi în baza consultărilor publice cu participarea specialiştilor în domeniu.

În cazul zonelor care fac parte din arii protejate, conservarea speciilor se va face conform planului de management al acestor arii.

Evaluarea preliminară

Evaluarea preliminară include studierea hărţilor existente sau a altor surse de informaţii care ajută la delimitarea zonelor din ţară care conţin sau pot conţine concentraţii sezonale semnificative ale speciilor din Anexa 2.Pe lângă acestea, deosebit de utile sunt consultările cu instituţii de cercetare, învăţământ, muzee, specialişti locali şi ONG-uri în domeniul protecţiei naturii. În cazul în care sunt identificate astfel de zone potenţiale, se recurge la o verificare pe teren pentru confirmare/infirmare a prezenţei VRC 1.3 şi mai ales pentru localizarea şi delimitarea clară a PVRC 1.3 (i.e. etapa de *evaluare completă*).

Evaluarea completă

Se procedează la o evaluare completă în situaţia în care s-au identificat suprafeţe forestiere care în mod potenţial, conform datelor rezultate din evaluarea primară, ar conţine concentraţii sezonale critice ale speciilor din Anexa 2 (i.e. deci conţin locuri de odihnă în culoare de migrare, reprezintă coridoare ecologice critice sau zone de refugiu/ reproducere ale acestor specii). În această etapă este util ajutorul specialiştilor biologi din cadrul instituţiilor de învăţământ şi cercetare, muzee sau ONG-uri de mediu.

2.3. PVRC 2. Peisaje forestiere extinse, semnificative la nivel global, regional sau naţional, în care există populaţii viabile speciilor autohtone, în forma lor naturală din punct de vedere al distribuţiei şi densităţii

Această categorie de VRC are ca scop identificarea acelor păduri care: (1) conţin **populaţii viabile ale majorităţii** sau chiar ale tuturor **speciilor** care apar în forma lor naturală şi (2) ale căror **procese ecologice** (ex. regimul perturbărilor naturale, succesiunea pădurilor, distribuţia şi abundenţa speciilor) sunt complet sau relativ **neafectate de activităţi antropice recente**. Ca urmare, aceste păduri trebuie să aibă suprafeţe relativ mari (pentru a îndeplini prima condiţie) şi să fie cat mai puţin afectate de activităţi umane recente, având structuri remarcabile din acest punct de vedere, la nivel regional, naţional (pentru a îndeplini condiţia de „semnificativ"). Astfel de ecosisteme forestiere sunt importante, fiind din ce în ce mai rar întâlnite şi permanent ameninţate la nivel global de activităţile antropice. În general, astfel de suprafeţe forestiere întinse, cu caracteristici naturale (structuri şi compoziţii naturale, populaţii viguroase ale speciilor componente) sunt deja incluse în arii protejate mari (parcuri naţionale, naturale, situri Natura 2000) constituind, de fapt, unul dintre motivele principale care au stat la baza desemnării acestora. Ca urmare, foarte probabil, în situaţia în care este îndeplinită şi condiţia de prag (vezi tabelul 2.0), suprafeţele din categoria PVRC 2 se vor suprapune cel puţin parţial peste cele din categoria PVRC 1.1.

IMPORTANT!

În numeroase cazuri, ecosistemele forestiere formează, în mod natural**, un mozaic,** împreună cu alte tipuri de ecosisteme (e.g. zone umede, pajişti, rarişti, stâncării etc.). În cazul multor specii, unele chiar de interes conservativ ridicat (e.g. lupul, ursul), acest mozaic este strict necesar existenţei acestora, întrucât acestea folosesc diverse tipuri de ecosisteme. Ca atare, **valoarea ridicată de conservare** se referă la întregul **mozaic** de acest gen (i.e. ***peisaj forestier***) şi nu doar la suprafaţa acoperită efectiv de pădure. Nu trebuie însă omisă condiţia menţionată în paragraful anterior referitoare la **„naturaleţea"** unui astfel de peisaj din punct de vedere al pădurilor din cuprinsul său! În lipsa acestei condiţii, existenţa unor astfel de *peisaje* în România este un lucru obişnuit.

Scopul PVRC 2 este de a menține existența ultimelor păduri întinse relativ neafectate de factorul antropic alături de alte ecosisteme asociate cu ansamblurile lor de specii într-un peisaj mozaicat. Se pune astfel accentul pe menținerea dimensiunii, structurii și conectivității elementelor, precum și pe menținerea prezenței „populațiilor viabile" în „forma lor naturală"[23].

Prezența „**populațiilor viabile** ale majorității dacă nu ale tuturor speciilor care apar în **forma lor naturală**" presupune: (i) o bună conectivitate între și în cadrul habitatelor ce formează peisajul forestier mozaicat,(ii) efectivele și habitatele necesare[24] să permită auto-menținerea populațiilor, (iii) iar densitatea și abundența acestora să fie comparabilă, pe cât posibil, cu modelele naturale pentru tipurile de habitate din regiune.

Pentru a îndeplini condiția de „semnificativ" sub raportul naturaleții, peisajul identificat trebuie să includă, în cea mai mare parte, **păduri remarcabile, cu structuri cât mai apropiate de cea naturală**. Astfel de păduri sunt în primul rând cele cu ***caracter primar***, adică: *„păduri cu compoziții și structuri naturale, fără sau cu un nivel scăzut al intervențiilor antropice, care nu au dus la modificarea esențială a structurii și proceselor ecosistemice*" (WWF–DCP 2005). Pe lângă acestea și pădurile cu un ***caracter secundar***, adică „păduri cu compoziție naturală (i.e. cu compoziția corespunzătoare pădurii primare indicată de tipul natural *fundamental de pădure), dar în care s-au efectuat intervenții antropice care au modificat esențial structura*."(WWF–DCP 2005), păstrează numeroase caracteristici ale celor neafectate de intervenții antropice (i.e. se apropie de o structură naturală). Desigur, pădurile ***antropizate*** nu îndeplinesc condițiile de „naturalețe" necesare pentru desemnarea de PVRC 2 și, ca atare, pe cât posibil vor fi evitate sau excluse. În această categorie se vor include acele păduri care**, în urma intervențiilor antropice**, au specii de bază regenerate natural din sămânță pe mai puțin de 50 % din suprafață (restul putând proveni din regenerare artificială sau din lăstari/drajoni), sau pe mai puțin de 70 %, atunci când există și specii pioniere sau secundare (doar în cazul șleaurilor, proporția speciilor secundare poate ajunge uneori la 50 - 60 %).

Având în vedere condițiile care trebuie îndeplinite cumulativ, pentru identificarea unor astfel de peisaje sunt necesare date și informații la scară mică. Astfel de informații sunt în general deținute de autoritățile centrale ale statului, institutele naționale de cercetare și unitățile de învățământ și cercetare sau ONG-uri. De aceea, **evaluarea și desemnarea VRC 2 se recomandă să se realizeze la nivel național** prin

[23]FSC Guidelines for High Conservation Values and Principle 9.(Timothy Synnott et al., 2011. FSC Guidelines for High Conservation Values and Principle 9, 96p.).

[24]Se vor lua în considerare și influența managementului suprafețelor învecinate.

implicarea autorităţilor în domeniu şi/sau organizaţiilor de specialitate. În plus, fiind vorba de peisaje cu suprafeţe considerabile, **categoria VRC 2** în general nu se limitează doar la o singură unitate administrativă (i.e. ocol silvic), ci **poate include două sau mai multe** astfel de **unităţi** (sau cel puţin terenuri care aparţin mai multor unităţi). Deci, suprafaţa forestieră administrată de o anumită unitate de management (i.e. ocol silvic) poate fi desemnată ca PVRC2 dacă este inclusă într-un astfel de peisaj forestier (i.e. deci chiar dacă reprezintă doar o parte din acel peisaj). Indiferent de structura proprietăţii sau a administrării, în cazul în care o astfel de VRC este identificată la nivel naţional sau regional, este foarte important ca managementul PVRC să urmărească menţinerea sau chiar îmbunătăţirea acestei valori **la nivelul întregului peisaj**.

Un administrator este responsabil de aplicarea unui management corespunzător menţinerii sau îmbunătăţirii VRC **doar pe suprafaţa pe care o are în administrare**. Desigur **există posibilitatea** ca, în ciuda faptului că a fost obţinut un acord de principiu de la toţi administratorii de terenuri dintr-un peisaj VRC 2, pe restul suprafeţei peisajului în cauză (i.e. suprafaţă care este în administrarea altor unităţi de management), **valoare ridicată de conservare să fie degradată** (i.e. şi deci la nivel de peisaj nu mai sunt îndeplinite condiţiile de prag). Pierderea VRC 2 în acest caz nu este considerată ca fiind responsabilitatea managerului respectiv.

IMPORTANT!

Scopul certificării pădurilor ***nu este de a îndepărta omul din pădure*** (i.e. de a crea sanctuare ale naturii fără prezenţa oamenilor, de a crea „**naturaleţe**" fără componenta umană), ci doar de a asigura un **mod de gospodărire care menţine „naturaleţea" acestui ecosistem**. Deci scopul primordial nu este **starea intactă** a peisajului, ci **naturaleţea** lui, aceasta din urmă asigurând atât păstrarea proceselor ecologice, cât şi prezenţa şi perpetuarea speciilor caracteristice.

PVRC 2 – Definiţie, praguri, identificare, constituire şi măsuri de management (Tabelul 2.0)

Definiţie
Peisaje forestiere întinse, semnificative la nivel global, regional sau naţional, care păstrează caracteristicile (i.e. structuri, compoziţii, procese) ecosistemelor naturale inclusiv populaţii viabile ale speciilor autohtone în forma lor naturală din punct de vedere al distribuţiei şi densităţii.

Prag[25]

- Prezenţa unui peisaj forestier cu suprafeţe mai mari de 50.000 ha, din care minim 35.000 ha sunt păduri. În plus din totalul suprafeţei forestiere, minim 5.000 ha sunt ecosisteme forestiere cu caracter primar şi maxim 10% păduri *antropizate*, aşa cum sunt definite în text (restul suprafeţei forestiere până la 100% reprezintă păduri *secundare*).
- Prezenţa tuturor /majorităţii speciilor care pot să existe în mod natural în acel tip de ecosistem şi în care abundenţa, distribuţia şi capacitatea de reproducere este similară modelelor naturale.
- Bună conectivitate a speciilor şi habitatelor.

Identificare, constituire şi măsuri de management

IDENTIFICARE:

- lista ariilor protejate din România.
- planurile de management ale ariilor protejate.
- harta pădurilor virgine[26] (proiect PIN-MATRA/2001/018 – „*Inventory and strategy for sustainable management and protection of virgin forests in Romania*").
- www.intactforests.org - „Peisajul Forestier Intact" declarat de Green Peace.
- documentele legale de constituire a rezervaţiilor şi monumentelor naturii.
- amenajamentele silvice.
- rezultate ale unor studii de specialitate.

CONSTITUIRE:

Toate unităţile amenajistice incluse în teritoriul care îndeplineşte condiţiile descrise în definiţie, cât şi cele de prag menţionate mai sus, vor fi desemnate ca PVRC 2.

MĂSURI DE MANAGEMENT:

Scopul nu este acela de a crea modele naturale presupuse a fi existat înainte, cu sau fără intervenţie umană. Gestionarea acestor peisaje nu presupune restricţionarea totală a intervenţiilor, ci impune măsuri de precauţie suplimentare astfel încât să se păstreze caracteristicile pentru întreg peisajul forestier.

Astfel ca recomandări generale pot fi menţionate:

- Schimbarea categoriei de folosinţă a terenurilor (atât pentru păduri cât şi pentru pășuni, zone umede, etc.) nu va fi admisă;
- Nu vor fi permise lucrări de infrastructură care să ducă la fragmentarea habitatelor;
- *În pădurile* ***primare*** intervenţiile silviculturale vor fi restricţionate (conform tipului funcţional T I).

[25]Pragurile trebuie considerate cumulativ.

[26]Este un studiu foarte util în faza de evaluare preliminară. În continuare va trebui verificată îndeplinirea criteriilor şi indicatorilor conform Anexei 3.

Identificare, constituire şi management

MANAGEMENT:

- *În pădurile* ***secundare*** se recomandă intervenţii adecvate pentru menţinerea caracteristicilor naturale ale pădurii care să asigure în principal (1) promovarea tipurilor naturale de pădure şi (2) menţinerea integrităţii populaţiilor de specii edificatoare pentru păstrarea ecosistemelor într-o stare naturală; lucrările silvice vor fi conforme tipurilor funcţionale TI, TII, TIII şi TIV în funcţie de situaţia dată. Extragerea de material lemnos (i.e. alăturarea parchetelor de exploatare) va urmări menţinerea unui mozaic cât mai divers structural la nivelul peisajului.
- *În pădurile* ***antropizate***, în timp se vor aplica lucrări de revenire la tipul natural fundamental de pădure. După aceasta, pădurile vor fi gospodărite ca păduri secundare (vezi mai sus).

Evaluarea preliminară

Identificarea si desemnarea VRC 2 se face la nivel naţional prin implicarea autorităţilor în domeniu şi/sau organizaţiilor de specialitate, astfel evaluarea preliminară urmăreşte doar confirmarea suprapunerii unor suprafeţe din unitatea de management cu peisajul VRC 2 existent în zona de interes. În cazul în care este confirmată o astfel de suprapunere, suprafeţele respective sunt desemnate ca PVRC 2 fără a mai fi necesară o evaluare completă.

În cazul în care nu este deja identificat un astfel de peisaj VRC 2 în zona de interes, în etapa de evaluare preliminară se vor analiza sursele de informaţii utile pentru identificarea prezenţei unor astfel de peisaje forestiere în zonă. Dacă în urma acestei evaluări preliminare se evidenţiază existenţa unui peisaj VRC 2 ce îndeplineşte condiţiile de prag (referitoare la suprafaţă şi structură) menţionate în tabelul 3, suprafeţele forestiere din cadrul acestuia sunt considerate PVRC 2 fără a mai fi necesară o evaluare completă. În caz contrar (i.e. existenţa unui peisaj VRC 2 este incertă), este necesară o evaluare completă.

Evaluarea completă

Este necesară doar în cazul în care prezenţa unui peisaj VRC 2 nu este deja confirmată. În cazul în care suprafeţele identificate nu sunt suficiente pentru îndeplinirea condiţiei de prag impusă pentru desemnarea VRC 2, însă există încă suprafeţe potenţiale pentru această categorie (fie în interiorul unităţii administrative luate în studiu, fie în afara ei – având în vedere că, datorită condiţiei de suprafaţă, VRC 2 deseori se suprapune peste mai multe unităţi administrative), este necesară o evaluare completă a acestora. Aceasta va urmări confirmarea îndeplinirii condiţiilor de prag pentru această categorie (tab. 2.0).Dacă acestea sunt îndeplinite, suprafaţa este desemnată ca VRC2 şi ca urmare suprafeţele forestiere din cadrul unităţii silvice supuse analizei (i.e. ocolului silvic respectiv) care se suprapun cu acest peisaj sunt considerate PVRC 2.

Pentru confirmarma în teren prezenţa **ecosistemelor forestiere cu caracter primar** se recomandă folosirea criteriilor şi indicatorilor (Anexa 3) adaptaţi dupa metoda de evaluare utilizată înproiectul PIN-MATRA/2001/018 – *„Inventory and strategy for sustainable management and protection of virgin forests in Romania”*.

2.4. PVRC 3. Păduri ce cuprind ecosisteme rare, ameninţate sau periclitate

Introducere

Anumite ecosisteme sunt larg răspândite în timp ce altele sunt rare (fie datorită condiţiilor naturale fie din cauza presiunii antropice). Pentru conservarea biodiversităţii este necesară perpetuarea tuturor ecosistemelor (i.e. atât a celor larg răspândite, cât şi a celor rare) pe o suprafaţă suficient de mare. În cele mai multe cazuri, numai o parte din suprafaţă este inclusă în arii protejate existente care au ca scop conservarea biodiversităţii (i.e. unde perpetuarea acestor ecosisteme este asigurată). Aşadar, pentru a acoperi suprafaţa necesară şi mai ales întreg arealul lor de răspândire, se impune gospodărirea raţională a acestor ecosisteme şi în afara reţelei de arii protejate. Bineînţeles, conservarea ecosistemelor rare (indiferent de motivul pentru care sunt rare) are o prioritate ridicată având în vedere fragilitatea lor şi pericolul mare de dispariţie.

Această categorie VRC include doar acele suprafeţe forestiere care sunt localizate în / cuprind ecosisteme rare, ameninţate sau periclitate. Aşa cum s-a menţionat deja, aceste păduri pot reprezenta ecosisteme care au fost larg răspândite în trecut însă au fost distruse în mare parte de diverse activităţi antropice sau ecosisteme care sunt rare în mod natural (din cauza condiţiilor de mediu limitative). Tot aici se includ şi ecosistemele care adăpostesc asociaţii rare ale unor specii care, luate separat, sunt în general larg răspândite. Ghidul generic (Jennings et al. 2003) recomandă ca ecosistemele forestiere naturale sau ansamblurile de specii care sunt caracteristice pentru o regiune, dar **nu sunt rare** sau **periclitate, nu fac subiectul acestei categorii de VRC**.

ATENŢIE!

Uneori ecosistemul VRC 3 acoperă doar o mică parte din suprafaţa unei unităţi de management (i.e. unitate amenajistică) alături de un alt tip de ecosistem. Este cazul în special al aninişurilor (care apar pe o bandă îngustă doar la baza versantului ocupat de făgete sau molidişuri),dar şi al tinoavelor cu vegetaţie forestieră (care apar încastrate în general în interiorul molidişurilor) şi chiar a altor ecosisteme (e.g. ecosisteme forestierede limită altitudinală superioară). Pentru o gospodărire corespunzătoarea VRC3 se recomandă ori de câte ori este posibil ca ecosistemul să fie delimitat ca unitate amenajistică separată (i.e.pentru a face obiectul unor măsuri de management specifice şi unitare pentru perpetuarea sa). În cazul în care suprafaţa este prea mică pentru a justifica această individualizare, managementul la nivelul unităţii amenajistice mari trebuie făcut diferenţiat, orientat cu prioritate spre protejarea ecosistemului în cauză.

Pentru a uşura evaluarea suprafeţelor forestiere din această categorie, Ghidul prezintă în Anexa 4 o listă a ecosistemelor din România care reprezintă VRC 3. Tot în Anexa 4, pentru fiecare tip de ecosistem este inclusă şi corespondenţa cu tipurile naturale de pădure din România şi cu habitatele Natura 2000. Această corespondenţă a fost preluată din lucrările *Habitatele din România- Modificări conform amendamentelor propuse de România şi Bulgaria la Directiva Habitate (92/43/EEC)* (Doniţă şi colab., 2006) şi din *Manual de interpretare a habitatelor Natura 2000 din România* (Gafta şi Mountford, 2008).

PVRC 3 – Definiţie, praguri, identificare, constituire şi măsuri de management (Tabelul 3.0)

Definiţie

Suprafeţe forestiere care adăpostesc ecosisteme rare, ameninţate sau periclitate (i.e. suprafeţele forestiere respective fie sunt localizate în ecosisteme rare, ameninţate sau periclitate, fie conţin ecosisteme rare, ameninţate sau periclitate).

Categorii şi subcategorii (detaliate în Anexa 4)

A. PĂDURI, RARIŞTI DE ARBORI, TUFĂRIŞURI ŞI COMPLEXE DE VEGETAŢIE LEMNOASĂ CU ALTE TIPURI DE VEGETAŢIE

A.1. Complexe de păduri cuprinzând rarişti de arbori, tufărişuri şi mlaştini oligotrofe şi eutrofe;

A.2. Complexe de rarişti de arbori şi tufărişuri în etajul subalpin;

A.3. Complexe de păduri şi rarişti de arbori şi tufărişuri din silvostepă şi stepă, cu compoziţie naturală cel puţin a arboretului, inclusiv ochiurile cu vegetaţie stepică din cuprinsul lor;

A.4 Complexe de păduri, rarişti de arbori, tufărişuri şi vegetaţie ierboasă psamofilă pe nisipurile marine sau continentale.

B. PĂDURI ŞI TUFĂRIŞURI RARE, RELICTARE, AMENINŢATE SAU PERICLITATE

B.1. Păduri şi tufărişuri rare (de regulă periclitate);

B.2. Ecosisteme forestiere relictare (şi rare şi periclitate);

B.3. Păduri şi tufărişuri periclitate antropic.

C. ECOSISTEME FORESTIERE NATURALE CU O MARE COMPLEXITATE COMPOZIŢIONALĂ ŞI STRUCTURALĂ

D. ECOSISTEME FORESTIERE CU CARACTER PRIMAR

Prag

Categoriile A, B şi C: Prezenţa unui ecosistem din aceste categorii aflat în stare favorabilă de conservare[27].

Categoria D: Prezenţa unui ecosistem din această categorie pe o suprafaţă compactă de pădure de minim 30 ha[28] (această condiţie de suprafaţă poate fi îndeplinită fie de o singură unitate amenajistică, fiede mai multe astfel de unităţi grupate, care formează un trup de pădure compact).

Identificare, constituire şi măsuri de management

IDENTIFICARE:

Se face conform Anexei 4 şi recomandărilor privind evaluarea preliminară şi completă a acestei categorii.

Pentru **Categoria D** identificarea se va face corespunzător Anexei 3 .

- Amenajamentele silvice.
- Documentele legale de constituire a rezervaţiilor şi monumentelor naturii.
- Planurile de management ale ariilor protejate.
- Harta pădurilor virgine (proiect PIN-MATRA/2001/018 – „*Inventory and strategy for sustainable management and protection of virgin forests in Romania*").
- Studii ştiinţifice asupra vegetaţiei din zonă.

CONSTITUIRE:

În toate cazurile menţionate mai sus, VRC 3 este chiar ecosistemul ca întreg. Ca atare, PVRC 3 poate acoperi fie întreaga pădure (i.e. toate unităţile amenajistice componente), fie doar părţi din ea (i.e. doar anumite unităţi amenajistice din cuprinsul acesteia) astfel încât prin măsurile de management să poată fi menţinută sau îmbunătăţită starea de conservare a ecosistemelor în cauză, fără pierderi semnificative în ce priveşte extinderea şi calitatea acestora (i.e. vor fi incluse astfel ca PVRC3 şi posibilele zone tampon necesare).

MĂSURI DE MANAGEMENT:

Categoria A

Subcategoria A1

În mlaştini şi tinoave nu se vor face intervenţii (conform tipului funcţional I).

---

[27] Pentru evaluarea stării favorabile de conservare foarte utilă poate fi metodologia propusăde Candrea B., Lazăr G., Tudoran G., Stăncioiu T., 2009 - Habitate forestiere de importanţă comunitară incluse în proiectul LIFE05 NAT/RO/000176: „Habitate prioritare alpine, subalpine şi forestiere din România. Monitorizarea stării de conservare", Edit. Universităţii „Transilvania" din Braşov, Braşov;

[28] Această limită este prevăzută în Ordinul nr. 3397 din 10 09 2012

Identificare, constituire şi măsuri de management

MĂSURI DE MANAGEMENT:

În zonele limitrofe acestora, dacă terenul este înmlăştinat (i.e. cazul când terenurile din jurul ecosistemelor de mlaştină sau tinov sunt plane), intervenţiile se vor limita la lucrări de conservare (conform tipului funcţional II), astfel încât să nu se distrugă echilibrul hidrologic şi să se asigure perpetuarea ecosistemelor de mlaştină/tinov.

Subcategoria A2

Se vor evita orice intervenţii (i.e. vor fi interzise tăierile de arbori şi arbuşti). Doar în cazuri speciale (catastrofe naturale sau de origine antropică) se va interveni cu lucrări de refacere a habitatelor (e.g. plantaţii în grupe de *Pinus cembra*, *Picea abies*, *Larix decidua* şi *Pinus mugo*; se vor folosi puieţi obţinuţi din material de reproducere local din zona subalpină şi pe cât posibil crescuţi în pepiniere amenajate în această zonă de vegetaţie).

Subcategoria A3

Se vor proteja ochiurile de stepă (i.e. nu se vor împăduri artifical, se va interveni pentru înlăturarea vegetaţiei lemnoase instalată natural în aceste zone).Nu se vor face extrageri de arbori. Acolo unde arborii maturi se usucă şi nu există regenerare se va interveni cu lucrări speciale pentru refacerea ecosistemului (plantare, semănături directe etc.).

Subcategoria A4

Nu se vor face intervenţii (conform tipului funcţional I).

Categoria B

Subcategoriile B1 şi B2

M**ăsuri** similare subcategoriei A2.

Subcategoria B3

Pentru ecosistemele B3.1-B3.7 se recomandă doar Lucrări de conservare (conform tipului funcţional II) care să permită menţinerea/refacerea stării favorabile de conservare a ecosistemelor.

Pentru ecosistemul B3.8 se interzic orice intervenţii (cu excepţia celor necesare pentru refacerea acestuia).

Categoria C

În cazul fiecărui tip de ecosistem se vor aplica măsurile de gospodărire propuse la categoria unde acesta apare (i.e. fiecare din ecosistemele incluse în această categorie apare într-una din celelalte categorii descrise)şi se va acorda o atenţie deosebită menţinerii complexităţii compoziţionale şi structurale.

Categoria D

Nu vor fi permise intervenţii (conform tipului funcţional TI).

NOTĂ:

Suprafeţele ocupate de ecosistemele din tabelul de mai sus vor fi supuse măsurilor de management conservativ (i.e. conform tipului funcţional TII sau chiar TI, după caz) propuse aici pe întreaga lor suprafaţă din unitatea de gospodărire supusă certificării. Ca atare, conservarea acestora va fi asigurată. Includerea lor în suprafaţa desemnată ca „zonă exceptată de la tăieri comerciale" este opţională. În aceste zone (fără a fi însă declarate ca PVRC 3), se vor include o parte din suprafaţele ocupate de ecosistemele care nu sunt periclitate sau foarte rare însă sunt extrem de valoaroase sub raportul conservării diversităţii fiind specifice la nivel regional (Anexa 5). Includerea în aceste zone este de dorit pentru a garanta conservarea ecosistemului şi pentru a oferi managerului o imagine de referinţă în ceea ce priveşte modelul de structură al ecosistemului ce trebuie atins şi menţinut.În suprafeţele incluse în categoria cu management restrictiv vor fi incluse cele mai reprezentative eşantioane pentru ecosistemul în cauză. Se recomandă ca acestea să fie pe cât posibil grupate în suprafeţe compacte pentru o mai bună asigurare a autoreglării şi perpetuării ecosistemului forestier in cauza. De asemenea, dacă este posibil, se vor alege de preferinţă arborete mature/bătrâne, cu compoziţie şi structură reprezentativă pentru aceste tipuri de ecosisteme. În caz de catastrofe naturale (e.g. doborâturi de vânt, incendii, inundaţii etc.) care distrug întreg arboretul, suprafeţele afectate vor fi înlocuite cu alte suprafeţe aflate în stare favorabilă de conservare.

Evaluarea preliminară

Această etapă urmăreşte semnalarea (sau chiar confirmarea acolo unde este posibil) prezenţei ecosistemelor menţionate în Anexa 4. În acest scop se vor utiliza în general sursele de informare prezentate în tab. 3.0 realizând verificarea:

- corespondenţei tipurilor de pădure/habitate cu ecosistemele rare, ameninţate sau periclitate prezentate în această anexă;
- prezenţa indicatorilor din Anexa 3 pentru ecosistemele din categoria D – Ecosisteme forestiere cu caracter primar;
- prezenţa unor astfel de ecosisteme în studii ştiinţifice sau hărţi tematice referitoare la vegetaţia teritoriilor în cauză.

ATENŢIE!

În multe cazuri, aşa cum se menţionează şi în anexa 4, tipurile de pădure sau tipurile de habitate Natura 2000 corespondente fiecărui ecosistem nu conduc obligatoriu la prezenţa acestuia pe teren (i.e. prezenţa tipului de pădure sau a tipului de habitat Natura 2000 nu garantează prezenţa unui ecosistem cu compoziţia detaliată în titulatura lui) însă pot fi foarte utile în cadrul acestei etape de preevaluare.

Dacă după parcurgerea etapelor de mai sus (respectiv consultarea surselor menţionate), sunt identificate (confirmate) suprafeţe cu ecosisteme din Anexa 4 care îndeplinesc şi condiţia de prag, acestea sunt desemnate ca PVRC 3. În cazurile în care prezenţa unor astfel de ecosisteme este încă incertă, este necesară o evaluare completă în teren.

Evaluarea completă

Această etapă este necesară doar pentru cazurile în care prezenţa ecosistemelor din Anexa 4 nu a putut fi confirmată pe baza surselor consultate la birou şi ca atare este necesară evaluarea lor în teren. În general aici se includ următoarele cazuri:

- cazul ecosistemelor din Anexa 4 care nu au nici corespondenţă cu tipurile de pădure din România şi nici cu habitatele Natura 2000 şi nu au putut fi identificate clar (i.e. confirmate) nici pe baza surselor consultate la birou (hărţi, lucrări etc.) însă este probabilă prezenţa lor în suprafaţa supusă certificări.
- cazul în care s-au identificat ecosisteme potenţiale VRC 3 pe baza corespondenţei cu tipuri de pădure sau habitate Natura 2000 însă este încă necesară validarea în teren. Acest caz ar putea fi destul de des întâlnit, având în vedere că prezenţa tipului de pădure sau a tipului de habitat Natura 2000 nu garantează prezenţa unui ecosistem din Anexa 4 (i.e. care trebuie să aibe compoziţia conform titulaturii din această anexă – e.g. pentru **A 3.1.** nu este suficientă prezenţa unor păduri *de Quercus pedunculiflora* ci a unor astfel de păduri în care este prezent şi *Acer tataricum* cu ochiuri de stepă).
- cazul în care s-a identificat prezenţa unor ecosisteme VRC 3 pe baza surselor existente (studii de specialitate, hărţi, planuri de management) însă este încă necesară localizarea şi delimitarea lor exactă în teren.
- cazul în care sunt incertitudini cu privire la existenţa stării favorabile de conservare.

În situaţiile în care, în urma vizitei în teren, încă nu se poate certifica prezenţa ecosistemului respectiv, este necesară implicarea specialiştilor botanişti şi fitosociologi.

2.5. PVRC4. Păduri care asigură servicii de mediu esenţiale în situaţii critice

Introducere

Aşa cum s-a subliniat în partea introductivă, toate pădurile sunt importante fie pentru produsele, fie pentru serviciile care le oferă societăţii. În anumite cazuri însă, serviciile de mediu pentru comunităţile umane din vecinătate sau pentru lucrările de investiţii sunt critice[29]. Aşadar aceste servicii trebuie menţinute în permanenţă printr-un management adecvat. Atributul respectiv (i.e. serviciul oferit) poate fi considerat ca o Valorare Ridicată de Conservare dacă pierderea acestuia are un impact grav sau ireversibil asupra mediului sau a bunăstării umane (e.g. daune grave produse comunităţilor locale, unor lucrări importante de infrastructură, resurselor de sol, etc.). De exemplu, padurile din cadrul unui bazin hidrografic torential sunt esenţiale în protejarea zonelor din aval şi pot fi considerate ca *păduri cu valoare ridicată de conservare*. Această categorie (i.e. PVRC4) urmăreşte să identifice exact aceste tipuri de situaţii şi să prevină creşterea vulnerabilităţii sau riscul degradării serviciilor de mediu.

Datorită faptului că există o serie de servicii distincte asigurate de ecosisteme, această categorie a fost sub-divizată în următoarele trei subcategorii:

- PVRC 4.1. Păduri de importanţă deosebită pentru sursele de apă.
- PVRC 4.2. Păduri critice pentru prevenirea şi combaterea procesului de eroziune.
- PVRC 4.3. Păduri cu impact critic asupra terenurilor agricole şi calităţii aerului.

În rândurile care urmează, fiecare dintre aceste subcategorii se prezintă detaliat din punct de vedere al definirii, pragurilor propuse, identificării şi managementului.

[29]Un serviciu de mediu este considerat fi „critic”, în cazul în care o discontinuitate a acestuia, este probabil să provoace, sau reprezintă în sine o ameninţare, putând avea un impact negativ grav asupra bunăstării, sanătăţii sau supravieţuirii comunităţilor locale, asupra mediului,valorilor ridicate de conservare, sau cu privire la funcţionarea infrastructurii importante (e.g. drumuri, baraje, clădirietc). (FSC Guidelines for High Conservation Values and Principle 9. Timothy Synnott et al., 2011. FSC Guidelines for High Conservation Values and Principle 9, 96p.).

PVRC4.1 Păduri de importanţă deosebită pentru sursele de apă.

Toate pădurile afectează într-o anumită măsură regimul hidrologic din bazinele hidrografice în care apar. Ele au un rol important în prevenirea inundaţiilor, controlarea debitelor de scurgere şi asigurarea calităţii apei. Aceasta nu înseamnă că toate pădurile dintr-un bazin hidrografic au o valoare ridicată de conservare ci doar cele care au o importanţă critică în prevenirea unor evenimente extreme (viituri torenţiale, inundaţii, degradarea surselor de apă pentru consum). Cu cât pericolul producerii unor astfel de evenimente este mai mare cu atât importanţa pădurii respective creşte şi ca atare valoarea ei de conservare este ridicată.

În această subcategorie se includ păduri care:

- asigură protecţia surselor de apă potabilă pentru comunităţile din zonă;
- previn producerea viiturilor în bazinele hidrografice torenţiale sau cu transport excesiv de aluviuni;
- asigură protecţia malurilor cursurilor de apă.

PVRC 4.1 – Definiţie, praguri, identificare, constituire şi măsuri de management (Tabelul 4.1)

Definiţie
Se constituie PVRC 4.1 următoarele păduri din fondul forestier naţional: **a.** *păduri situate în perimetrele de protecţie a izvoarelor, zăcămintelor şi surselor de apa minerală ce constituie surse de apă potabilă pentru comunităţile din zonă precum şi pădurile situate pe versanţii direcţi ai lacurilor de acumulare şi naturale ce constituie surse de apă potabilă pentru comunităţile din zonă.* **b.** *păduri din bazinele hidrografice torenţiale sau cu transport excesiv de aluviuni.* **c.** *păduri ripariene cu rol de protecţie a malurilor cursurilor de apă* şi reducerea efectelor inundaţiilor;
Prag
Categoria *a* – Păduri situate în zona limitrofă resurselor de apă, cu rol în protejarea surselor de apă potabilă pentru comunităţile din zonă în cazul în care nu există alternative fezabile sau disponibile imediat. **Categoria *b* –Prezenţa unor păduri, aferente bazinelor hidrografice torenţiale sau cu transport excesiv de aluviuni din imediata vecinătate a unor aşezări umane sau a unor lucrări de investiţii esenţiale pentru comunitate.** **Categoria *c* – Păduri situate de-a lungul malului apelor curgătoare, în albia majoră a lor sau în zona dig-mal în perimetrele unde acestea au un rol esenţial în prevenirea şi combaterea efectelor inundaţiilor.**

Identificare, constituire şi măsuri de management

IDENTIFICARE:

- Amenajamentele silvice şi hărţile amenajistice;
- Hărţi hidrografice şi informaţii referitoare la eventuale particularităţi ale regimului hidrologic;
- Studii hidrotehnice, hidrologice, de amenajare a bazinelor hidrograficeşi captări de ape;
- Surse oficiale privind evidenţa calamităţilor produse de inundaţii (e.g. ITRSV, administraţii locale etc.)

CONSTITUIRE:

Constituie PVRC4.1 toate unităţile amenajistice care îndeplinesc condiţiile de prag menţionate pentru aceasta categorie.

Foarte utile pentru evaluarea preliminară sunt suprafeţele încadrate în:

- categoriile funcţionale 1.1.a şi 1.1.b (VRC 4.1.a);
- categoria funcţională 1.1.g (VRC 4.1.b);
- categoriile funcţionale 1.1.e şi 1.1.f (VRC 4.1.c).

MĂSURI DE MANAGEMENT:

PVRC 4.1a: Pentru categoria funcţională 1.1.a se recomandă tipul funcţional T II – lucrări speciale de conservare; pentru categoria funcţională 1.1.b se recomandă tipul funcţional TIII – tratamente cu perioadă lungă de regenerare.

PVRC 4.1.b: Pentru categoria funcţională 1.1.g se recomandă tipul funcţional TIII – tratamente cu perioadă lungă de regenerare respectiv impunerea anumitor restricţii privind alăturarea parchetelor.

PVRC 4.1.c: Pentru categoria funcţională 1.1.e se recomandă tipul funcţional TIII – tratamente cu perioadă lungă de regenerare; pentru categoria funcţională 1.1.f se recomandă tipul funcţional TIV – pe lângă tratamente cu perioadă lungă de regenerare pot fi aplicate şi altele, însă cu restricţii privind mărimea parchetelor şi amplasarea (mai ales alăturarea) lor.

Evaluarea preliminară

Faza de evaluare preliminară constă în consultarea surselor de identificare rezentate în tab. 4.1. Majoritatea acestor suprafeţe se pot identifica astfel în baza evaluării datelor existente în special în amenajamentele silvice. Prin verificarea categoriilor funcţionale se pot localiza pe harta silvică arboretele care reprezintă PVRC 4.1. În situaţiile în care aceste păduri nu sunt deja cartate sau există incertitudini (mai ales asupra perimetrelor a căror gestionare adecvată este esenţială pentru menţinerea serviciilor de mediu) se va recurge la o evaluare completă.

Evaluarea completă

Această etapă este necesară doar în cazurile în care prezenţa VRC 4.1a fost semnalată dar este încă incertă (i.e. indeplinirea condiţiilor de prag este pusă sub semnul îndoielii sau dacă suprafeţele nu sunt localizate încă cu precizie pe hărţi). În astfel de situaţii sunt necesare evaluări suplimentare (inclusiv pe teren) pentru clarificarea situaţiei (i.e. pentru confirmarea sau infirmarea prezenţei VRC 4.1 şi stabilirea exactă a suprafeţelor în cauză).

PVRC4.2 Păduri critice pentru prevenirea şi combaterea procesului de eroziune

Un alt serviciu de mediu important oferit de pădure ca ecosistem este stabilitatea terenurilor şi protecţia solului. Pădurea asigură această stabilitate prin combaterea şi prevenirea eroziunii, a alunecării terenurilor şi prin prevenirea producerii avalanşelor. În numeroase zonele există riscul producerii unor astfel de fenomene însă adesea acest risc este scăzut şi efectele lor sunt minore. Acolo însă unde riscul este ridicat şi mai ales impactul produs poate fi foarte mare, **rolul pădurii devine esenţial** (i.e. critic).

PVRC 4.2 – Definiţie, praguri, identificare, constituire şi măsuri de management (Tabelul 4.2)

Definiţie
Se constituie PVRC 4.2 pădurile din fondul forestier supus evaluării,care sunt deosebit de vulnerabile la ***eroziune, avalanşe, alunecări de teren sau sedimentare***, în cazul în care ***pot fi afectate fundamental resursele de sol, sănătatea şi modul de viaţă al comunităţilor locale, infrastructura importantă, sau alte VRC-uri.***
Prag[30]
I. Condiţii: **a.** păduri situate pe stâncării, grohotişuri, pe terenuri cu eroziune evidentă şi pe terenuri cu pante mari (≥35° pe orice fel de substrat litologic, ≥30° pe substrate de fliş şi ≥25° pe substrate de nisipuri şi pietrişuri). **b.** vegetaţia forestieră din jurul culoarelor de formare a avalanşelor, precum şi terenurile acoperite de jnepenişuri din preajma acestora. **c.** păduri situate pe nisipuri mobile sau pe terenuri alunecătoare. **d**. plantaţii forestiere instalate pe terenuri degradate. **II. Situaţii:** Există o ameninţare cu efecte grave asupra:sănătăţii şi bunăstării comunităţilor locale, asupra resurselor de sol, altor categorii de VRC sau cu privire la funcţionarea infrastructurii importante (căi de comunicaţie, baraje, clădiri,etc).
Identificare, constituire şi măsuri de management
IDENTIFICARE: • Amenajamentele şi hărţile silvice; • Hărţi şi studii geologice sau pedologice cu informaţii referitoare la prezenţa unor nisipuri mobile, fenomene de eroziune, alunecări de teren, avalanşe.

[30]Pragurile I şi II trebuie considerate cumulativ.

Identificare, constituire şi măsuri de management

CONSTITUIRE:

Constituie PVRC4.2 toate unităţile amenajistice care îndeplinesc condiţiile de prag menţionate pentru această categorie. Foarte utile pentru evaluarea preliminară sunt suprafeţele încadrate în:

- categoria funcţională 1.2.a (VRC 4.2.a);
- categoria funcţională 1.2. f (VRC 4.2.b);
- categoriile funcţionale 1.2. g şi 1.2. h (VRC 4.2.c);
- categoria funcţională 1.2. e (VRC 4.2.d).

MĂSURI DE MANAGEMENT:

PVRC 4.2 a,b şi **d:** Pentru categoriile funcţionale 1.2.a, 1.2.e şi 1.2.f se recomandă tipul funcţional T II – lucrări speciale de conservare.

PVRC 4.2 c: Pentru categoria funcţională 1.2.g se recomandă tipul funcţional T III – tratamente cu perioadă lungă de regenerare. Pentru categoria funcţională 1.2.h se recomandă tipul funcţional T II – lucrări speciale de conservare.

Evaluarea preliminară

Faza de evaluare preliminară constă în consultarea surselor de identificare rezentate în tab. 4.2. Majoritatea acestor suprafeţe se pot identifica astfel în baza evaluării datelor existente în special în amenajamentele silvice. Prin verificarea categoriilor funcţionale se pot localiza pe harta silvică arboretele care reprezintă PVRC 4.2. În situaţiile în care aceste păduri nu sunt deja cartate sau există incertitudini (mai ales asupra perimetrelor a căror gestionare adecvată este esenţială pentru menţinerea serviciilor de mediu) se va recurge la o evaluare completă.

Evaluarea completă

Această etapă este necesară doar în cazurile în care prezenţa VRC 4.2 a fost semnalată, dar este încă incertă (i.e. dacă îndeplinirea condiţiile de prag este pusă sub semnul îndoielii sau dacă suprafeţele nu sunt localizate încă cu precizie pe hărţile). În astfel de situaţii sunt necesare evaluări suplimentare (inclusiv pe teren) pentru clarificarea situaţiei (i.e. pentru confirmarea sau infirmarea prezenţei VRC 4.2 şi stabilirea exactă a suprafeţelor în cauză).

PVRC 4.3 Păduri cu impact critic asupra terenurilor agricole şi calităţii aerului

Importanţa zonelor împădurite în menţinerea microclimatului este binecunoscută. Acolo unde suprafeţele forestiere sunt situate în apropierea terenurilor agricole, aceste efecte **pot fi uneori critice** pentru menţinerea producţiei agricole. Impactul pădurii asupra menţinerii producţiei agricole variază în funcţie de climat şi topografie, configuraţia terenurilor agricole şi forestiere, ca şi de natura culturilor. Pe lângă menţinerea microclimatului, pădurea are şi un rol important asupra reducerii efectelor poluării prin purificarea aerului de praf, fum sau diferiţi poluanţi, sporirea cantităţtii de oxigen şi atenuarea extremelor climatice.

VRC4.3 – Definiţie, praguri, identificare, constituire şi măsuri de management (Tabelul 4.3)

Definiţie
Constituie PVRC 4.3 următoarele păduri din fondul forestier supus evaluării: **a.** benzi de pădure situate în jurul terenurilor agricole din zone cu fenomene care influenţează negativ producţia agricolă. **b.** păduri care asigură protecţia împotriva poluării atmosferice sau a solului.
Prag
Categoria *a* – prezenţa unor păduri în zone cu fenomene care influenţează negativ producţia agricolă (vânturi puternice, secetă, nisipuri mobile). **Categoria *b*** – prezenţa unor astfel de păduri în zone cu fenomene de poluare a atmosferei şi/sau solului (e.g. centre industriale poluatoare, halde de steril, depozite de cenuşă şi alte reziduuri) **situate în apropierea localităţilor.**
Identificare, constituire şi măsuri de management
IDENTIFICARE: • Amenajamentele silvice şi hărţile amenajistice; • Hărţi şi studii climatice cu informaţii referitoare la prezenţa unor fenomene care influenţează negativ producţia agricolă a terenurilor din zonă (vânturi puternice, secetă, nisipuri mobile etc.); • Hărţi şi studii referitoare la poluarea atmosferei şi/sau a solului în zonă; • Consultări cu comunităţile, acolo unde nu există alte informaţii scrise. **CONSTITUIRE:** Constituie PVRC 4.3 toate unităţile amenajistice care îndeplinesc condiţiile de prag menţionate pentru această categorie.

Identificare, constituire şi măsuri de management

Foarte utile pentru evaluarea preliminară sunt suprafeţele încadrate în :

- categoria funcţională 1.3.e (VRC 4.3.a);
- categoriile funcţionale 1.3. h, 1.3.i şi 1.3.j (VRC 4.3.b).

MĂSURI DE MANAGEMENT:

PVRC 4.3 a: Pentru categoria funcţională 1.2.g se recomandă tipul funcţional T II – lucrări speciale de conservare.

PVRC 4.3 b: Pentru categoriile funcţionale 1.3 h şi 1.3.j se recomandă tipul funcţional T II – lucrări speciale de conservare. Pentru categoria funcţională 1.3.i se recomandă tipul funcţional T III – tratamente cu perioada lungă de regenerare.

Evaluarea preliminară

Faza de evaluare preliminară constă în consultarea surselor de identificare prezentate in tab. 4.3. Majoritatea acestor suprafeţe se pot identifica astfel în baza evaluării datelor existente în special în amenajamentele silvice. Prin verificarea categoriilor funcţionale se pot localiza pe harta silvică arboretele care reprezintă PVRC 4.3. În situaţiile în care aceste păduri nu sunt deja cartate sau există incertitudini (mai ales asupra perimetrelor a căror gestionare adecvată este esenţială pentru menţinerea serviciilor de mediu) se va recurge la o evaluare completă.

Evaluarea completă

Ca şi în cazurile precedente (VRC 4.1 şi VRC 4.2), această etapă este necesară doar în cazurile în care prezenţa VRC 4.3 a fost semnalată, dar este încă incertă (i.e. îndeplinirea condiţiilor de prag este pusă sub semnul îndoielii sau dacă suprafeţele nu sunt localizate încă cu precizie pe hărţile). În astfel de situaţii sunt necesare evaluări suplimentare (inclusiv pe teren) pentru clarificarea situaţiei (i.e. pentru confirmarea sau infirmarea prezenţei VRC 4.3 şi stabilirea exactă a suprafeţelor în cauză).

2.6.PVRC 5. Păduri esenţiale pentru satisfacerea necesităţilor de bază ale comunităţilor locale[31]

Introducere

Toate pădurile au un rol important în viaţa comunităţilor locale din preajma lor. Numai în anumite situaţii însă, o **pădure** este **esenţială** pentru ***satisfacerea unor necesităţi de bază ale acestor comunităţi***. Cazurile în care o pădure are valoare ridicată de conservare datorită serviciilor de mediu pe care le oferă comunităţilor limitrofe au fost deja discutate în cadrul categoriei VRC 4. În categoria 5 sunt încadrate pădurile care oferă **mijloace de subzistenţă /produse fundamentale[32]** pentru membrii comunităţii. În România, în general aceste produse sunt reprezentate de lemnul de foc (necesar încălzirii locuinţelor şi pentru gătit) şi lemnul pentru construcţii diverse sau pentru obţinerea unor produse meşteşugăreşti. Situaţiile în care comunitatea depinde de alte resurse ale pădurii (fructe şi ciuperci, furaje, produse medicinale) sunt mult mai rare. Pădurile devin esenţiale atunci când comunităţile în cauză nu au alte alternative pentru a obţine respectivele produse (e.g. comunităţile sunt izolate cel puţin în anumite perioade ale anului) sau alternativele existente nu sunt fezabile din punct de vedere economic (financiar).Doar în astfel de cazuri se justifică desemnarea acestora ca Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare conform categoriei 5.

IMPORTANT!

Pentru a fi desemnate ca PVRC 5 acestea trebuie să aibe un **rol fundamental** în satisfacerea unor **necesităţi de bază** ale unei anumite comunităţi. Ca atare, nu vor fi considerate PVRC 5 cele care asigură resurse ce pot fi obţinute din altă parte sau care ar putea fi înlocuite în mod fezabil (ex: o pădure din care se extrage lemn de foc pentru o comunitate care însă beneficiază si de alte surse de încălzire). În acest caz, pădurile reprezintă doar o alternativă pentru satisfacerea unor **necesităţi de bază** şi ca atare nu pot fi considerate ca având un rol critic (i.e. nu sunt o resursă indispensabilă) pentru comunităţile locale în cauză.

În plus, o pădure **nu** poate fi desemnată ca PVRC 5, dacă ***exploatarea resurselor nu este una durabilă***, chiar în condiţiile în care activităţile

[31]Comunitatea locală nu va fi înţeleasă strict în sensul administrativ (i.e. nu se identifică obligatoriu cu o unitate administrativă în întregime – sat, oraş, municipiu) ci ca o grupare de indivizi ce utilizeaz teremurile din zonă în mod tradiţional şi care au aceleaşi nevoi (i.e. deci poate fi reprezentată şi doar de o parte a populaţiei unei unităţi adminstrative însă atunci când ea este grupată spaţial şi izolată teritorial – e.g. cazul unor cătune sau cartiere izolate de restul unităţii administrative).

[32]Dacă acesta este de neînlocuit (dacă nu există alternative fezabile) şi dacă pierderea sau deteriorarea ar cauza pierderi grave asupra comunităţilor locale.

sunt tradiţionale şi comunităţile respective sunt dependente de aceste resurse[33]. Exploatarea excesivă a resurselor naturale duce la degradarea VRC, şi implicit, la pierderea calităţii de PVRC atribuită pădurii respective (sau la excluderea pădurii din această categorie în timpul procesului de identificare).

De asemenea, nu trebuie uitat că certificarea managementului forestier este o dovadă a gospodăririi durabile a pădurilor în cauză şi deci orice activitate de exploatare a acestei resurse (i.e. pădurea) trebuie să se desfăşoare în conformitate cu prevederile legale. Ca atare, orice activitate ilegală (practicată sau nu într-un mod excesiv) nu trebuie încurajată, chiar dacă ajută la **satisfacerea unor nevoi de bază ale unei comunităţi**.

În România cel mai des întâlnite cazuri sunt reprezentate de comunităţile dependente de sursa de lemn de foc, fie din cauza izolării lor (e.g. localităţi din zone montane sau comunităţi din Delta Dunării) fie din cauza lipsei pădurilor în zona respectivă (cazul judeţelor cu procent foarte redus de împădurire – e.g. din sud-estul ţării) precum şi cele care desfăşoară activităţi tradiţionale de prelucrare a lemnului (sau produselor accesorii ale pădurii) din care îşi asigură existenţa (e.g. munţii Apuseni). Aceste comunităţi sunt bine cunoscute, cel puţin la nivel local, şi ca atare, identificarea lor nu este un lucru dificil. În plus, **administratorii de păduri** (i.e. cei care asigură anual materialul lemnos acestor comunităţi) şi **administraţiile locale** (i.e. care deţin date referitor la situaţia materială a localnicilor, la existenţa/sau nu a altor alternative) cunosc situaţia la nivel local şi ca atare sunt actorii principali în identificarea pădurilor din categoria PVRC5. ***Implicarea comunităţilor în cauză asigură transparenţă*** şi aduce un plus de calitate procesului.

Implicarea proprietarilor de pădure alături de administratorul fondului forestier este importantă şi obligatorie mai ales în cazurile în care comunitatea respectivă (i.e. cea dependentă de resursa forestieră) nu este proprietarul pădurilor în cauză. Trebuie reţinut faptul că **obiectivul principal** în acest caz este **satisfacerea unor nevoi de bază ale unei comunităţi dependente** de o anumită resursă (indiferent cine este proprietar). Aşadar, în astfel de situaţii, proprietarul în cauză (comunitate, stat, persoană fizică, formă asociativă) trebuie să găsească soluţii pentru atingerea acestui obiectiv în vederea îndeplinirii cerinţelor de certificare.

[33]Trebuie bine înţeles faptul că nu activităţile în sine sunt dăunătoare valorii ridicate de conservare, ci modul excesiv în care acestea sunt practicate în anumite zone.

PVRC 5 – Definiţie, praguri, identificare, constituire şi măsuri de management (Tabelul 5.0)

Definiţie

Pădurile ce satisfac necesităţile de bază ale comunităţilor locale:
a.energie pentru încălzirea locuinţelor şi gătit;
b.materiale de construcţie a caselor şi dependinţelor;
c.materie primă pentru obţinerea de produse ce asigură veniturile necesare subzistenţei populaţiei.

Prag

Se constituie PVRC 5 atunci când pentru situaţiile menţionate, nu este fezabilă procurarea resurselor din alte locaţii.

Identificare, constituire şi măsuri de management

IDENTIFICARE:

- consultarea proprietarilor de păduri şi a administratorului de pădure din zonă, inclusiv a documentelor deţinute de acesta (amenajamentele silvice, hărţi amenajistice, situaţii valorificare masă lemnoasă la populaţie, etc.);
- consultarea autorităţilor locale (primării);
- consultarea comunităţilor în cauză;
- studii sociologice şi statistice pentru zona de interes.

CONSTITUIRE:

Trupul sau trupurile de pădure de care comunitatea locală respectivă este dependentă pentru asigurarea acelor nevoi de bază, constituie PVRC 5. Delimitarea suprafeţei se va face şi cu consultarea comunităţii locale.

MĂSURI DE MANAGEMENT:

Prin măsurile de management se va urmări menţinerea/îmbunătăţirea stării pădurilor în scopul de a putea oferi resursele care sunt fundamentale pentru satisfacerea necesităţilor de bază a comunităţilor locale. Măsuri de conservare specifice vor fi stabilite de la caz la caz, în funcţie de resursele şi nevoile de bază identificate prin angajament cu membrii comunităţii.

Ca măsuri de principiu se pot aminti: alocarea unei părţi din posibilitatea de produse lemnoase (stabilită prin amenajament) pentru satisfacerea acelor nevoi de bază ale comunităţii locale. Acolo unde este posibil, întemeierea unor subunităţi de producţie cu cicluri scurte şi sortimente-ţel adecvate nevoilor locale (lemn de foc, lemn pentru construcţii rurale).

Evaluarea preliminară

Având în vedere cele menţionate mai sus, majoritatea suprafeţelor care constituie VRC 5 se pot identifica încă din faza de evaluare preliminară pe baza consultărilor cu cei mai importanţi factori. Vor fi implicaţi în primul rând, administratorul fondului forestier şi autorităţile locale. Pe baza discuţiilor, dar şi a documentelor deţinute de aceştia (i.e. amenajamentele silvice, hărţi amenajistice, situaţii valorificare masă lemnoasă la populaţie, etc. şi respectiv situaţii privind existenţa unor surse alternative, privind situaţia materială, etc.) se pot identifica suprafeţele forestiere care pot fi desemnate PVRC 5. Pentru transparenţă este necesară consultarea comunităţilor în cauză. Tot în această etapă sunt folositoare orice studii sociologice sau statistice referitoare la zonă care pot furniza informaţii utile cu privire la gradul de dependenţă al comunităţii şi evoluţia acestuia în timp.

Evaluarea completă

Această etapă este necesară doar în cazurile în care:

- prezenţa VRC 5 a fost semnalată pe baza discuţiilor şi surselor amintite, dar este încă incertă(i.e. nu s-a putut stabili dacă într-adevăr nu există alternative sau dacă într-adevăr alternativele existente nu sunt fezabile din punct de vedere economic).
- prezenţa este certă, însă în etapa de evaluare preliminară extinderea suprafeţei PVRC 5 nu a putut fi stabilită (limitele nu s-au putut finaliza).

În ambele situaţii este necesară deplasarea în teren pentru clarificarea situaţiei (i.e. pentru confirmarea sau infirmarea prezenţei VRC 5 şi/sau delimitarea VRC 5). Implicarea comunităţii în cauză este, în aceste cazuri, obligatorie.

2.7. PVRC 6. Păduri esenţiale pentru păstrarea identităţii culturale a unei comunităţi sau a unei zone

Introducere

Pe lângă cazurile în care pădurile sunt esenţiale pentru subzistenţa şi supravieţuire (i.e. VRC 5), acestea pot fi de importanţă critică pentru societate şi comunităţi din punctul de vedere al ***identităţii lor culturale***. Aşadar, o pădure poate fi desemnată ca PVRC dacă aceasta conţine sau asigură valori culturale semnificative la nivel naţional sau esenţiale pentru comunitatea locală.Categoria VRC6 se referă la acest tip de păduri. Deci această valoare este desemnată pentru a proteja cultura şi tradiţiile comunităţilor locale (i.e. identitatea culturală a acesteia). Totuşi în ţara noastră există anumite cazuri în care o pădure este strâns legată de identitatea culturală sau religioasă a unei comunităţi sau a societăţii în ansamblu şi sunt considerate ca făcând parte din categoria VRC6. Astfel de cazuri sunt pădurile simbol evocate în opere literare sau legende, pădurile în care se desfăşoară sărbători şi obiceiuri tradiţionale sau cele care fie adăpostesc fie se învecinează cu monumente istorice, mănăstiri, schituri şi locuri de pelerinaj.

PVRC 6 – Definiţie, praguri, identificare, constituire şi măsuri de management (Tabelul 6.0)

Definiţie generală categorie
Păduri a căror valoare este esenţială pentru păstrarea identităţii culturale a unei comunităţi sau a unei zone. Astfel de păduri sunt: **a.** păduri de care se leagă obiceiuri şi sărbători locale ce se desfăşoară tradiţional în spaţiul pădurii; **b.** păduri simbol evocate în opere literare sau legende[34]; **c.** păduri din vecinătatea unor monumente istorice sau comunităţi religioase declarate monumente istorice şi/sau culturale; **d.** păduri ce fac parte din peisaje cu valori ecologice, spirituale recunoscute ca fiind semnificative la nivel regional sau naţional.
Prag
a. Există sărbători şi obiceiuri cu importanţă istorică care se desfăşoară în spaţiul pădurii supuse evaluării, evenimente esenţiale pentru identitatea culturală locală. **b.** Pădurea supusă evaluării (identificate prin acte legislative sau prin lucrări literare) are certă valoare culturală (locală sau naţională), valoare ce a fost transmisă prin legende sau opere literare.

[34]Ca exemplu, rezervaţiile „Codrii de aramă" şi „Pădurea de argint" din judeţul Neamţ, pot fi considerate ca VRC 6 (i.e. legate de identitatea culturală a poporului român) aceste păduri fiind evocate în opera poetului Mihai Eminescu.

Prag

c. Există monumente istorice sau locaşuri de cult şi de pelerinaj în spaţiul pădurii supuse evaluării sau în imediata vecinătate a acesteia.
d. Sunt constituite în rezervaţii naturale cu rol peisagistic.

Identificare, constituire şi măsuri de management

IDENTIFICARE:

- consultarea comunităţilor locale;
- consultarea surselor existente: monografii etnografice, publicaţii ce cuprind legende, poveşti, mituri şi credinţe populare despre zona evaluată, lista ariilor protejate precum şi documentaţii de desemnare a ariilor protejate din zonă;
- amenajamentele silvice şi hărţi amenajistice (categoriile funcţionale 1.4.e, 1.5.e);
- informaţii deţinute de Ministerului Culturii şi Patrimoniului Naţional şi subunităţile acestuia în teritoriu, etc;
- consultarea specialiştilor în domeniu (e.g. etnografi, sociologi, istorici).

CONSTITUIRE:
Teritoriul care necesită un complex de măsuri de gospodărire astfel încât să asigure conservarea valorilor esenţiale pentru păstrarea identităţtii culturale a comunităţilor locale.

MĂSURI DE MANAGEMENT:
Prin măsurile de management se va urmări menţinerea/îmbunătăţirea structurii pădurilor în scopul de a putea asigura conservarea valorilor esenţiale pentru păstrarea identităţii culturale a comunităţilor. Măsuri de conservare specifice vor fi stabilite de la caz la caz, în funcţie de structura actuală a pădurii şi nevoile de conservare identificate prin angajament cu reprezentanţi ai comunităţii sau autorităţi competente. Ca măsuri de principiu se pot aminti: menţinerea sau subparcelarea distinctă a pădurilor identificate ca PVRC6, respectarea principiului precauţiei prin aplicarea de tratamente intensive, lucrări de conservare sau, după caz, restricţionarea totală a tăierilor.

Evaluarea preliminară

Ca şi în cazul VRC 5, majoritatea suprafeţelor care constituie VRC 6 se pot identifica încă din faza de evaluare preliminară pe baza consultării surselor de informaţie

existente şi a consultărilor cu cei mai importanţi factori. Vor fi implicaţi în primul rând, administratorul fondului forestier şi comunităţile locale (atât autorităţi cât şi membri ai comunităţii). Pe baza discuţiilor dar şi a documentelor disponibile (e.g. monografii etnografice; publicaţii ce cuprind legende, poveşti, mituri şi credinţe populare despre zona evaluată; lista ariilor protejate precum şi documentaţii de desemnare a ariilor protejate din zonă; informaţii deţinute de Ministerului Culturii şi Patrimoniului Naţional şi subunităţile acestuia în teritoriu; amenajamentele silvice şi hărţi amenajistice, etc.) se pot identifica suprafeţele forestiere care pot fi desemnate PVRC 6. Pe lângă aceste consultări (în special pentru fundamentarea prezenţei unor suprafeţe PVRC 6) se poate apela la specialişti etnografi, sociologi, istorici, etc.

Procesul trebuie să fie unul participativ, iar membrii comunităţii trebuie să aibă posibilitatea de a-şi exprima liber părerea asupra eventualelor locaţii din fondul forestier supus analizei unde pot exista obiective legate de identitatea lor culturală. Doar astfel se poate decide dacă managementul pădurilor în cauză este corespunzător ţelului VRC 6.

În cazul în care, în urma acţiunilor de evaluare preliminară, prezenţa elementelor descrise mai sus (e.g. sărbători şi obiceiuri care se desfăşoară curent în spaţiul pădurii; prezenţa în pădure sau în vecinatea pădurii a unor monumente istorice sau comunităţi religioase, etc.) este validată, VRC 6 este confirmată. În toate celelalte cazuri este necesară o evaluare completă.

Evaluarea completă

Această etapă este necesară doar în cazurile în care în etapa de evaluare preliminară prezenţa VRC 6 a fost semnalată pe baza discuţiilor şi surselor amintite, dar localizarea exactă în teren este încă incertă (i.e. nu s-au putut stabili locaţia şi limitele suprafeţei PVRC 6 în cauză, adică unităţile amenajistice componente). În astfel de cazuri este necesară deplasarea în teren pentru clarificarea situaţiei (i.e. pentru confirmarea poziţiei în teren şi a limitelor, deci a unităţilor amenajistice componente). Implicarea comunităţii în cauză (şi a altor factori de răspundere în cazul pădurilor legate de identitatea culturală sau religioasă la nivel naţional) este în aceste cazuri obligatorie.

CAPITOLUL 3. GESTIONAREA ŞI MONITORIZAREA PĂDURILOR CU VALOARE RIDICATĂ DE CONSERVARE

Identificarea pădurilor cu valoare ridicată de conservare este o operaţiune importantă pentru toţi utilizatorii, însă managerii forestieri sunt cei care trebuie să se concentreze în mod expres asupra aspectelor legate de gestionarea acestor păduri, pentru a fi siguri că oricare dintre valorile identificate în cadrul unităţilor de management sunt menţinute sau îmbunătăţite.

IMPORTANT!

Fiecare caz în parte (i.e. fiecare suprafaţă forestieră cu VRC) trebuie tratat in mod distinct, iar decizia finală privind strategiile de acţiune apartine managerului forestier dar se fundamentează în urma unui proces de angajament al factorilor interesaţi cu participarea inclusiv aspecialiştilor în domeniu. Măsurile asumate trebuie să se bazeze pe condiţiile reale din teren (i.e. starea actuală), să corespundă tipului de VRC identificat luând în considerare riscurile la care sunt expuse[35]. Strategiile de management trebuie să fie concepute şi implementate respectând principiul precauţiei[36], pentru a avea certitudinea menţinerii valorilor ridicate de conservare.

[35]Timothy Synnott et al., 2011. FSC Guidelines for High Conservation Values and Principle 9, 96p.

[36]Principiul precauţiei impune ca, atunci când informaţiile disponibile indică faptul că activităţile de management reprezintă o ameninţare gravă sau ireversibilă asupra mediului sau la adresa bunăstării umane, organizaţia va lua măsuri explicite şi eficiente pentru a preveni deteriorarea şi pentru a evita riscurile, chiar şi atunci când in formaţiile ştiinţifice sunt incomplete sau neconcludente şi când vulnerabilitatea şi sensibilitatea valorilor de mediu sunt incerte (Standard FSC-01-STD-01-001).

Pădurile cu Valoare Ridicată de Conservare trebuie gestionate astfel încât valorile de conservare identificate să se păstreze şi chiar să fie îmbunătăţite în timp. De aceea, ele **nu reprezintă zone strict protejate** în care se interzice cu desăvârşire recoltarea de produse lemnoase şi nelemnoase **decât în situaţii specifice** (i.e. atunci când extragerea de material lemnos contravine obiectivelor de conservare – e.g. în cazul rezervaţiilor ştiinţifice, zonelor de protecţie strictă din ariile protejate, pădurilor virgine). În cele mai multe cazuri, în PVRC-uri se impune un management activ, fiind posibilă extragerea materialului lemnos fără a pune în pericol existenţa şi perpetuarea valorii de conservare identificate. În unele cazuri, **intervenţiile silviculturale** sunt chiar **obligatorii** pentru păstrarea sau îmbunătăţirea unui anumit atribut (i.e. valoarea pentru care pădurea a fost desemnată ca PVRC).

Procesul de gestionare a VRC pe care trebuie să-l parcurgă orice manager forestier în cadrul procesului de certificare forestieră[37] conţine următoarele elemente esenţiale:

a. Identificarea tuturor Valorilor Ridicate de Conservare, în baza consultărilor publice, ţinând cont de importanţa regională.

Rezutatele studiilor proprii ale organizaţiei (e.g. ocol silvic) realizate cu implicarea specialiştilor în domeniu şi consultarea/implicarea factorilor interesaţi, trebuie să fie bine documentate şi înregistrate în mod corespunzător.

b. Dezvoltarea de **strategii de management specific,** eficiente în vederea menţinerii şi /sau sporirii valorilor ridicate de conservare identificate, prin angajarea factorilor interesati şi după caz, a experţilor în domeniile relevante.

Se vor desemna astfel „Pădurile cu Valoare Ridicată de Conservare" pentru care se stabilesc măsuri de management adecvate (plan de acţiuni) astfel încât să se reducă / prevină ameninţările care ar putea să afecteze valorile identificate. În acest sens, de un real folos ar fi într-o primă fază întocmirea unor studii privind ameninţările (interne şi externe) ce ar putea afecta VRC-urile, respectiv măsurile de reducerea a impactului acestora.

Ca o rezultantă a acestor măsuri şi (din nou) consultarea factorilor interesaţi se vor definitiva strategiile de acţiune şi activităţile ce urmează a fi efectiv implementate. Un rezumat al acestor strategii (inclusiv identificarea PVRC - harti) trebuie să fie disponibile public.

[37]Conform Principiilor şi criteriilor FSC (Standard FSC-01-STD-01-001).

Atunci când, în urma evaluărilor, pe aceeaşi suprafaţă se identifică mai mult decât una dintre cele 6 categorii de valori ridicate de conservare definite în acest ghid, planul de acţiuni va urmări menţinerea tuturor valorilor identificate, managementul adaptându-se cu prioritate regulilor celor mai restrictive impuse de o anumită valoare[38].

c. Implementarea efectivă a strategiilor asumate pentru a menţine şi /sau consolida VRC identificate. Aceste strategii şi acţiuni trebuie să se bazeze întotdeauna pe principiul precauţiei, pentru a minimiza riscul producerii unor vătămări ireversibile ale valorilor critice;

d. Monitorizarea eficienţei strategiei aplicate. Programul de monitorizare va urmări evoluţia în timp a stării pădurii şi impactul pe care îl au măsurile de management aplicate, corelate cu evoluţia factorilor externi, asupra valorilor de conservare identificate. Managementul VRC trebuie să se încadreze într-un proces adaptabil de gestionare în ceea ce priveşte: planificarea, implementarea, monitorizarea efectelor şi acolo unde este necesar re-planificarea pe baza analizei rezultatelor monitorizării (vezi fig. 2).

Monitorizarea reprezintă o componentă esenţială a oricărui proces de management. În cazul pădurilor cu Valori Ridicate de Conservare, scopul principal al monitorizării este acela de a stabili dacă valorile ridicate de conservare identificate în cuprinsul pădurii sunt sau nu menţinute sau îmbunătăţite. Monitorizarea indică astfel dacă strategia de management adoptată funcţionează corespunzător şi oferă totodată informaţii pe baza cărora modul de gospodărire trebuie să suporte anumite modificări pentru a se obţine rezultatele scontate. În principal, monitorizarea trebuie sa permita observarea oricăror schimbări legate de VRC, identificându-se şi cauzele acestei schimbări.

La elaborarea unui plan de monitorizare este necesar a se lua în calcul următoarele elemente:

- evidenţa PVRC (teritoriile desemnate & măsurile de management corespunzătoare);
- stabilirea indicatorilor de monitorizare specifici[39]; aceştia trebuie să fie uşor măsurabili, să nu necesite resurse umane şi materiale mari, să fie reprezentativi şi să ofere informaţii asupra evoluţiei VRC.

[38]Inclusiv din punct de vedere administrativ (i.e. raportari statistice), se recomanda încadrarea /raportarea conform categoriei celei mai restrictive.

[39]Exemple de indicatori de monitorizare: VRC 3 Ecosisteme forestiere rare amenintate periclitate – elemente ce defininesc starea favorabila de conservare a unui anuit ecosistem forestier (suprafata, compoziţie cenotica etc); VRC 4 Servicii de mediu in situaţii critice – elemente ce surprind evoluţia fenomenelor (suprafaţa afectată de procese erozionale, intensitatea acestor fenomene, calitatea apei etc).

- elaborarea programului de monitorizare (perioada, frecvenţa, modul de culegere a informaţiilor, responsabili); programul de monitorizare trebuie sa fie dimensionat corespunzator în funcţie de amploarea, intensitatea activitaţilor de management şi riscurile care pot afecta valorile;
- consultarea factorilor interesaţi relevanţi (de cele mai multe ori extrem de util chiar pentru obţinerea indicatorilor de monitorizare);
- interpretarea informaţiilor rezultate prin monitorizare (raportare şi analiză a datelor de monitorizare) astfel încât să permită stabilirea deciziilor de management adecvate ce urmează a fi implementate.

Pentru o gospodărire responsabilă a pădurilor şi dezvoltarea durabilă a comunităţilor locale este important ca planurile de management în domeniul forestier (foarte util chiar şi amenajamentele silvice – prin armonizarea cadrului legislativ) să includă măsuri specifice elaborate şi implementate corespunzător pentru gestionarea Valorilor Ridicate de Conservare.

ANEXE

Anexa 1.

VRC 1.2. Specii de plante rare ameninţate periclitate şi endemice

Nr. crt.	Specia	Biotop Etaje-zone de vegetaţie	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
1.	*Acanthus balcanicus* Heywood & I. Richardson	păd.,mp.,t., substr. pietros z.st.-e.g.	xerofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Balc	R	EN
	Răspândire: AB: Alba Iulia, Micești; CS: v. Dunării (între Baziaș și Pojejena), rez. Cheile Nerei - Beușniţa; MH: între Svinița și Tri-Kule, Orșova pe dl. Alion, v. Dunării la Porțile de Fier și Cazanele Mici, Hinova, Cerneți, dl. Iorgutovei, dl. Stârminei, între Schela Cladovei și Vârciorova, Vârciorova, Gura Văii, între Argineşti și Butoiești, v. Oglănicului; DJ: Craiova, Teișani, Segarcea, Radovan, pd. Pleniţa; OT: pd. Cotmeana între Câmpeni și Spineni				
2.	*Acer monspessulanum* L.	păd., ra., t. e.g.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Med	R	-
	Răspândire: CS: Pescari, Drencova; MH: în v. Dunării la Cazane, Plavișeviţa, Dubova, Cuina Turcului, v. Saraorschi, Ogradena; GL: cultivat în pd. Miloș - Cișmele și pd. Gârboavele - Tulucești					
3.	*Achillea cartilaginea* Ledeb. ex Rchb.	t. z.svs.-e.g.	mezo-higrofil, micro-mezoterm, euriionic	Eua (Cont)	R	-
	Răspândire: TM: Lugoj; IS: Iași la Socola; SV: Suceava la Iţcani spre Burdujeni					
4.	*Bulbocodium versicolor* (Ker Gawl.) Spreng.	ra., st. z.svs.				
	Răspândire: VS: Podul Oprii în pd. „Valea Babei”					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetaţie	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
5.	*Caragana frutex* (L.) K. Koch	t. z.s.-z.svs.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Eua (Cont)	R	VU
	Răspândire: VS: Tătărăni-Dănești pe dl. Boțoaia-Budunoaia, Bălțați (com. Tătărăni) pe dl. Chicera, Șerbești-Ciorteşti pe dl. Morei, Dobroslovești-Zăpodeni pe dl. Uncești, Tanacu în rez. „Coasta Rupturile" și pe pășunea „Horeta", Draxeni, Iveşti: dl. Bujoru, Mânjești la „Coasta Murgenilor" și pe v. Crasnei la cca. 120 m alt.; IS: Valea Lungă; CT: Adamclisi, Valea Rea, Cărpiniș, între Bărăganul și Valea Seacă pe v. Omurcea, Mircea Vodă pe v. Cara-Su, Cochirleni, Canaraua Fetii, rez.: Dumbrăveni și Esechioi, pd. „Ion Creangă"-Văleni; TL: Atmagea pe v. Ghiubelca, Agighiol, dl. Chervantu				
6.	*Cardamine enneaphyllos* (L.) Crantz	păd., t. e.f.	mezofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Euc (Mont)	R	VU
	Răspândire: BV: Predeal pe v. Râșnoavei; CS; MH: v. Prăguşului Mare; GJ: Novaci-Rânca; SV: Argestru, Câmpulung, Cârlibaba; M-ții Căpățânii pe Mt. Buila					
7.	*Cardamine quinquefolia* (M. Bieb.) Schmalh.	păd. z.svs.-e.g.	mezofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Pont (Cauc)	R	VU
	Răspândire: VN: Broșteni pe dl. Deleanu, Focșani în pd. Crâng; BC: Chetriș-Tamași, Pod. Bârladului, interfluviul Siret-Bârlad; NT: Poienari; VS: Drânceni, pd. Șișcani, Huși în pd. Dobrina în pct. „Scolul" la cca. 350 m alt., Bahnari în pd. Rediu-Buștei și Branișteа, Mircești-Tăcuta în pd. Tufești, Bereasa-Dănești în pd. Bouşori și Dop, Lipovăț, Ciomag și Pașcani, Puşcaşi-Laza, Bogdana, Morăreni, Al. Vlahuță, Chetrosu, Ghergheşti, Ibăneşti, Mireni, Coroieşti, Viișoara; IS: Dobrovăț în pd. Cobuza și Buda, pd. Bârnova, pd. Dobrovăț, Trifești în pd. Roșcani				
8.	*Cephalor-rhynchus tuberosus* (Steven) Schchian	mp., t. z.st.-e.g.	xeromez., subterm., calcifilă	Est submedit.	R	CR
	Răspândire: MH: între Orșova și Gura Văii, Vârciorova, valea Dunării la Cazane					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetație	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
9.	*Chartolepis glastifolia* (L.) Cass. (*Centaurea glastifolia* L.; *Centaurea chartolepis* Greuter)	pa. slab sărăturate, păd. z.svs.	xero-mezofil, moderat termofil;, slab acid neutrofil	Cont. (getic-pont.-anat.-cauc.-irano-turan.)	R	EN
	Răspândire: BZ: pd. Frasinu, pd. Spătaru, pd. Gomeşti la 86 m alt., între Lipia şi Pietrosul, la cca. 1,5 Km de Lipia, în punctul "în baltă" (Crăcănata, com. Stâlpu)					
10.	*Chimaphila umbellata* (L.) W. P. C. Barton	păd., sol nisipos e.g.-e.b.	xero-mezofil, euriterm, acid-neutrofil	Carp	R	VU
	Răspândire: HR: Mereşti, Tuşnad-Băi pe Mt. Puciosul, Tuşnad pe Cetăţuia, Valea Albă, Băile Homorod; CV: Vâlcele, Reci; BV: Cristian, Zizin pe Comboş, Noa, Săcele; SB: Dumbrava Sibiu; SV: Călineşti-Cuparenco, Călineşti-Enache, Benea pe dl. Glodului, Dumbrava-Grăniceşti; BT: Dorohoi la "Zvorişte"; M-ţii Nemira; Bârsei (Mt. Postăvarul)					
11.	*Comandra elegans* (Rochel ex Rchb.) Rchb. fil.	ra., păd., t. z.s.-e.g.	xero-mezofil, micro-mezoterm, acid-neutrofil	Balc	R	VU
	Răspândire: MM; CJ; CS; MH: Brezniţa de Ocol, Gura Slătinicului, v. Topolniţei, Flămânda, Vârciorova; GJ: Başcov; DJ: Craiova, Vârtop; OT; VL: Horezu în „Pădurea Boului"; TR: Blejeşti-Videle; GR: Comana, Ghimpaţi; IF: Vlad Ţepeş; GL: lângă pd. Gârboavele, Pechea, Valea Mărului, Slobozia Conachi în pd. Bălţatu, Urleşti; CT: rez. Canaraua Fetii, Esechioi, Ostrov; TL: Greci pe Piatra Îmbulzită, dl. Secara					
12.	*Corylus colurna* L.	păd., ra. e.g.-e.f.	mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Eua (Med)	R	VU
	Răspândire: CS: Parcul Cheile Nerei-Beuşniţa, v. Sirinei, pd. Berzasca, Mt. Domogled, v. Cernei, Băile Herculane, Ciorici; MH („Dealul lui Vodiţă", v. Vodiţa, v. Dohomna, Bazinetul Dubovei, Piatra Cloşani pe Piatra Mică şi Piatra Mare, v. Ţesnei la Covei, v. Bahnei, Vârciorova, Strehaia în pd. Găvanele); GJ: Mân. Tismana, Cloşani pe v. Motrului, Steiul Roşu, dl. Calului, Călugăreni, rez. "Cotul cu Aluni", Topeşti, Piatra Cloşanilor, Vf. Gorganu					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetaţie	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
13.	*Corydalis pumila* (Host) Rchb.	păd. z.svs. – e.b.	mezofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Euc	R	VU
	Răspândire: DJ: Podari în Valea Rea; Bucureşti (pd. Băneasa); GL: Barboşi; TL: dl. Denis Tepe					
14.	*Crocus chrysanthus* (Herb.) Herb.	ra., păd., t. z.svs.-e.g.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Balc-Anat	R	VU
	Răspândire: TL: Cataloi, Niculiţel, Mân. Cocoş, Isaccea, Teliţa, Valea Teilor, Balabancea, Ceamurlia, Babadag, Meidanchioi, Trestenic, Beidaud, dl. Consul, dl. Beştepe, dl. Mândreşti, alte local.; CT: rez. Hagieni, Dumbrăveni şi Esechioi, Agigea, Carstul Cheia, Adamclisi în pd. Şipote					
15.	*Cypripedium calceolus* L.	păd., t. e.g.-e.b.	mezofil, micro-mezo-term, acid-neutrofil	Eua	VU	VU
	Răspândire: MM: Bistra; SJ; CJ; BN; MS; HR (incl. Odorheiul Secuiesc pe dl. Flirtuş, Brădeşti; CV; BV: Predeal, Mt. Tâmpa; SB; AB: v. Râmeţului; BH; CS (incl. Băile Herculane); MH: Baia de Aramă; GJ: Novaci, Piatra Cloşani; AG: Câmpulung; BZ: v. Nişcovului; BC: Oneşti, Buhoci, Slănic; NT (incl. Mân. Durău, Pângăraţi); VS: Pogana; IS, incl. pd. Repedea, Tătăruşi, între Cristeşti şi Moţca; BT: Hilişeu-Horia, pd. Gorovei, Dorohoi pe „Plaiul Zvoriştea", Baisa şi Şendriceni; SV: Zamostea, Călineşti-Cuparenco, Broşteni, Câmpulung Moldovenesc; M-ţii: Călimani; Rarău: "Codrul Secular Slătioara"; Bistriţei: Crucea-Toance; Ceahlău; Hăşmaş; Cheile Bicazului; Penteleu; Piatra Craiului; Retezat: Albele					
16.	*Daphne blagayana* Freyer	ra., st. e.f.-e.b.	mezofil, micro-mezoterm, acid neutrofil	Alp-Carp-Balc	VU	VU
	Răspândire: M-ţii: Ciucaş (Vf. Ciucaş); Piatra Mare; Postăvarul; Piatra Craiului; Bucegi (Sinaia la Stâncile „Sf. Ana", Mt. Padina Crucii, v. Ghimbăşelului, Bucşoiul; Baiului, incl. pe v. Azugăi şi v. Cazacului la cca. 950 m alt.); Iezer-Păpuşa pe v. Dâmbovicioarei; Cozia: Mân. Stânişoara, Vf. Cozia, Gâldanul; Căpăţânii: Buila, Piatra Târnovului; Parâng; Vâlcan (Dosul Măcrişului, „Locuri Rele" în Def. Jiului); Mehedinţi (Piatra Cloşani pe Piatra Mică şi Piatra Mare, Piatra Mare la curmătura dintre "Pietre"; Bihor-Vlădeasa: Vidra; BV: Braşov pe stânca „Predigstuhl" ; AB: Câmpeni; AG					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetație	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
17.	*Daphne laureola* L.	ra., st. z.st	xero-mezofil, micro-mezoterm, slab acid neutrofil	Alt-Med	VU	VU
	Răspândire: CS: Moldovă Nouă pe dl. „Milan", Cozla pe v. Sirinei, rez. Valea Mare-Moldova Nouă; MH: Vârciorova la Porțile de Fier, între v. Mraconiei şi Cazanele Mari, Def. Dunării, v. Siriniei					
18.	*Doronicum orientale* Hoffm.	păd. z.st	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Euc-Balc	R	VU
	Răspândire: AB: Sebeș; GR: Comana în pd. "Valea Hoților"; TL: în pd. "Teke" la Cerna, pd. „Valea Fagilor" - Luncavița					
19.	*Dracocephalum thymiflorum* L.	păd.,t. e.b.	mezofil, euriterm, slab acid-neutrofil	Eua	R	-
	Răspândire: SV: Pojorâta, Masivul Rarău					
20.	*Elymus panormitanus* (Parl.) Tzvelev (*Agropyron panormitanum* Parl.)	păd., loc umbr. e.g.-e.f.	xerofil, termofil, slab acid-neutrofil	Pont-Med	R	VU
	Răspândire: CS: rez. Domogled mai sus de „Ogașul Mutului", Mt. Domogled, Drencova, Băile Herculane la Ciorici; MH: Svinița pe dl. Trescovăț, Plavișevița, Vârciorova la Porțile de Fier, Gura Văii, rez. Gura Văii-Vârciorova, dl. Duhovnei					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetaţie	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
21.	*Epipactis microphylla* (Ehrh.) Sw.	păd., t. e.g.-e.f.	mezofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Euc (Med)	R	-
	Răspândire: CJ; BN; BV; AB: Vf. Pragul la S-V de iezerul Ighiel, Tibru; HD; BH: rez. „Def. Crişului Repede" pe dl. Măgurii, v. pr. Sighiştel, Călugări pe v. Preotesei, Dumbrăviţa pe Vf. Bujorului şi pe V. Pinilor; AR: Aciuţa, Crocna, Dulcele şi v. Zimbrului; TM; CS: Băile Herculane; MH: Ogaşul Ţiganului, Vârciorova; GJ: Mân. Tismana; AG; PH: Sinaia; IS: Iaşi; TL: Cerna; M-ţii: Piatra Craiului; Bucegi; Făgăraş; Ţarcu-Petreanu; Cernei; Mehedinţi (v. r. Ţesna); Codru-Moma; Plopiş pe dl. Iepure, dl. Linul, dl. Ponor şi pr. Bistra					
22.	*Euphorbia carpatica* Woł.	păd., mal ape, mlaşt. e.g.-e.f.	mezofil, micro-mezoterm, euriionic	Carp	VU	VU
	Răspândire: MM: Baia Mare pe dl. Rojali din Mt. Igniş, Săpânţa la Apa Roşie, Sat-Şugatag, Baz. r. Mara, la Runcu, pe v. Ştedea, pe v. Mare, Cheile Tătarului, pe v. Podului, Baz. v. Firiza (pe v. Neagră, v. Blidaru, sub Poiana Iezărele, Izv. Sturului, Poiana lui Dumitru, halta Runc, Hordauă, Trisepinţi, „La Punţi", la confluenţa izv. Runcu cu izv. de la Colibi, Nireşul Săpânţei, Jilerescu; SM: Certeze lângă ml. „Brebu" la cca. 650 m alt., Certeze lângă pr. Valea Albă					
23.	*Galanthus plicatus* M. Bieb.	păd. z.st	mezofil, moderat termofil, acid-neutrofil	Pont	R	VU
	Răspândire: TL: Ciucurova, pd. Babadag, Mân. Cocoş, Niculiţel „La Monument", Mân. Celik, Cerna, Ţiganca, Babadag, dl. Sarica, Carasan-Teke, Edirlen; CT: rez. Dumbrăveni, rez. Fântâniţa-Murfatlar					
24.	*Galanthus elwesii* Hook. fil.	păd., t. z.svs.-z.st.	mezofil, moderat termofil, acid-neutrofil	Balc	R	VU
	Răspândire: CS; MH; DJ: Rast pe „Ostrovul lui Vană"; VN: Focşani în pd. Crâng; GL: frecv în Baz. Chinejii, Munteni, Ghidigeni, Tănăsoaia, Iacomi, Hanul Conachi, pd. Balta-Munteni, pd. Torceşti; VS: Vinderei, Vaslui, Huşi, Movileni-Coroieşti; BC: Podu-Turcului, Codrii Cucului, Seaca, Loturi, Fântânele-Lehancea, Plopu-Motoşeni, Glăvăneşti; CT (incl. rez. Hagieni, Dumbrăveni, Canaraua Fetii şi Esechioi, pd. Seid-Orman, Adamclisi spre Ostrov, rez. „Gura Dobrogei"); TL (incl. M-ţii Măcinului)					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetație	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
25.	*Geranium asphodeloides* Burm. fil.	pa., t. z.svs.-e.g.	xero-mezofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Med	R	EN
	Răspândire: CT: Gr. Saele la cetatea Histria; TL: Măcin la baza Mt. Pricopanul					
26.	*Gymnospermium altaicum* (Pall.) Spach. ssp. *odessanum* (DC.) E. Mayer & Pulević	t., mp., ra. z.s.-z.svs.	xero-mezofil, moderat termofil, euriionic	Pont	R	VU
	Răspândire: TL: între Cerna şi Greci pe dl. Chervantu, Agighiol, Izvoarele pe dl. Consul, Luncavița, dl. Denis-Tepe, dl. Sarica, Carasan-Teke, com. Izvoarele, Greci pe dl. Moroianu, Cerna pe dl. Dălchi, Valea Teilor pe dl. Trestenic					
27.	*Himantoglossum sensu lato* (L.) Spreng.	păd., ra., t., pa. z.svs.-e.f.	xero-mezofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Atl-Med	R	-
	Răspândire: MS; SB: Cașolț și Guștericța; AB; BH; AR: Ghioroc; TM; CS: Băile Herculane, Bozovici pe v. Lighidiei; MH, Svinița, Tisovița, Plavișevița, Vârciorova, Dudașul Schelei, lângă peștera Topolnița; GJ: Piatra Cloșani; DJ; OT: pd. Reșca; DB: între Mân. Dealul și Mân. Viforâta pe „Valea Sasului"; PH: Scăieni-Ploiești; BZ: Baz. r. Râmnicu Sărat; GR: Comana, Ghimpați; IF: pd. Băneasa Nemțoaicei, pd. Cernica; IL; IS: Schitul Stavnic, Ciurea, Bârnova; CT (incl. rez.: Hagieni, Canaraua Fetii și Esechioi, Murfatlar); TL (incl. pd. Babadag, către Caugagia, Nifon, pd. Țiganca)					
28.	*Hypericum umbellatum* A. Kern.	st. e.f.	mezofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Balc	R	VU
	Răspândire: AB: Vidra (pe Piatra Struțu și Poienile de sub Piatră) și Abrud pe Mt. Vulcan					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetaţie	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
29.	*Iris sintenisii* Janka	păd., pa., t. z.svs.-z.st.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Pont-Balc	R	-
	Răspândire: BZ: rez. „Pâclele"; GL: Tecuci; VS: Murgeni; IS: rez. „Valea lui David", Deleni, Galata-Iaşi; BT: Călugăreni-Ungureni; TL: pd. Babadag în poiana Chiurum-Tarla, Niculiţel, Ortachioi, Măcin spre Ghecet, Războieni, Neatârnarea, Teliţa, Carasan-Teke, Uspenia; CT: rez. Canaraua Fetii, rez. Esechioi, rez. Hagieni					
30.	*Lathyrus laxiflorus* (Desf.) Kuntze	păd. e.g.	mezofil, moderat termofil, acid-neutrofil	Eur	Eur	-
	Răspândire: MH: Govodarva, Malovăţ					
31.	*Limodorum abortivum* (L.) Sw.	ra., mp. z.svs.-e.g.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Euc-Med	R	EN
	Răspândire: MS; BV; AB: Pâclişa pe v. Sălişteі, Alba Iulia în Mas. Mamut; BH; AR: v. Crişului Alb, Arăneag, Nadăş, Conop, Dumbrava, v. Miloviţa, Gurahonţ, v. Uibăreşti, Râşca, dl. Baltele; CS: Băile Herculane; MH: dl. Glogovei-Comăneştilor, Gura Slătinicului, Vârciorova pe Mt. Ciocanul, pe „Dl. Mare" şi „Duhovna", Sviniţa, v. Ieşelniţei; GJ: Mân. Tismana, la „Vârtoapele Ieroni"; OT; VL, incl. Nisipi; AG; DB: Priseaca, Teiş, v. Tiei, Plaiul Mogoi; BZ: Hierăşti, Homeşti, Baz. r. Râmnicu Sărat, rez. „Pâclele"; GR: Comana; IF: Periş; VN: Pufeşti, Ploscuţeni; GL: pd. Adam, pd. Pogăneşti – Suceveni; VS: Barboşi-Hoceni, Bogdana Voloseni, Fedeşti, Trestiana; IS: pd. Crăsniţa-Ciorteşti; CT (incl. rez. Canaraua Fetii şi Esechioi, Şipote în pd. Ierbosu); TL (Delta D.: Letea, pd. Babadag-Codru); M-ţii: Zarandului); Plopiş: dl. Boti, dl. Iepure, dl. Linul, dl. Ticleu					
32.	*Malus dasyphylla* Borkh.	ra., st. z.svs.-z.st.	mezofil, micro-mezoterm slab acid-neutrofil	Pan-Balc		
	Răspândire: BN: Rodna; BV: Braşov; CT: rez. „Gura Dobrogei"; TL: Babadag					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetație	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
33.	*Ophrys fuciflora* (F. W. Schmidt) Moench	pa., ra. e.g.-e.f.	xero-mezofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Med	R	VU
	Răspândire: SB: între Orlat şi Gura Râului; DB: Teiş în pd. „Bordee" la cca. 280 m alt.; M-ţii Aninei					
34.	*Ophrys apifera* Hudson	pa., ra., t. e.g.-e.f.	xero-mezofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Atl-Med	R	VU
	Răspândire: SB: Poplaca; HD: Geoagiu-Băi; MH: Sviniţa, între Sviniţa şi Tri-Kule; DB: Târgovişte, Mân. Viforâta în „Valea Cocoşatului" şi în „Valea lui Enache", Lăculeţe, Doiceşti, Ocniţa, Dealu Mare, Micloşanii Mici, Gorgota; PH: Filipeştii de Pădure, Breaza, Scăieni, Ploieşti, Plopu, Hârsa					
35.	*Ophrys insectifera* L.	pa.,ra. e.g.-e.f.	xero-mezofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Eur	R	VU
	Răspândire: AB: Aiud, Alba Iulia; DB: Târgovişte, Lăculeţe, Pucioasa, Gorgota, Ocniţa, Brăneşti, Teiş în pd. „Bordee" la cca. 280 m alt.; PH: Poiana Ţapului, Cheile Doftanei; IS: Schitul Stavnic; SV: v. Siretului; M-ţii Bucegi la Piatra Arsă					
36.	*Ophrys scolopax* Cav. ssp. *oestrifera* (M. Bieb.) Soó	pa.,ra. e.g.-e.f.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Euc-Med	R	-
	Răspândire: CS: Oraviţa, Parcul Semenic-Cheile Caraşului, Cheile Nerei, rez. Cheile Gârliştei; MH: între Sviniţa şi Tri-Kule; GJ: Tg. Jiu în pd. Ursăţei; DB: Târgovişte la Teiş, Teiş în pd. „Bordee" la cca. 280 m alt., între Mân. Dealul şi Mân. Viforâta pe „Valea Sasului", Lăculeţe, Doiceşti, Ocniţa; PH: Scăieni-Ploieşti, Valea Călugărească, între gara c.f. Breaza şi Nistoreşti, Hârsa, Plopul, între Petroşiţa şi Urlaţi, Călineşti pe v. "Nucului", la "Secui", "Snuiul", pe colinele "Gorgani"; BZ: Cislău, Pătârlagele pe valea Viei; BC: Pasul Oituz la Poiana Sărată pe dl. Măciucaş; M-ţii Plopiş: dl. Potochi					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetaţie	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
37.	*Ophrys sphegodes* Mill.	pa.,ra.,t. e.g.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Med	R	VU
	Răspândire: MS: Reghin; BV: Braşov; AB: Alba Iulia, Abrud; HD: Deva, Dobra; BH: M-ţii Plopiş (pe dl. Tonchi, com. Tinăud, dl. Potochi, dl. Cetea, dl. Borozel); TM: Luncani					
38.	*Opopanax bulgaricus* Velen.	t., locuri pietroase z.s.	xerofil, termofil, slab acid neutrofil	Balc	R	VU
	Răspândire: CT: Albeşti (rez. Hagieni, pct. „Cazanul Mare")					
39.	*Orchis pallens* L.	pa., ra. e.g.-e.f.	mezofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Euc(Mont)	R	VU
	Răspândire: CJ: Cluj-Napoca; HR: Harghita, Praid, Lueta; BV: Braşov „Printre Grădini", Măgura Codlei, „Poiana Cetăţii", „Dealul Morii", Poiana Braşov; CS: Reşiţa, Oraviţa pe Mt. Simion, Bozovici în pd. „Poiana Opreştilor", Moldova Nouă în „Valea Mare", rez. Valea Mare-Moldova Nouă, Mt. Domogled în Poiana Domogled, Malu Mare, Secui; MH: Vârciorova pe v. Bahnei, spre Iloviţa, v. Slătinicului, gura „Cerovăţului", Orşova pe dl. Olimp; DJ: Malu Mare, Secui; ? TL: Ciucurova, Nicolae Bălcescu, Babadag; M-ţii: Bârsei, incl. Postăvarul; Bucegi; Făgăraş (Vf. Galaţi); Plopiş: dl. Linul, dl. Ponor					
40.	*Orchis papilionacea* L.	păd. e.g.-e.f.	mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Med	R	EN
	Răspândire: BV: Braşov; CS: Anina, Băile Herculane pe Mt. Domogled, rez. Valea Ciclovei, Bozovici, alte local.; MH: Orşova pe dl. Alion, Plavişeviţa, între Ieşelniţa şi Ogradena, Vârciorova, Iloviţa pe v. Cerovăţului, Drobeta Turnu Severin pe dl. Iorgutovei, Baia de Aramă, dl. Marcopriciu, între Sviniţa şi Tri-Kule, Tisoviţa, alte localităţi					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetație	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
41.	*Orchis simia* Lam.	pa., ra., mp. z.svs.-e.g.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Atl-Med	R	EN
	Răspândire: CS: Baziaș, M-ții Aninei, în apropierea izv. Beușniței; MH: Vârciorova pe Dealul Mare, Plavișevița, la Gura Slătinicului și pe „Cracul Ciolane”, Gura Văii pe dl. Cârlan, pd. Oglănic, Schela Cladovei, Dudașul Schelei, Ponoare; NT: Roman; CT: rez. Dumbrăveni, Canaraua Fetii și Esechioi, Șipote în pd. Ierbosu; TL: Ciucurova spre Nicolae Bălcescu, Babadag, Niculițel spre Taița					
42.	*Ornithogalum fimbriatum* Willd.	ra., plantații de salcâm z.svs.-z.st.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Pont-Balc	R	-
	Răspândire: GR: Comana, Puieni și Prundu, Greaca, pe Valea Gurbanului; IF. Mihai Bravu, Mironești, 30 Decembrie; CL: lângă l. Greaca, Căscioarele în pd. Tufele Grecului; IL: Slobozia la pd. Slobozeanca, Platonești, spre cazarmă la Slobozia; GL: Rogojeni în pd. „Râpa Chifului” și la „Valea Chetroasă”, Oancea la pct. „Bate Lupul”; TL: între Babadag și gara c.f. Codru, pd. Babadag, Tulcea, Nicolae Bălcescu, Bașchioi, Călugăru-Iancina, Enisala					
43.	*Ornithogalum sphaerocarpum* A. Kern.	pa., t. z.st.-e.g.	xerofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Euc-Med	R	-
	Răspândire: TM: pd. „Casa Verde”; CS: Anina, v. Dunării între Moldova Veche și Pojejena pe dl. Golovârf, rez. Valea Ciclovei, ? Băile Herculane					
44.	*Paeonia officinalis* L. ssp. *banatica* (Rochel) Soó	poieni, mp. z.s.-z.st.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Pan	R	-
	Răspândire: BH: Borz pe dl. Pacău, Dumbrăvița pe Vf. Bujorului la 689 m alt.; TM: Lugoj; CS: Baziaș; MH: Ribiș					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetaţie	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
45.	*Paeonia daurica* Andrews	coaste îns.,ra. e.g.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Pont-Cauc	VU	VU
	Răspândire: MH: Vârciorova pe Mt. Ciocanul, dl. Marcopriciu, Drumul Hoţesc; BZ: Salcia pe Plaiul Sărăţii la cca. 400 m alt. (1156), Mân. Ciolanu pe dl. „Poiana Rotundă”					
46.	*Paeonia mascula* (L.) Mill.	t., ra. e.g.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Med	VU	VU
	Răspândire: CS: Baziaş, Valea Ciclovei sub Vf. Simion la 450 m alt., Sasca pe v. Beuşniţei, în apropierea izv. Beuşniţei, Baziaş-Pojejena; MH: Mt. Ciocanul, Vârciorova					
47.	*Periploca graeca* L.	păd., zăv. z.s.-z.svs.	mezofil, moderat termofil, euriionic	Med	R	-
	Răspândire: GR: Giurgiu; IF; CL: Olteniţa; IL: Hăţiş şi Feteşti; BR: Insula Brăilei la Zatna în pd. Ciurea; CT: Topalu, Hârşova, Cernavodă, Rasova, Medgidia, Mangalia, Mamaia, Vadu Oii, Adamclisi, Oltina pe Ostrovul Strâmbu, v. Carasu, Hârşova; TL: Ostrov, Sulina, Delta D.-frecv.					
48.	*Piptatherum holciforme* (M. Bieb.) Roem. & Schult. (*Oryzopsis holciformis* (M. Bieb.) Hack.)	ra., t., st. z.st.-e.g.	xerofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Pont-Balc	R	VU
	Răspândire: HD; CS; MH; OT; AG; DB; TR; IF; TL: Izvoarele pe dl. Consul; CT (incl. rez. Hagieni, Dumbrăveni şi Canaraua Fetii, Murfatlar la Serpla-Cula)					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetație	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
49.	*Psoralea bituminosa* L.	t., mp., pa., loc. ruderale z.svs.-z.st.	xerofil, termofil, slab acid-neutrofil	Med	R	VU
	Răspândire: CT: Ostrov: dl. Arab Tabie şi Baba Rada, Ostrov la Studina Vodă, rez.: Hagieni, Canaraua Fetii şi Esechioi					
50.	*Pulmonaria filarszkyana* Jáv. (*P. rubra* ssp. *filarszkyana* (Jáv.) Domin)	păd. e.b.-e.s.	mezofil, microterm, acid-neutrofil	Carp (End)	NT/R	-
	Răspândire: M-ţii: Maramureşului, pe Mt. Farcău, Pietrosul Maramureşului , Măcărlău în valea r. Vaser; Rodnei, incl. Pietrosul Mare; Suhard; Obcinele Bucovinei (Mt. Iedu, Tătarca); Călimani pe Piatra Cuşmei; Rarău: "Codrul Slătioara"					
51.	*Pyrola carpatica* Holub & Krisa	păd.,t. e.b.-e.s.	mezofil, microterm, slab acid-neutrofil	Carp (End)	R	DD
	Răspândire: M-ţii: Rodnei şi Bucegi					
52.	*Pyrus nivalis* Jacq.	ra., t. z.svs.-z.st.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid neutrofil	Euc (Med)	R	DD
	Răspândire: GR: Comana, Ghimpaţi; IF: pd. Băneasa					
53.	*Ranunculus flabellifolius* Heuff. & Rchb.	păd.,t. e.g.-e.f.	mezofil, moderat termofil, acid-neutrofil	End Dacic (Serbia, România)	R	EN
	Răspândire: CS: Caraşova, Oraviţa, Plavişeviţa, Cheile Nerei-Beuşniţa, Prigor; IS: Iaşi pe dl. Repedea					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetaţie	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
54.	*Rosa turcica* Rouy	pa.,t.,sol schel. z.s.-z.svs.	xerofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Pont-Balc	R	VU
	Răspândire: BV: Braşov; BH: Briheni pe dl. Crucilor, Huta Bălăteasa spre poiana Runc; CT: Mangalia; TL: Babadag (dl. Ianâk-Bair), rez. „Vârful Secaru”-Atmagea					
55.	*Rosa coziae* Nyár.	păd.,ra.,mp. e.g.-e.f.	xero-mezofil, euriterm, slab acid-neutrofil	Eur	R	VU
	Răspândire: M-ţii: Cozia , incl. pe Ciuha Mică; Căpăţânii: Mt. Buila, Mt. Stoguşorul, între Gurguiata şi Mt. Stoguşoru					
56.	*Saccharum strictum* (Host) Spreng. *(Erianthus appressus* Jáv)	păd.,t. z.sp.-e.g.	xero-mezofil, moderat termofil, euriionic	Balc	R	VU
	Răspândire: În lungul râurilor, în: CS, Baziaş; MH: Sviniţa, dl. Buliga; PH; GR: Comana, Brăeşti; IF; TL: în Delta Dunării (între Portiţa şi Perişor, Letea, Sf. Gheorghe)					
57.	*Saxifraga cymbalaria* L.	st. umede e.f.	mezo-higrofil, microterm, slab acid-neutrofil	Med	R	EN
	Răspândire: BC: Băile Slănic (în pd. de pe dl. Surei, pe p. dr. a pr. Slănic la cca. 500 m alt.) şi între v. Oituzului şi Uzului, pe v. Dobrului, pe v. Pufului, pe v. Sălăriei , Dărmăneşti în molidişul „Crăcurele” de-a lungul pr. „Izvorul Negru” la cca. 1200 m alt.), Dărmăneşti la „Plaiul Ciungetului”					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetaţie	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
58.	*Salix daphnoides* Vill.	prundiş / z.st.-e.f.	mezo-higrofil, microterm, slab acid neutrofil	Eua	R	VU
	Răspândire: MS: Răstoliţa; SB: Pasul Turnu-Roşu; CS: v. Bistrei Mărului; DB: Târgovişte în ln. r. Ialomiţa; PH: Comarnic-Posada, între Sinaia şi Buşteni în lungul r. Prahova; GR: Comana; VS: ln. pr. Ţifeşti, Berezeni, Siliştea-Iana; BC: Hemeiuşi la lacul Lilieci; M-ţii: Ceahlău şi Giumalău					
59.	*Scutellaria columnae* L.	păd., t. / e.g.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Med	R	EN
	Răspândire: CS: v. Dunării; MH: rez. Gura Văii-Vârciorova					
60.	*Scutelaria velenovskyi* Rech. fil.	mp., t. / z.svs.-e.f.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Daco–Balc.–Anat.	R	
	Răspândire: Jud.: Caraş-Severin; Mehedinţi; Constanţa; Tulcea					
61.	*Symphytum tauricum* Willd.	păd., t. / z.st.-e.g.	xero-mezofil, moderat termofil, slab acid-neutrofil	Pont-Balc	R	VU
	Răspândire: CT: rez.: Canaraua Fetii şi Esechioi; TL: Babadag pe v. Chioşcula şi Cireşicula, Ciucurova, Cocoş, Niculiţel, Beştepe, Cerna, Ţiganca, pd. „Valea Fagilor” - Luncaviţa					
62.	*Syringa josikaea* J. Jacq. ex Rchb.	t.,st. / e.f.	mezofil, microterm, slab acid-neutrofil	Carp (End)	VU	-
	Răspândire: CJ: Ciucea, Negreni; HD: pr. Obârşia de Criş; BH: Lorău, Sălişte de Vaşcău, Baz. Stâna de Vale; M-ţii: Metaliferi (pe Mt. Vulcan); Gilău-Muntele Mare (v. Iadei-Râmeţi, Dealul Mare la 957 m. alt., v. Arieşului şi afluenţi, v. Aleului şi afluenţi); BH-CJ: Ciucea, Negreni; Bihor-Vlădeasa: Săcueu, v. Drăganului, v. Someşului Cald şi afluenţii, v. Galbena					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetaţie	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
63.	*Taxus baccata* L.	st., păd. e.f.-e.b.	mezofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Atl.-medit-centr. eur.	VU	CR
	Răspândire: Carp. Orient. (M-ţii: Maramureşului; Rodnei; Bârgăului; Călimani; Obcina Feredeului); Obcina Mare; Rarău, incl. Cheile „Moara Dracului”, “Codrul Secular Slătioara”; Giumalău; Stânişoarei); Bistriţei; Ceahlău; Hăşmaş; Cheile Bicazului; Goşman-Tarcău; Gurghiului; Giurgeului; Harghita; Ciucului; Nemira; Vrancei; Perşani: Cheile Vârghişului; Siriu; Penteleu; Ciucaş; Baiului; Postăvarul; Piatra Mare; BN; BC: Brusturoasa; Merid. (M-ţii: Bucegi la Sinaia, Buşteni, Predeal pe Clăbucetul Taurului; Piatra Craiului; Leaota; Iezer-Păpuşa; Făgăraş; Căpăţânii, incl. catena Buila-Vânturariţa, pe Mt. Piatra, Cheile pr. Cheia; Lotrului; Cindrel; Şureanu; Parâng (sub Vf. Mândra); Vâlcan; Ţarcu-Petreanu; Godeanu; Cernei; Mehedinţi) şi Occid. (M-ţii: Almăjului; Semenicului; Aninei; Poiana Ruscă; Metaliferi (pe Mt. Vulcan); Trascăului; Gilău-Muntele Mare, incl. Mt. Scăriţa-Belioara; Bihor-Vlădeasa; CJ: Borzeşti, rez. Cheile Turzii); HR: Tuşnad-Băi; AB: v. Râmeţului); CS: Gura Golâmbului, Cheile Nerei-Beuşniţa, rez. Domogled, Berzasca, v. Siriniei, rez. Valea Ciclovei); MH: Porţile de Fier, Bazinetul Dubovei, Tisoviţa, Cazanele Mari, Dubova, Ogradena; VN: rez. „Cenaru”; BC: Baz. r. Caşin (Brănişteanu-Reaua Mare, Mân. Caşin, Palanca, Comăneşti, Dărmăneşti, Tg. Ocna; NT: rez. „Pângăraţi” pe v. Pârâului cu Brazi, P. F. Vânători, Mân. Neamţ; BT: rez. Tudora; SV: Crucea-Toance); Criş. (incl. v. Crişului Alb, Vârfuri în pd. „Câmpul Malului”, Tălagiu în poiana „Gruiul Lupului”, O.S. Sudrigiu şi Vaşcău, Izbucul Galbenei, Piatra Galbenei, Piatra Ciungilor, Scăriţa-Padiş, Piatra Bulzului, Piatra Boghii, v. Săritoarei, pd. Băiţa).					
64.	*Verbascum glabratum* Friv. ssp. *brandzae* (Franch. ex Brandza) Murb.	mp., t., loc pietr. e.g.-e.b.	xero-mezofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Pont-Balc	R	-
	Răspândire: VL: pe v. Lotrului la Brezoi, Golotreni, Mân. Cozia, Mt. Foarfeca, Călimăneşti, Căciulata					
65.	*Vicia biennis* L.	pa., t., zăv. z.s.-z.st.	mezofil, micro-mezoterm slab acid-neutrofil	Pont-Pan		-
	Răspândire: IF; TL (incl. Delta D. pe Gr. Caraorman şi Gr. Letea)					

Nr. crt.	Specia	Biotop: Etaje-zone de vegetație	Ecologie	Geoelement	Statut de conservare (Oltean *et al.*, 1994)	Categorie conservare IUCN (Sârbu *et al.*, 2007)
66.	*Vicia sparsiflora* Ten.	păd. (cer)	xero-mezofil, micro-mezoterm, slab acid-neutrofil	Balc-Pan	R	VU
		z.st.				
	Răspândire: MH: Strehaia; GJ: Mierea Birnicii; DJ: Mihăiţa în pd. Leamna şi Lupuleţ, Obedin, între Polmelţu şi Coţofenii din Dos în pd. Băncii, Bucovăţ în pd. Dos, lunca Craiovei; Def. r. Jiu					

Prescurtări utilizate

Biotop
bur.=buruienişuri
mp.=margini de pădure
mlaşt.=mlaştini
pa.=pajişte
păd.=pădure
ra.=rarişte de pădure
st.=stâncării (umede, umbrite)
t.=tufărişuri subalpine sau de silvostepă
zăv.=zăvoaie

Etaj/zonă de vegetaţie
e.b.=etajul boreal
e.f.=subetajul fagului
e.g.=subetajul gorunului
e.s.=etajul subalpin
z.s.=zona stepei
z.st.=zona pădurilor de stejari
z.svs.=zona silvostepei

Geoelement
Alp-CarpBalc=Alpino-Carpato-Balcanic
Atl-Med= Atlanto-mediteranean
Atl-Med-Euc=Atlanto-mediteranean-european central
Balc=Balcanic
Balc-Anat=Balcano-anatolic
Balc-Pan=Balcano-panonic
Carp=Carpatic
Carp (End) = Carpatic (endemit)
Carp Merid. (End)=Carpaţii Meridionali (endemit)
Carp-Pan=Carpato-Panonic
Circ=Circumpolar
Cont. (getic-pont.-anat.-cauc.-irano-turan.) = Continental (getic-pontic-anatolic-caucazian-irano-turanian)
Dac-Balc=Daco-Balcanic
Daco–Balc.–Anat. = Daco-Balcanic-Anatolic
End Carp= endemit carpatic
End Dacic= endemit dacic
Est submedit. = Est submediteranean
Eua=Eurasiatic
Eua (Cont) = Eurasiatic (Continental)
Eua (Med) = Eurasiatic (Mediteranean)
Euc=Central european
Euc(Mont) = Central european(Montan)
Euc-Alp= Central european - alpin
Euc-Balc= Central european - balcanic
Euc-Med= Central european -mediteranean
Euc-Sarm= Central european -sarmatic
Eur= European
Med= Mediteranean
Med-Eur= Mediteranean-european
Pan=Panonic
Pan-Balc=Panono-Balcanic
Pont=Pontic
Pont-Balc=Ponto-Balcanic
Pont-Balc-Pan=Ponto-Balcano-Panonic
Pont-Cauc=Ponto-Caucazian
Pont-Med= Ponto-Mediteranean
Pont-Pan=Ponto-Panonic

Categorie conservare IUCN în România
EN = specie periclitată
Sed = specie subendemică
R = specie rară
R relict= specie rară/specie relict
Spor= specie sporadică
CR=specie critică
DD=date insuficiente
EN=specii periclitate
NT=near threatened
R= specii rare
VU= specii vulnerabile

Statut conservare în România
A3= Anexa 3 din Legea 462/2001
A5= Anexa 5 din Legea 462/2001
P, A3= Specii legal ocrotite în România
PR, A5= Specii legal ocrotite în România, ca monumente ale naturii regionale sau în rezervaţii naturale

Anexa 2.

VRC 1.3. Utilizare sezonală critică/concentraţii critice temporare.

Denumirea ştiinţifică	Statut IUCN Red list (2008)	Statut RO OUG 57/2007	Utilizare sezonală critică
Păsări			
Ardea cinerea (Stârc cenuşiu)	LC		Colonii de cuibărire
	Biotop/Ecologie: Specie migratoare sau parţial migratoare. Efectivul cuibăritor în ţară e de 3.500-4.500 perechi (Birds in Europe 2004). Specie de stârc care este strâns legat de lucii de apă, râuri, lacuri. Răspândită în zonă de şes şi de deal. Favorizează zonele unde pe malul sau în apropierea apelor predomină copaci. Cuibăreşte în colonii mixte cu alte specii de stârci. Depune 3-5 ouă în martie-aprilie. Ouăle eclozează după 25-26 zile. Puii părăsesc cuibul la vârsta de aprox. 50 zile.		
Ardeola ralloides (Stârc galben)	LC	A3	Colonii de cuibărire
	Biotop/Ecologie: Specie migratoare. Efectivul cuibăritor în ţară e de 5.500-6.500 perechi (Birds in Europe 2004). Este o specie de şes, preferă regiunile cu mlaştini şi bălţi de apă dulce sau semi-sărată, habitatele din deltă şi braţele lente a râurilor mari sau în canale. Favorizează vegetaţia acvatică densă, copaci sau tufe emergente din apă. Depune 4-6 (7) ouă, pe care le incubează timp de 22-24 zile. Ambii părinţi au grijă de pui, care devin independenţi la aproximativ două săptămâni după părăsirea cuibului (la vârsta de 45 de zile).		
Egretta garzetta (Egreta mică)	LC	A3	Colonii de cuibărire
	Biotop/Ecologie: Specie migratoare. Efectivul cuibăritor în ţară e de 4.000-5.000 perechi (Birds in Europe 2004). Populează habitate acvatice de apă dulce sau semi-sărată cu adâncimea mică. Trăieşte în mlaştini, bălţi, lagune, în estuare sau parţial pe terenuri inundabile, terenuri agricole irigate (orez). De multe ori este prezent şi în apropierea apelor încet curgătoare (râuri, canale). Favorizează vegetaţia pelagică, însă îşi construieşte cuibul pe copaci cu frunze căzătoare sau conifere. Are nevoie de mai puţină vegetaţie densă pentru a se ascunde, decât celelalte specii de stârci. Cuibăreşte în colonii mici, pe copaci (salcie, arin), deseori asociat cu alte specii de stârci. Cuibul este construit de ambele sexe, distanţa minimă între este de 1-2 m, pe un copac pot fi chiar şi 10 cuiburi. Femela depune 3-5 (rareori 8) ouă în aprilie-mai, pe care le incubează timp de 22-25 zile. Ambii părinţi au grijă de pui. Acestea devin independenţi la vârsta de 45-50 zile.		

Denumirea ştiinţifică	Statut IUCN Red list (2008)	Statut RO OUG 57/2007	Utilizare sezonală critică
Păsări			
Falco vespertinus (Vânturel de seară)	LC	A4B	Colonii de cuibărire
	Biotop/Ecologie: Specie migratoare. Efectivul cuibăritor în ţară e de 1300–1600 perechi (Birds in Europe 2004), fiind probabil uşor supraestimat. Răspândită de la zona de câmpie până la cea de stepă sau luncă. Ocupă cuiburi construite de alte specii de păsări, de cele mai multe ori *Corvidae* de cioară de semănătură. Hrana constă în mare parte din nevertebrate (libelule, cosaşi). Puii sunt hrăniţi adeeori cu diferite specii de amfibieni şi reptile (Pelobates fuscus, Lacerta viridis) şi rozătoare. Cuibăreşte în colonii, uneori solitar. Depune 3-4 ouă la sfârşitul lunii aprilie, începutul lunii mai. Ouăle eclozează după 22-23 zile. Puii rămân în cuib până la vârsta de 27-30 zile.		
Nycticorax nycticorax (Stârc de noapte)	LC	A3	Colonii de cuibărire
	Biotop/Ecologie: Specie migratoare. Efectivul cuibăritor în ţară e de 6.500-8.000 perechi (Birds in Europe 2004). Preferă apele dulci stătătoare şi lin curgătoare precum mlaştini, bălţi, lacuri, lagune, râuri, pâraie, uneori pe pajişti umede sau arii inundate. Se adoptă şi la habitatele antropice, precum lacuri de acumulare, canale, terenuri cultivate (de orez), lacuri mici ornamentale (în parcuri) etc. În general îşi construieşte cuibul şi se odihneşte pe copaci, de multe ori departe de zonele umede de hrănire, uneori chiar în interiorul aşezărilor umane. Cuibăreşte în colonii, pe copaci (salcie, arin, stejar, etc.), uneori cu alte specii de stârci şi cu cormorani mici. Femela depune 3-5 (rareori 8) ouă, care se eclozează după 21-22 zile. Ambii părinţi au grijă de pui, îi hrănesc prin regurgitarea conţinutului stomacului.Juvenilii devin independenţi la vârsta de 40-55 zile.		

Denumirea ştiinţifică	Statut IUCN Red list (2008)	Statut RO OUG 57/2007	Utilizare sezonală critică
Păsări			
Phalacrocorax carbo (Cormoran mare)	LC		Colonii de cuibărire
	Biotop/Ecologie: Specie migratoare sau parţial migratoare, unele populaţii locale hoinărind la distanţe variabile pe timpul iernii. Efectivul cuibăritor în ţară e de 18.000-20.000 perechi (Birds in Europe 2004). Specie acvatică, este prezentă atât în ape dulci cât şi în cele sărate. Cuibăreşte colonial în apropierea luciilor de apă (mare, deltă, lacuri, mlaştini, fluvii), evitând adâncimile mari. Cuiburile şi le face pe copaci (max. 10 m altitudine), în stufăriş sau pe stânci din malul mării. Depune 3-4 ouă în martie-aprilie. Ouăle eclozează după 28-31 zile. Puii părăsesc cuibul la vârsta de aprox. 50 zile.		
Platalea leucorodia (Lopătar)	LC	A3	Colonii de cuibărire
	Biotop/Ecologie: Specie migratoare. Efectivul cuibăritor în ţară e de 1.100 – 1.500 perechi (Birds in Europe 2004). Preferă apele dulci sau semi-sărate, proaspete, lin curgătoare, zonele proaspăt inundate. Preferă apele dulci sau semi-sărate, proaspete, lin curgătoare, zonele proaspăt inundate. Pentru cuibărit necesită stufărişuri întinse, şi plante emergente asemănătoare (tufe sau copaci, preferabil sălcie, plop etc.) pe care îşi construieşte cuibul. Depunerea celor 3-4 (6) ouă se întâmplă la sfârşitul lunii aprilie, începutul lui mai, incubarea durează 24-25 zile.		
Plegadis falcinellus (Ţigănuş)	LC	A3	Colonii de cuibărire
	Biotop/Ecologie: Specie migratoare. Efectivul cuibăritor în ţară e de 2.500 – 2.800 perechi (Birds in Europe 2004). Preferă lagunele şi lacurile întinse cu apă puţin adâncă, terenuri inundabile, delte, în zonele umede adiacente râurilor şi estuarelor, uneori şi în regiuni costale, terenuri agricole irigate, lanuri de orez. Evită apele adânci, rapid curgătoare, sau turbulente. De multe ori locul de cuibărit şi aria de hrănire este la mare distanţă, atunci zboară deseori în cete mai mari. Nu tolerează prezenţa umană, mai ales în timpul cuibăritului. Cuibăreşte în colonii, de multe ori în colonii dense, aproape întotdeauna cu alte specii (cu stârci sau cormorani mici). Cuibul este construit de ambele sexe, depunerea ouălor începe în mijlocul lunii mai, acestea eclozează după 21 zile. Ambii părinţi hrănesc cele 4 (3-6) pui, şi după părăsirea cuibului. În prima săptămână unul dintre părinţi este întotdeauna cu puii.		

Denumirea ştiinţifică	Statut IUCN Red list (2008)	Statut RO OUG 57/2007	Utilizare sezonală critică
Păsări			
Tetrao urogalus (Cocoş de munte)	LC	A3	Zonele de „rotit”
	Biotop/Ecologie: Specie sedentară. Trăieşte aproape exclusiv în păduri de conifere. Cocoşul de munte necesită o serie de resurse de habitat care îi favorizează prezenţa: tufe de afin şi plante ierboase pentru hrană, insecte pentru pui, strat dens de puieţi sau tufărişuri pentru adăpost, arbori bătrâni cu ramuri orizontale pentru odihnă şi zone deschise pentru zbor. Aceste resurse le găseşte în păduri de conifere bătrâne cu structură mozaicată. Perioada de împerechere la cocoşul de munte începe în martie şi durează până la începutul lunii iunie. În această perioadă are loc rotitul, care reprezintă comportamentul de curtare. Frecvent în zonele de rotit se adună mai mulţi masculi. Femela depune în cuib timp de 10 zile 5 - 12 ouă. La începutul clocitului femelele sunt foarte sensibile la disturbări, astfel încât părăsesc cuibul foarte repede. Pe măsură ce incubaţia avansează, cuibul va fi părăsit doar dacă factorul disturbator este foarte aproape. Puii eclozionează la 26 - 28 de zile. Timp de 14 zile ei sunt dependenţi de femelă care îi hrăneşte şi îi apără de frig.		
Tetrao tetrix (Cocoş de mesteacăn)	LC	A3	Zonele de „rotit”
	Biotop/Ecologie: Specie sedentară. Trăieşte în păduri de conifere, tufărişuri subalpine, arborete şi tufărişuri din zone mlăştinoase, cu vegetaţie ierboasă înaltă. Rotitul are loc în terenuri deschise: mlaştini, turbării, lacuri îngheţate, luminişuri, unde se adună adesea 8-10 masculi, uneori chiar mai mulţi. La sfârşitul lunii aprilie femela depune 6-11 ouă în interval de 36-48 ore, pe care le incubează 25-27 de zile. Puii se hrănesc singuri a doua zi după eclozare şi devin independenţi la trei luni.		

Denumire specie	Statut IUCN Red list (2008)	Statut RO OUG 57/2007	Utilizare sezonală critică
Mamifere			
Ursus arctos (Ursul brun)	LC		Zone stabile cu densitate mare de bârloage de urs. Coridoare ecologice de importanta critica
	Biotop/Ecologie: Habitatul ursului este reprezentat în principal de păduri şi zone de tranziţie cu arbuşti. Frecvent, funcţie de sezon şi resursa trofică disponibilă ursul brun utilizează şi păşuni sau fâneţe, îndeosebi cele ce se constituie ca enclave în zonele cu păduri. Pe perioada somnului de iarnă, ursul brun în România utilizează exclusiv zone împădurite sau acoperite cu arbuşti. În perioada somnului de iarnă, a fost observată o oarecare toleranţă a exemplarelor de urs faţă de prezenţa conspecificilor, astfel încât în anumite zone pot fi identificate concentrări ale indiviziilor în bârloage, pe suprafeţe reduse (sub 100ha). Aglomerarea mai multor exemplare de urs în aceste zone este rezultanta mai multor factori de favorabilitate, precum liniştea, prezenţa în vecinătate a unor resurse trofice, prezenţa apei. În perioada de iarnă deranjul ursului conduce frecvent la schimbarea bârlogului acţiune ce presupune un consum suplimentar de energie, situaţie în care şansele de supravieţuire a acestuia scad semnificativ. În acest context deranjul zonelor în care sunt concentrate mai multe exemplare pentru somnul de iarnă, conduce la diminuarea şanselor de supravieţuire a acestora, inclusiv a femelelor cu pui, astfel pierderile în populaţia locală pot fi importante. În cadrul mişcărilor sezoniere sau diurne ample, ursul brun utilizează preferenţial pădurile, trupuri izolate cu arbori (stepping stone), sau zone de tranziţie cu arbuşti, deoarece aceste zone oferă un adăpost optim pentru deplasare. Cu toate acestea pentru urs, anumite zone cu caractere de coridor ecologic pot fi zone capcana (sink areas), ce permit accesul facil al urşilor însă şansele de supravieţuire pe termen scurt sau mediu sunt minime, datorită factorilor ecologici sau antropici. Coridoarele ecologice constituite din habitate forestiere constituie un element important în ceea ce priveşte dispersia exemplarelor şi menţinerea unei variabilităţi genetice în populaţiile locale sau regionale (ex. conexiuni între masive muntoase, sau între zonele de munte şi deal) prin coridor putându-se înţelege acele zone utilizate pentru delasare de mai multe exemplare de urs pe perioada unui singur sezon.		
Rupicapra rupicapra (Capra neagră)	LC		Zonele de refugiu pentru capra neagră pe timp de iarnă.
	Biotop/Ecologie: Caprele negre utilizeaza o varietate de habitate:pajiştile alpine pe versanţii abrupţi, stâncării şi grohotişuri, păduri de conifere şi de amestec. Indeosebi în iernile grele (strat gros de zapadă pe o perioadăîndelungată) coboară la altitudini mai mici în căutare de hranăşi adăpost. În acest context anumite păduri aflate în apropierea golurilor şi stâncăriilor alpine din masivele muntoase (acolo unde există specia) sunt importante pentru menţinerea unor populaţii viabile de capră neagră. Aceste zone sunt utilizate pentru adăpost pe perioade cu condiţii meteo vitrege, ocazional pentru fătare şi de asemenea se constituie ca rezevor de resurse trofice. Tot odată deplasarea în aceste păduri permite contactul cu prădători ce asigură o selecţie naturală a exemplarelor de capră neagră, proces necesar pentru menţinerea unei populaţii sănătoase.		

Denumire specie	Statut IUCN Red list (2008)	Statut RO OUG 57/2007	Utilizare sezonală critică
Mamifere			
Castor fiber (Castor)	LC	A3, A 4A	Colonii familiale
	Biotop/Ecologie: Populează malurile râurilor mărginite de păduri sau zăvoaie extinse. Construieşte un sistem complex de canale baraje din trunchiuri şi ramuri, modificând regimul de curgere al râului, asigurând un nivel constant al apei, care îi oferă acces ariile de hrănire şi îi facilitează retragerea în adăpost în caz de pericol. Cuibul se află în mijlocul râului sau în galerii săpate în mal, deasupra nivelului apei. Este dependent de cursul râului şi de vegetaţia forestieră din apropiere. Protejarea sa implică conservarea zăvoaielor şi a pădurilor din apropierea râurilor, dar şi menţinerea unei bune calităţi a apei.		
Nyctalus lasiopterus (Liliacul mare de amurg)	NT	A 4A	Colonii de hibernare şi reproducere
	Biotop/Ecologie: Păduri mixte, mai ales cu foioase. În timpul migraţiilor este frecvent în zăvoaiele de sălcii şi plopi de-a lungul râurilor. Coloniile de naştere precum şi cele de hibernare se găsesc în special în scorburile arborilor bătrâni de esenţă moale (ex. tei). Vânează la înălţimi mari deasupra terenurilor deschise sau deasupra coronamentului pădurilor. Specie migratoare.		
Nyctalus leisleri (Liliacul mic de amurg)	LC	A 4A	Colonii de hibernare şi reproducere
	Biotop/Ecologie: Utilizează pădurea pe tot parcursul anului ca adăpost, în crăpăturile scoarţei şi scorburi. Vânează mai degrabă deasupra suprafeţelor mari de apă, astfel încât locurile de hrănire pot fi la mai mult de 10 km de adăposturi. Unele populaţii sunt migratoare.		
Myotis brandtii (Liliacul lui Brandt)	LC	A 4A	Colonii de reproducere
	Biotop/Ecologie: Zone împădurite de la altitudini joase, bogate în ape, dar şi zone populate. Coloniile de vară în scorburi, sub scoarţă, în adăposturi artificiale şi poduri ale clădirilor. Hibernează în peşteri. Vânează la 3-4 m înălţime de sol în păduri deschise, păşuni, parcuri, adesea la suprafaţa apei. Sedentară, dar efectuează unele deplasări între adăposturile de vară şi cel de hibernare.		
Myotis nattereri (Liliacul lui Natterer)	LC	A 4A	Colonii de reproducere
	Biotop/Ecologie: Predominant silvicol, trăieşte în păduri şi parcuri, pe lângă cursuri de apă. Coloniile de maternitate în scorburile arborilor, clădiri, adăposturi artificiale, sub poduri. Hibernează în cavităţi subterane naturale sau artificiale. Vânează în general în păduri. Hrana este capturată în zbor sau din vegetaţia densă. Specie sedentară.		

Denumire specie	Statut IUCN Red list (2008)	Statut RO OUG 57/2007	Utilizare sezonală critică
Mamifere			
Pipistellus nathusii (Liliacul pitic a lui Nathusius, liliacul cu piele aspră)	LC	A 4A	Colonii de hibernare şi reproducere
	Biotop/Ecologie: Predominant silvicol, populează păduri mixte de foioase, mai ales de-a lungul râurilor. Coloniile de vară se adăpostesc în scorburi şi sub scoarţă, în adăposturi artificiale şi mai rar clădiri. Hibernează în grupuri mici în scorburi. Vânează la 4-15 m de sol, la lizeiere şi în apropierea apelor. Este o specie migratoare, putând parcurge distanţe mari (până la 2.000 km).		
Barbastella barbastellus (Liliacul cârn; liliacul cu botul lat)	NT	A3, A 4A	Colonii de hibernare şi reproducere
	Biotop/Ecologie: Specie strict silvicolă, cu colonii de naştere mici adăpostite în scorburi sau sub scoarţa arborilor. Coloniile îşi schimbă adăpostul frecvent. Majoritatea adăposturilor de iarnă sunt subterane. Vânează la nivelul coronamentului. Utilizează drumurile forestiere ca rute spre locurile de hrănire. Uneori întreprinde deplasări scurte.		
Plecotus auritus (Liliacul urechiat brun)	LC	A 4A	Colonii de hibernare şi reproducere
	Biotop/Ecologie: Zone împădurite de la câmpie până în cele montane. Adăposturi în arbori scorburoşi, fisuri de stânci, construcţii de lemn din sau din apropierea pădurilor. Hibernează în cavităţi subterane dar şi în scorburi. Vânează în apropierea adăpostului, în general nu mai departe de 1 km, prada fiind adesea colectată din frunziş, la 2-7 m de sol. Nu migrează.		

OBSERVAŢII[40]

În afară de speciile menţionate de lilieci, caracteristice pentru habitatele de pădure, şi care formează agregări sezoniere pentru reproducere sau hibernare, şi alte specii aparţinând subordinului Microchiroptera (toate speciile din România fiind incluse în Anexa 4A a OUG 57/2007) pot forma concentraţii sezoniere în păduri, hibernând exclusiv sau preponderent în peşteri, multe dintre acestea fiind situate în zone montane împădurite.

Atât în perioada de reproducere, cât şi în cea de hibernare, coloniile de lilieci sunt foarte sensibile la impactul antropic. În cazul multor specii ameninţarea principală este reprezentată de distrugerea adăposturilor sau disturbarea coloniilor în cele două perioade critice.

[40]Din considerente de ordin practic trebuie sa se pună accentul pe identificarea zonelor de concentrare critică şi nu pe identificarea speciilor. Ca recomandare, aceeaşi abordare este valabilă şi în cazul speciilor de amfibieni.

Denumire specie	Utilizare sezonală critică
Amfibieni	
Salamandra salamandra (Salamandră) Mesotriton *(Triturus) alpestris* (Triton de munte) Lissotriton *(Triturus) montandoni* (Triton carpatic) *Triturus cristatus* (Triton cu creastă) *Triturus dobrogicus* (Triton cu creastă dobrogean) Lissotriton *(Triturus) vulgaris* (Triton comun) *Bombina bombina* (Buhai de baltă (Izvoraş) cu burta roşie) *Bombina variegata* (Buhai de baltă (Izvoraş) cu burta galbenă) *Pelobates fuscus* (Broască săpătoare brună) *Bufo bufo* (Broască râioasă brună) Pseudepidalea *(Bufo) viridis* (Broască râioasă verde) *Hyla arborea* (Brotăcel, Buratec) *Rana arvalis* (Broască de mlaştină) *Rana dalmatina* (Broasca roşie de pădure) *Rana temporaria* (Broasca roşie de munte)	Zone umede pentru reproducere
Biotop/Ecologie: Unele speci de amfibieni duc o viaţă terestră, dar toate speciile din ţară depind de mediul acvatic pentru reproducere şi înmulţire (mlaştini, lacuri, bălţi, iazuri, etc.). În perioada de reproducere, primăvara devreme, speciile de amfibieni migrează spre aceste zone umede, pentru reproducere. Ponta are loc în apă şi aici îşi încep viata în stadiu de larvă, care poate dura de la câtevasaptămâni până la un an, în funcţie de specie şi de factorii de mediu. În acest context toate zonele umede unde sunt identificate specii de amfibieni, aflate în păduri sau în zone limitrofe, sunt importante pentru reproducerea dar şi pentru hrănirea, iernarea şi dispersia speciilor.	

Anexa 3.

Criterii şi indicatori de selectare a ecosistemelor forestiere cu caracter primar din România[41]

P1	Criteriu	Naturaleţea
Indicatori		**Observaţii**
P1.1	Speciile de plante care formează fitocenoza sunt **staţional autohtone** (conform tipului natural fundamental de pădure)	Compoziţie şi distribuţie naturală (inclusiv ca areal) a speciilor.
P1.2	Lipsa intervenţiilor silviculturale de conducere şi de regenerare a arboretelor. Pot fi acceptate totuşi intervenţii cu influenţă antropică neglijabilă care **nu au influenţat semnificativ** structura & dinamica ecosistemului.	Lipsa intervenţiilor silviculturale (i.e. ce au avut caracter de tăieri principale de regenerare). Sunt considerate intervenţii antropice cu influenţă neglijabilă următoarele: • extrageri absolut izolate ale arborilor (e.g. tăierilor de igienă, tăieri accidentale, tăieri de conservare, tăieri ilegale) ce reprezintă sub 5 % din volumul pe unitatea amenajistică (estimarea va avea în vedere evidenţe din ultima perioadă de 30 de ani). • traversarea *întâmplătoare* a turmelor pe un traseu spre şi dinspre păşuni; • colectarea sporadică de produse accesorii (ciuperci, fructe de pădure); • trasee tematice şi poteci de vânătoare; • pichetarea limitelor amenajistice;
P1.3	Ecosisteme cu structuri complexe ce cuprind **diferite faze de dezvoltare** (unele faze fiind poate prezente doar pe suprafeţe mici) într-o structură mozaicată in plan orizontal si stratificate in plan vertical	Structuri pluriene şi relativ pluriene.
P1.4	Existenţa **arborilor ajunşi la vârsta fiziologică** în condiţiile date.	Cel mai adesea vor avea dimensiuni excepţionale raportate la bonitatea staţionalăsi vor prezenta semne de declin fiziologic.

[41]Prelucrat după Ordinul nr. 3397 din 10 09 2012 şi „Virgin Forests in Romania" (I.A. Biriş şi P. Veen, editori, 2005 – produs al proiectului PIN-MATRA/2001/018 – „Inventory and strategy for sustainable management and protection of virgin forests in Romania".

P1	Criteriu	Naturaleţea
Indicatori		**Observaţii**
P1.5	Existenta lemnului mort pe picior şi la sol **în toate stadiile de descompunere** şi pe toata suprafaţa pădurii.	Cantitatea lemnului mort trebuie evaluatăîn raport cu structura ecosistemului şi condiţiile staţionale.
P2	**Criteriu**	**Suprafaţă& Delimitare**
Indicatori		**Observaţii**
P2.1	Suprafaţa pădurilor primare cu influenţa antropică neglijabilă (fără fragmentele care nu corespund criteriilor de selecţie) este **mai mare de 30 ha** şi este dispusă în mod **compact** pentru asigurarea autoreglării şi perpetuării ecosistemului forestier.	*Evaluările se vor realiza la nivel de trup de pădure putând fi considerate dupa caz şi părţi din unităţi amenajistice (cu propunerea de a fi subparcelate ulterior)*
P2.2	Pădurea este mărginită pe cât posibil de **limite naturale** (culmi, văi, pâraie, liziera pădurii) pentru a-i conferii un plus de stabilitate în faţa factorilor abiotici externi. Pentru a asigura stabilitatea conferită de limitele naturale se pot include şi eventuale suprafeţe care nu corespund criteriilor de naturaleţe A.1.	Limitele naturale nu trebuie să se suprapunăîn mod obligatoriu cu limitele parcelare. Se vor accepta: culmi, văi, pâraie secundare. De asemenea pot fi acceptate şi limite artificiale precum: • drumuri permanente; • culoare pentru linii de înaltă tensiune sau alte utilităţi; • linii parcelare deschise; • căi ferate etc. Suprafeţe care nu corespund criteriilor de naturaleţe A.1. nu vor depăşii 15 - 30 % din suprafaţa totală a trupului de pădure.

Anexa 4.

VRC 3 Ecosisteme rare amenințate sau periclitate

Categorii și subcategorii de păduri și complexe	Grupuri de tipuri de pădure (denumire)	Tipuri de pădure	Coduri de habitate cf. EU 27
A. PĂDURI, RARIȘTI DE ARBORI, TUFĂRIȘURI ȘI COMPLEXE DE VEGETAȚIE LEMNOASĂ CU ALTE TIPURI DE VEGETAȚIE			
A.1. Complexe de păduri cuprinzând rarişti de arbori, tufărişuri şi mlaştini oligotrofe şi eutrofe			
A1.1. Complexe de păduri, rarişti de *Pinus sylvestris* şi tinoave - **(C)**	**314**	3141	91D0* şi 7110*
A1.2. Complexe de păduri, rarişti de *Picea abies* şi tinoave **(C)**	**117**	1172, 1173	91D0* şi 7110*
A1.3. Complexe de păduri, rarişti de *Picea abies*, tufărişuri de *Betula pubescens* şi/sau *B. nana* şi tinoave **(C)**	-	-	91D0* şi 7110*
A1.4. Complexe de păduri, rarişti de arbori şi ecosisteme de mlaştini eutrofe	-	-	-
A.2.Complexe de rarişti de arbori şi tufărişuri în etajul subalpin			
A2.1. Complexe de rarişti de *Picea abies* şi/sau *Pinus cembra* şi tufărişuri de *Pinus mugo*	**161**	1611	9420 şi 4070*
A2.2. Complexe de rarişti de *Larix decidua* ssp. *carpatica* (local *Picea abies*) şi tufărişuri de *Pinus mugo*	-	-	9420 şi 4070*
A2.3. Complexe de tufărişuri de *Pinus mugo* (şi/sau *Rhododendron myrtifolium*, *Juniperus communis ssp. alpina*)	-	-	4070*

Categorii și subcategorii de păduri și complexe	Grupuri de tipuri de pădure (denumire)	Tipuri de pădure	Coduri de habitate cf. EU 27
A. PĂDURI, RARIȘTI DE ARBORI, TUFĂRIȘURI ȘI COMPLEXE DE VEGETAȚIE LEMNOASĂ CU ALTE TIPURI DE VEGETAȚIE			
A.3. Complexe de păduri și rarişti de arbori și tufărișuri din silvostepă și stepă, cu compoziție naturală cel puțin a arboretului, inclusiv ochiurile cu vegetație stepică din cuprinsul lor			
A3.1. Complexe de păduri și rarişti de *Quercus pedunculiflora*cu *Acer tataricum* cu ochiuri de stepă **(C)**	**811**	8111, 8112, 8114, 8115, 8116	91I0*
A3.2. Complexe de păduri și rarişti de *Quercus pubescens* (local *Q. pedunculiflora)* și ochiuri de stepă **(C)**	**822**	8221, 8223, 8224	91AA
A3.3. Complexe de păduri și rarişti de *Quercus robur* cu *Prunus avium* și ochiuri de stepă **(C)**	**616**	6161	91I0*
A3.4. Complexe de rarişti de *Quercus pubescens* cu ochiuri de stepă (cu *Stipa danubialis*) din Defileul Dunării **(C)**	821	8213	91AA
A3.5. Păduri de *Quercus pubescens* (și/sau *Q. petraea*) cu *Carpinus orientalis, Fraxinus Ornus* din Sudul Banatului	821	8211	91AA
A.4 Complexe de păduri, rarişti de arbori, tufărișuri și vegetație ierboasă psamofilă pe nisipurile marine sau continentale			
A4.1. Complexe de păduri și rarişti de *Quercus pedunculiflora, Q. robur, Fraxinus pallisae, F. angustifolia,* liana *Periploca graeca*și vegetație ierboasă psamofilă de pe grindurile Letea și Caraorman **(C)**	**634**	6341, 6342, 6343, 6344, 6345	91F0

Categorii şi subcategorii de păduri şi complexe	Grupuri de tipuri de pădure (denumire)	Tipuri de pădure	Coduri de habitate cf. EU 27
A. PĂDURI, RARIŞTI DE ARBORI, TUFĂRIŞURI ŞI COMPLEXE DE VEGETAŢIE LEMNOASĂ CU ALTE TIPURI DE VEGETAŢIE			
A.4 Complexe de păduri, rarişti de arbori, tufărişuri şi vegetaţie ierboasă psamofilă pe nisipurile marine sau continentale			
A4.2. Păduri şi rarişti de *Populus canescens* (şi/sau *P. tremula*) şi vegetaţie ierboasă psamofilă de pe grindurile Letea şi Caraorman	-	-	-
A4.3. Complexe de tufărişuri de *Tamarix ramosissima* şi vegetaţie ierboasă psamofilă din Delta Dunării	-	-	92D0
A4.4. Complexe de tufărişuri de *Hippophäe rhamnoides* şi vegetaţie ierboasă psamofilă din Delta Dunării	-	-	2160
A4.5. Complexe de tufărişuri de *Salix rosmarinifolia* şi vegetaţie ierboasă psamofilă din Delta Dunării	-	-	2190
A4.6. Complexe de păduri şi rarişti de*Betula pendula* şi vegetaţie psamofilă pe nisipurile din Ţara Bârsei	-	-	-
B. PĂDURI ŞI TUFĂRIŞURI RARE, RELICTARE, AMENINŢATE SAU PERICLITATE			
B.1. Păduri şi tufărişuri rare (de regulă periclitate)			
B1.1. Păduri de *Fagus sylvatica* cu *Geranium macrorrhizum* din Banat	-	-	91K0
B1.2. Păduri de *Fagus sylvatica* cu *Carpinus orientalis* şi *Euonymuslatifolius* din Banat **(C)**	-	-	91K0
B1.3. Tufărişuri de *Spiraea crenata*	-	-	40C0*

Categorii şi subcategorii de păduri şi complexe	Grupuri de tipuri de pădure (denumire)	Tipuri de pădure	Coduri de habitate cf. EU 27
B. PĂDURI ŞI TUFĂRIŞURI RARE, RELICTARE, AMENINŢATE SAU PERICLITATE			
B.2. Ecosisteme forestiere relictare (şi rare sau periclitate)			
B2.1. Păduri de *Larix decidua* ssp. *carpatica*. de mare altitudine, din masivele: Ceahlău, Ciucaş, Bucegi şi Căpăţânii	**341, 342**	3411, 3421	9420
B2.2. Păduri de *Larix decidua* subsp. *carpatica* de joasă altitudine pe grohotişuri calcaroase la Vidolm (Valea Arieşului)	-	-	-
B2.3. Păduri de *Fagus sylvatica*, *F. taurica* şi *Doronicum orientale* din Nordul Dobrogei	**421**	4211	91X0*
B2.4. Păduri şi rarişti de *Pinus nigra* subsp. *banatica* din Banat şi Oltenia	**321**, 331	3211, 3212, 3311	9530*
B2.5. Păduri cu *Corylus colurna* din Banat şi Oltenia	**021**	0212	40A0*
B2.6. Păduri şi rarişti de *Quercus*pubescens cu *Paeonia peregrina*.	**711**	7112	91AA
B2.7. Păduri de *Quercus petraea* cu *Carex humilis* din Ţara Bârsei	**513**	5132	9170
B2.8. Păduri şi rarişti de *Quercus pubescens* cu *Carex humilis* din Transilvania	**821**	8211	91H0*
B2.9. Păduri şi rarişti de *Pinus sylvestris* cu *Vaccinium myrtillus* şi/sau *Calluna vulgaris*	**312**	3121	
B2.10. Păduri de *Pinus sylvestris* şi *Sesleria rigida* pe calcare	**313**	3133	91Q0
B2.11. Păduri de *Pinus sylvestris* cu *Daphne blagayana*	**313**	3131	91Q0

Categorii și subcategorii de păduri și complexe	Grupuri de tipuri de pădure (denumire)	Tipuri de pădure	Coduri de habitate cf. EU 27
B. PĂDURI ŞI TUFĂRIŞURI RARE, RELICTARE, AMENINȚATE SAU PERICLITATE			
B.2. Ecosisteme forestiere relictare (şi rare sau periclitate)			
B2.12. Păduri de *Quercus petraea, Q. frainetto, Q. pedunculiflora* şi *Q. pubescens* din Dobrogea **(C)**	842	8423	91AA
B2.13. Şleauri cu *Quercus robur* (local *Q. petraea*), *Tilia tometosa, Carpinus betulus,Fraxinus angustifolia şi Ruscus aculeatus* de la Comana**(C)**	**622**	6223	91Z0
B2.14. Păduri de *Quercus petraea*, *Q. robur*, cu *Carpinus orientalis* din Nordul Moldovei.	**516**	5161	91I0*
B2.15. Păduri şi rarişti de *Juglans regia* din Oltenia şi Banat	-	-	-
B2.16. Păduri de *Quercus frainetto* pe calcare din Nordul Dobrogei	**722**	7225	91AA
B2.17. Păduri de *Quercus frainetto* din Sudul Moldovei	**722**	7222	91Y0
B2.18. Tufărişuri de *Syringa josikaea* din Transilvania	-	-	40A0*
B2.19. Tufărişuri de *Syringa vulgaris* din Oltenia	-	-	40C0*
B.3. Păduri şi tufărişuri periclitate antropic			
B3.1. Păduri de baltă de*Alnus glutinosa* cu rogozuri (inclusiv pădurile de hasmac din insulele Letea şi Caraorman)	**971**	9713	91E0*
B3.2. Păduri galerii de *Alnus glutinosa* de pe malurile râurilor din regiunea de deal	**972, 991**	9721, 9722, 9911	91E0*
B3.3. Păduri de *Alnus incana* de pe râurile de munte	**981, 982, 983**	9811, 9821, 9831	91E0*

Categorii şi subcategorii de păduri şi complexe	Grupuri de tipuri de pădure (denumire)	Tipuri de pădure	Coduri de habitate cf. EU 27
B. PĂDURI ŞI TUFĂRIŞURI RARE, RELICTARE, AMENINŢATE SAU PERICLITATE			
B.3. Păduri şi tufărişuri periclitate antropic			
B3.4. Păduri de *Fraxinus angustifolia* şi *F. pallisae* din luncile râurilor	**043**	0431,0432	91F0
B3.5. Păduri galerii de *Populus nigra* de pe malurile râurilor din regiunea de dealuri	**921**	9211	92A0
B3.6. Păduri de *Populus nigra* şi *Ulmus effusa* pe insulele din lunca Dunării	**921**	9212, 9213, 9214	92A0
B3.7. Păduri de *Salix alba*, *Salix fragilis*(uneori cu *Populus alba*) cu *Leucojum aestivum*	**951, 961**	9511, 9517, 9611, 9613	92A0
B3.8. Păduri de *Fraxinus excelsior*, *Acer pseudoplatanus* şi *Ulmus glabra* cu *Lunaria rediviva* din văi înguste, umede de munte **(C)**	**031**	0311	9180*
C. ECOSISTEME FORESTIERE NATURALE CU O MARE COMPLEXITATE COMPOZIŢIONALĂ ŞI STRUCTURALĂ.			
Aici se includ toate ecosistemele din categoriile anterioare notate cu „**(C)**”			
D. ECOSISTEME FORESTIERE CU CARACTER PRIMAR			
Ecosisteme forestiere, rarişti de arbori şi tufărişuri cu caracter primar (potrivit definiţiilor din Anexa 3)	**Nu este aplicabil**	**Nu este aplicabil**	**Nu este aplicabil**

ATENŢIE! Tipurile de pădure sau tipurile de habitate Natura 2000 corespondente fiecărui ecosistem nu garantează prezenţa acestuia. Acestea ajută la o filtrare primară în vederea identificării VRC 3. În teren (sau prin utilizarea altor surse bibliografice pe lângă amenajamentele silvice) se va verifica dacă ecosistemul respectiv este într-adevăr reprezentativ (i.e. este conform descrierii din această anexă, adică are compoziţia ca şi în titulatură).

Anexa 5.

Ecosisteme importante pentru conservarea diversităţii biologice

Categorii şi subcategorii de păduri şi complexe	Grupuri de tipuri de pădure (denumire)	Tipuri de pădure	Coduri de habitate cf. EU 27
Păduri formate din ecosisteme forestiere specifice la nivel regional			
E1.1. Păduri de şleau cu *Quercus robur*, *Tilia cordata*, *Carpinus betulus*, *Fraxinus excelsior* din Nordul Moldovei **(C)**	621	6211, 6212, 6213, 6215	91Y0
E1.2. Păduri de şleau cu *Quercus petraea*, *Q. robur*, *Tilia tomentosa*, *Carpinus betulus*, *Fraxinus excelsior* (cu sau fără *Fagus sylvatica*) din Podişul Moldovei **(C)**	531, 532	5311, 5312, 5313, 5314, 5321, 5322, 5323, 5324	91Y0
E1.3. Păduri de şleau cu *Quercus petraea*, *Tilia tomentosa*, *Carpinus betulus*, *Fraxinus excelsior* din Nordul Dobrogei**(C)**	532	5323, 5324	91Y0
E1.4. Păduri de *Quercus cerris* (şi local *Q. petraea*), *Carpinus orientalis*, *Fraxinus ornus* (şi local *Tilia tomentosa*) din Sudul Dobrogei.	753	7531	91M0
E1.5. Păduri de şleau cu *Quercus petraea*, *Tilia tomentosa*, *Carpinus orientalis*, *Fraxinus excelsior*, *F. coriariifolia* şi *Nectaroscordumsiculum* subsp. *bulgaricum* din Nordul Dobrogei**(C)**	533	5331, 5332, 5333	91Y0
E1.6. Păduri de şleau cu *Quercus petraea*, *Tilia platyphyllos*, *Carpinus orientalis* şi *Galanthus plicatus* din Nordul Dobrogei**(C)**	533	5333	91Y0
E1.7. Păduri de *Quercus petraea*, *Carpinus orientalis*, *Fraxinus ornus* (cu sau fără *Cotinus coggygria*) din Nordul Dobrogei	516	5161, 5162, 5163, 5165	91Y0

Categorii şi subcategorii de păduri şi complexe	Grupuri de tipuri de pădure (denumire)	Tipuri de pădure	Coduri de habitate cf. EU 27
Păduri formate din ecosisteme forestiere specifice la nivel regional			
E1.8. Păduri de *Quercus pubescens*, *Carpinus orientalis*, *Fraxinus ornus* (cu sau fără *Tilia tomentosa*) şi *Paeonia peregrina* din Nordul Dobrogei	821	8213	91AA
E1.9. Păduri de şleau cu *Quercus robur*, *Tilia tomentosa*, *Carpinus betulus*, *Fraxinus angustifolia* din Muntenia **(C)**	622	6221, 6222, 6223, 6224	91Y0
E1.10. Păduri de *Quercus robur* şi/sau *Q. petraea* şi *Carex praecox* din Muntenia	614	6141, 6142, 6143	91Y0
E1.11. Păduri de *Quercus petraea* şi *Helleborus odorus* din Oltenia şi Banat	-	-	91L0
E1.12. Păduri de *Fagus sylvatica* şi *Helleborus odorus* din Oltenia şi Banat	-	-	91K0
E1.13. Păduri de şleau cu *Quercus petraea*, *Q. cerris*, *Tilia tomentosa*, *Carpinus betulus* (cu sau fără *Quercus frainetto* şi *Fagus sylvatica*) din Banat şi Crişana **(C)**	751	7511	91M0
E1.14. Păduri de *Quercus petraea*, *Q. cerris* (cu sau fără *Quercus frainetto*) din Banat şi Crişana (uneori în Oltenia)	741	7411	91M0
E1.15. Păduri de *Quercus robur* şi *Carex brizoides* din Crişana	615	6151, 6152, 6153, 6154	9160
E1.16. Făgete şi făgeto-brădete cu *Leucojum*sp. din Maramureş	411	4111, 4116	91V0
E1.17. Păduri de *Fagus sylvatica* cu *Hepatica transsilvanica* din Transilvania	411	4111, 4114	91V0
E1.18. Păduri de *Quercus petraea*, *Q. robur*, *Acer tataricum* din Transilvania	541	5411, 5412	91Y0

Categorii şi subcategorii de păduri şi complexe	Grupuri de tipuri de pădure (denumire)	Tipuri de pădure	Coduri de habitate cf. EU 27
Păduri formate din ecosisteme forestiere specifice la nivel regional			
E1.19. Complexe de păduri şi rarişti de *Quercus robur* şi vegetaţie ierboasă psamofilăpe nisipurile din nord-vestul ţării **(C)**	**616**	6163	9190/2340* pentru ochiurile de vegetaţie ierboasă
E1.20. Complexe de păduri şi rarişti de *Quercus pedunculiflora* şi vegetaţie psamofilă pe nisipurile din sudul ţării	**811**	8113	91I0
E1.21. Păduri de *Fagus sylvatica* cu *Vaccinium* myrtillus şi/sau *Calluna vulgaris* din regiunea de dealuri	**424**	4242	9110
E1.22. Păduri de *Quercus petraea* cu *Vacciniummyrtillus* şi/sau *Callunavulgaris*	**515**	5153	91I0
E1.23. Păduri şi rarişti de *Quercus petraea* cu *Festucacinerea*	-	-	91I0
E1.24. Păduri de *Quercus robur* cu *Narcissus poeticus* subsp. *radiiflorus*	**614**	6141, 6142, 6143	9160
E1.25. Păduri de *Quercus cerris* cu *Narcissus poeticus* subsp. *radiiflorus*	**711**	7112	-
E1.26. Păduri de *Castanea sativa* din Maramureş şi Oltenia	-	-	9260
E1.27. Păduri de *Quercus petraea, Q. robur, Q. cerris şi Q. frainetto* din Banat şi Crişana **(C)**	**743**	7431	91M0
E1.28. Păduri de *Fagus sylvatica* cu *Phyllitis scolopendrium* pe versanţi abrupţi umezi	-	-	91V0

Categorii şi subcategorii de păduri şi complexe	Grupuri de tipuri de pădure (denumire)	Tipuri de pădure	Coduri de habitate cf. EU 27
Păduri formate din ecosisteme forestiere specifice la nivel regional			
E1.29. Păduri de *Quercus robur, Fraxinus angustifolia* şi *Ulmus* sp. de pe terasele înalte ale râurilor de câmpie **(C)**	**632, 633**	6321, 6322, 6323, 6324, 6325, 6331, 6332	91F0
E1.30. Tufărişuri de *Tamarix ramosissima* în luncile din Sud-Estul Munteniei	-	-	92D0
Complexe de ecosisteme forestiere, rarişti de arbori şi stâncării şi/sau grohotişuri şi pe soluri rendzinice superficiale			
E2.1. Complexe de păduri, rarişti de arbori, tufărişuri şi ecosisteme ierboase de stâncării şi/sau grohotişuri calcaroase	-	-	40A0,40C0
E2.2. Complexe de păduri, rarişti de arbori, tufărişuri şi ecosisteme ierboase de stâncării şi/sau grohotişuri silicioase	-	-	40A0,40C0
E2.3. Complexe de păduri, rarişti de arbori, tufărişuri şi ecosisteme ierboase pe soluri rendzinice superficiale	-	-	-

Anexa 6.

Încadrarea vegetaţiei forestiere în grupe, subgrupe şi categorii funcţionale (preluată după Ministerul Silviculturii – 1986 cu comentarii şi note din Stăncioiu *et al.* 2008)

Grupa 1 – Păduri cu funcţii speciale de protecţie	
Subgrupa 1.1.	***Păduri cu funcţii de protecţie a apelor***
1.1. a	Păduri situate în perimetrele de protecţie a izvoarelor, zăcămintelor şi surselor de apă minerală, potabilă şi industrială, aflate în exploatare sau aprobate, delimitate pe baza studiilor de specialitate. (tip funcţional II[42])
1.1. b	Păduri de pe versanţii direcţi ai lacurilor de acumulare existente sau aprobate, şi ai lacurilor naturale. (tip funcţional III)
1.1. c	Păduri de pe versanţii râurilor şi pâraielor din zonele montană şi colinară, care alimentează lacurile de acumulare existente sau a căror amenajare a fost aprobată, situate la distanţa de 15 km până la 30 km în amonte de limita acumulării în funcţie de volumul lacului şi suprafaţa sa, de transportul de aluviuni şi de torenţialitatea bazinului. (tip funcţional IV)
1.1. d	Păduri din Lunca şi Delta Dunării (ostroave şi maluri fără zona dig-mal) precum şi benzile de pădure de-a lungul râurilor neîndiguite. (tip funcţional IV)
1.1. e	Păduri situate în albia majoră a râurilor şi cele cu rol de protecţie a malurilor cursurilor de apă, inclusiv a celor din zona de munte. (tip funcţional III)
1.1. f	Păduri situate în zona dig-mal din lunca Dunării şi în luncile râurilor interioare. (tip funcţional IV)
1.1. g	Păduri din bazinele torenţiale sau cu transport excesiv de aluviuni, determinate prin studii hidrologice, de amenajare a pădurilor sau de amenajare a bazinelor hidrografice. (tip funcţional III)
1.1. h	Păduri de protecţie a izvoarelor care constituie surse de alimentare cu apă a păstrăvăriilor şi pădurile situate pe versanţii direcţi ai păstrăvăriilor. (tip funcţional II)
1.1. i	Jnepenişurile din jurul golurilor alpine. (tip funcţional II)

[42]Tipul funcţional este constituit prin gruparea categoriilor funcţionale cu grad similar de intensitate a funcţiilor atribuite arboretelor componente (MAPPM 2000-5). O sinteză a acestora este prezentată în Anexa 2.

Grupa 1 – Păduri cu funcţii speciale de protecţie	
Subgrupa 1.2.	***Păduri cu funcţii de protecţie a terenurilor şi solurilor***
1.2. a	Păduri situate pe: stâncării, grohotişuri, terenuri cu eroziune în adâncime, terenuri cu înclinare mai mare de 40 grade, substrate de fliş cu înclinare mai mare de 35 grade sau nisipuri şi pietrişuri cu înclinare mai mare de 30 grade, precum şi pădurile de pe terenurile cu eroziune evidentă. (tip funcţional II)[43]
1.2. b	Păduri constituite din parcele întregi, limitrofe drumurilor publice şi căilor ferate normale, în zone cu relief accidentat (i.e. situate pe terenuri cu înclinare mai mare de 25 grade şi cu pericol de eroziune şi alunecare). (tip funcţional II)
1.2. c	Păduri din jurul golurilor alpine, cu lăţimi de 100 – 300 m, în funcţie de înclinarea şi natura terenului, precum şi de starea pădurilor respective. (tip funcţional II)
1.2. d	Păduri din jurul construcţiilor hidrotehnice şi industriale pe o rază minimă de 50 m şi o rază maximă care se determină în funcţie de pericolul de eroziune şi alunecare a terenului. (tip funcţional II)
1.2. e	Plantaţii forestiere executate pe terenuri degradate. (tip funcţional II)
1.2. f	Păduri situate în zonele de formare a avalanşelor şi pe culoarele acestora. (tip funcţional II)
1.2. g	Păduri situate pe nisipuri mobile. (tip funcţional III)
1.2. h	Păduri situate pe terenuri alunecătoare. (tip funcţional II)
1.2. i	Păduri situate pe terenuri înmlăştinate. (tip funcţional II)
1.2. j	Benzi de pădure din jurul minelor la suprafaţă şi carierelor, pe o lăţime de 100 – 300 m, în raport cu pericolul de eroziune. (tip funcţional II)
1.2. k	Păduri situate în zonele de carst. (tip funcţional IV)
1.2. l	Păduri situate pe substraturi litologice foarte vulnerabile la eroziuni şi alunecări, cu înclinare cuprinsă până la limitele indicate la categoria 1.2.a. (tip funcţional IV)

[43]Conform Normelor tehnice pentru alegerea şi aplicarea tratamentelor(Ministerul Silviculturii, 1988), în această categorie sunt încadrate terenuri cu înclinare mai mare de 35 grade (30 grade pentru cele pe substrate de fliş, nisipuri şi pietrişuri).

Grupa 1 – Păduri cu funcţii speciale de protecţie	
Subgrupa 1.3.	***Păduri cu funcţii de protecţie contra factorilor climatici şi industriali dăunători***
1.3. a	Păduri de stepă, cele de la limita dintre stepă şi silvostepă, cu excepţia zăvoaielor şi pădurilor de luncă. (tip funcţional III)
1.3. b	Păduri situate în vecinătatea Mării Negre şi a lacurilor litorale, pe o distanţă de 15 km. (tip funcţional II)
1.3. c	Păduri de stejari din zonele de câmpie, supuse regimului de conservare. (tip funcţional II)
1.3. d	Benzi de pădure (constituite dintr-un rând de parcele) situate în jurul bazinelor de retenţie, a iazurilor şi eleşteelor. (tip funcţional II)
1.3. e	Perdelele de protecţie a terenurilor agricole, căilor de comunicaţie, obiectivelor industriale şi a localităţilor. (tip funcţional II)
1.3. f	Păduri situate la mare altitudine în condiţii foarte grele de regenerare (găuri de ger, staţiuni cu vânturi reci). (tip funcţional II)
1.3. g	Trupuri de pădure dispersate, cu suprafaţa sub 100 ha, situate în zona de câmpie. (tip funcţional III)
1.3. h	Păduri situate în zone cu atmosfera poluată, în raport cu distanţa până la care se resimte efectul noxelor industriale determinate prin studii de specialitate cu referire la zonele puternic şi mediu vătămate. (tip funcţional II)
1.3. i	Păduri situate în zone cu atmosfera poluată, în raport cu distanţa până la care se resimte efectul noxelor industriale determinate prin studii de specialitate cu referire la zona slab vătămată. (tip funcţional III)
1.3. j	Benzi de pădure din vecinătatea depozitelor de steril, cenuşă şi alte reziduuri, pe o rază de 2 km, în raport cu pericolul pe care aceste depozite îl prezintă pentru mediul înconjurător. (tip funcţional II)
1.3. k	Lizierele situate de-a lungul trupurilor de pădure din zonele de câmpie şi coline joase, pe o lăţime de până la 20 m. (tip funcţional II)

Grupa 1 – Păduri cu funcţii speciale de protecţie		
Subgrupa 1.4.	***Păduri cu funcţii de recreare***	
1.4. a	Păduri-parc şi alte păduri de recreere, de intensitate funcţională foarte ridicată. (tip funcţional II)	
1.4. b	Păduri din jurul municipiului Bucureşti, al celorlalte municipii, oraşelor şi comunelor, precum şi pădurile situate în perimetrul construibil al acestora, care se delimitează ţinându-se seama de următoarele criterii (tip funcţional III):	
Categorii de localităţi	Pădure de recreere la 1.000 locuitori, ha	Lăţimea maximă[44] a zonei circulare a pădurilor de agrement, km
• Municipiul Bucureşti	30	50
• Celelalte municipii şi oraşe şi comune:		
– cu peste 100 mii locuitori	20	40
– între 20 – 100 mii locuitori	17	25
– sub 10 mii locuitori	15	15
1.4. c	Păduri din jurul staţiunilor balneoclimaterice şi climaterice şi al sanatoriilor, stabilite prin studii de specialitate, de intensitate funcţională foarte ridicată. (tip funcţional II)	
1.4. d	Păduri din jurul staţiunilor balneoclimaterice şi climaterice şi al sanatoriilor, stabilite prin studii de specialitate, de intensitate medie şi ridicată. (tip funcţional III)	
1.4. e	Păduri de interes peisagistic din jurul monumentelor de cultură – arheologice, de arhitectură, istorice şi de artă plastică – stabilite potrivit legii, delimitate pe o rază de până la un kilometru, în raport cu importanţa obiectivului de cultură. (tip funcţional II)	
1.4. f	Benzile de pădure din jurul hotelurilor, motelurilor, cabanelor turistice, campingurilor, pe o rază maximă de un kilometru şi cu o suprafaţă de până la 50 ha, în raport cu importanţa obiectivului. (tip funcţional II)	

[44]Lăţimea zonei circulare a pădurilor de recreare se stabileşte de la limita perimetrului construibil al localităţii. Dacă suprafaţa pădurilor situate în cadrul lăţimii maxime este mai mare decât cea necesară, se stabilesc ca păduri de recreere cele mai corespunzătoare acestui scop. În calcul se ia în considerare şi suprafaţa pădurilor-parc.

Grupa 1 – Păduri cu funcţii speciale de protecţie	
Subgrupa 1.4.	***Păduri cu funcţii de recreare***
1.4. g	Păduri din jurul întreprinderilor agricole de stat şi staţiunilor de mecanizarea agriculturii, situate pe o rază de un kilometru şi în suprafaţă maximă de 50 ha, în situaţiile în care îndeplinesc şi funcţii speciale de agrement[45]. (tip funcţional II)
1.4. h	Păduri situate la o distanţă de până la 2 km faţă de comunele din regiunea de câmpie şi coline joase, în suprafaţă de până la 50 ha. (tip funcţional IV)
1.4. i	Benzile de pădure constituite din parcele întregi, situate de-a lungul căilor de comunicaţie de interes turistic deosebit, prevăzute în amenajamentele silvice, precum şi cele care se vor stabili prin studii speciale[46]. (tip funcţional II)
1.4. j	Păduri destinate conservării şi dezvoltării intensive a vânatului şi recreerii prin vânătoare. (tip funcţional IV)
1.4. k	Păduri care protejează obiective speciale. (tip funcţional II)
Subgrupa 1.5.	***Păduri de interes ştiinţific şi de ocrotire a genofondului şi ecofondului forestier***
1.5. a[47]	Parcuri naţionale care cuprind suprafeţe de teren şi de ape (din fondul forestier) ce păstrează nemodificat cadrul natural cu flora şi fauna sa, destinate conservării ecofondului şi genofondului forestier, cercetării ştiinţifice, recreeri şi turismului, constituite potrivit Legii privind protecţia mediului înconjurător. (tip funcţional I)
1.5. b[48]	Parcuri naturale care cuprind suprafeţe de teren din fondul forestier în care se urmăreşte menţinerea peisajului natural existent şi a folosinţelor actuale cu posibilităţi de restrângere a acestor folosinţe în viitor, constituite potrivit Legii privind protecţia mediului înconjurător. (tip funcţional III)
1.5. c	Rezervaţii naturale ce cuprind suprafeţe de teren şi de ape (din fondul forestier), de întinderi variate, destinate conservării unor medii de viaţă, a genofondului şi ecofondului forestier, constituite potrivit Legii privind protecţia mediului înconjurător. (tip funcţional I)

[45]În prezent această categorie nu mai este de actualitate.

[46]Arboretele situate de-a lungul celorlalte căi de comunicaţie de interes turistic se vor menţine în aceeaşi categorie funcţională, încadrându-se în tipul funcţional IV.

[47]În această categorie se încadrează doar pădurile din zonele de protecţie strictă şi cele de protecţie integrală din arii protejate.

[48]În această categorie nu sunt incluse zonele deprotecţie strictă şi cele de protecţie integrală din parcurile naturale (tip funcţional I). Pădurile din astfel de zone pot fi incluse în alte categorii (e.g. 1.5.c, 1.5.e), în funcţie de obiectivul urmărit.

Grupa 1 – Păduri cu funcţii speciale de protecţie	
Subgrupa 1.5.	***Păduri de interes ştiinţific şi de ocrotire a genofondului şi ecofondului forestier***
1.5. d	Rezervaţii ştiinţifice ce includ suprafeţe de teren şi de ape (din fondul forestier) de întinderi variate, destinate cercetărilor ştiinţifice de specialitate şi conservării fondului genetic autohton constituite potrivit Legii privind protecţia mediului înconjurător. (tip funcţional I)
1.5. e	Rezervaţii peisagistice în care sunt cuprinse asociaţii forestiere sau forme de relief de mare valoare estetică (din fondul forestier) prin a căror conservare se urmăreşte integritatea frumuseţilor naturii, constituite potrivit Legii privind protecţia mediului înconjurător. (tip funcţional I)
1.5. f	Monumente ale naturii, reprezentând asociaţii sau specii de plante şi animale pe cale de dispariţie, arbori seculari, fenomene geologice unice, precum şi locuri fosilifere din fondul forestier, constituite potrivit Legii privind protecţia mediului înconjurător. (tip funcţional I)
1.5. g	Păduri în care sunt amplasate suprafeţe experimentale pentru cercetări forestiere de durată (neconstituite în rezervaţii ştiinţifice). (tip funcţional II)
1.5. h[49]	Păduri stabilite ca rezervaţii pentru producerea de seminţe forestiere şi conservarea genofondului forestier, neincluse în rezervaţii constituite (categoriile a – f). (tip funcţional II)
1.5. i	Păduri destinate ocrotirii unor specii rare din fauna indigenă (cocoşi de munte, capră neagră, urşi ş. a.) sau colonizată (mufloni, capră ibex etc.). (tip funcţional II)
1.5. j	Pădurile seculare de valoare deosebită, precum şi porţiunile de pădure cu specii forestiere rare (tisă, zâmbru, castan comestibil, alun turcesc, liliac ş.a.). (tip funcţional II)
1.5. k	Parcuri dendrologice şi arboretum-uri. (tip funcţional II)
1.5. l	Pădurile constituite în zone de protecţie (zone tampon) ale rezervaţiilor din parcurile naţionale precum şi ale altor rezervaţii. (tip funcţional III)
Grupa a 2 a – Vegetaţia forestieră cu funcţii de producţie şi protecţie	
2.0. a	Păduri destinate să producă, în principal, arbori foarte groşi şi de calitate superioară, pentru obţinerea de furnire estetice şi tehnice, precum şi lemn de rezonanţă şi claviatură. (tip funcţional V)
2.0. b	Păduri destinate să producă, în principal, arbori groşi şi foarte groşi, de calitate superioară pentru cherestea. (tip funcţional VI)
2.0. c	Păduri destinate să producă, în principal, arbori mijlocii şi subţiri, pentru celuloză, construcţii şi alte utilizări. (tip funcţional VI)

[49]Această funcţie se poate atribui şi arboretelor încadrate deja în categoriile 1.5. a – 1.5.f.

Anexa 7.

Tipuri funcţionale (preluate după Normele tehnice silvice, vol.5, Ministerul Silviculturii, 1986)

Tipul I (T I)	**Păduri cu funcţii speciale pentru ocrotirea naturii, pentru care prin lege este interzisă orice fel de exploatare de lemn sau de alte produse, fără aprobarea organului competent prevăzut în lege.**
Tipul II (T II)	**Păduri cu funcţii speciale de protecţie situate în staţiuni cu condiţii grele sub raport ecologic, precum şi arborete în care nu este posibilă sau admisă recoltarea de masă lemnoasă, impunându-se numai lucrări speciale de conservare.**
Tipul III (T III)	**Păduri cu funcţii speciale de protecţie pentru care nu se admit de regulă decât tratamente intensive – grădinărit, cvasigrădinărit.**
Tipul IV (T IV)	**Păduri cu funcţii speciale de protecţie pentru care sunt admise, pe lângă grădinărit şi cvasigrădinărit şi alte tratamente cu impunerea unor restricţii speciale de aplicare**
Tipul V (T V)	**Păduri cu funcţii de producţie şi protecţie destinate producţiei de lemn de calitate superioară, în care sunt admise tratamente adecvate ţelurilor urmărite: grădinărit, cvasigrădinărit, tăieri progresive.**
Tipul VI (T VI)	**Păduri cu funcţii de producţie şi protecţie în care se poate aplica întreaga gamă a tratamentelor prevăzute în prezentele norme potrivit condiţiilor ecologice, social-economice şi tehnico-organizatorice.**

BIBLIOGRAFIE

CANDREA B., LAYAR G., TUDORAN G., STANCIOIU T., 2009 - Habitate forestiere de importanţă comunitară incluse în proiectul LIFE05 NAT/RO/000176: *„Habitate prioritare alpine, subalpine şi forestiere din România*". Monitorizarea stării de conservare, Edit. Universităţii „Transilvania" din Brasov, p. 76.

CIOCARLAN. V., Edit. Ceres, Bucureşti, 2000, 1138 p. "*Flora Ilustrată a României. Pteridophyta et Spermatophyta*", Ed. a II-a revizutiă şi adăugită

COLDEA Gh., SÂRBU I., CRISTEA V., SÂRBU ANCA, NEGREAN G., OPREA Ad., CRISTUREAN I. & POPESCU Gh. 2003. *Ghid pentru identificarea importantelor arii de protecţie şi conservare a plantelor din România*. Edit. Alo, 113 pp. (ISBN 973-86364-0-x).

BIRIS I.A. şi VEEN *P., editori, 2005 - PIN-MATRA/2001/018 – „Inventory and strategy for sustainable management and protection of virgin forests in Romania)*

DANCIU M., D., D. GUREAN, A. INDREICA, 258 p.*Plante vasculare periclitate, vulnerabile şi rare din pădurile României. 2007.* Edit. Tehnică Silvică, Bucureşti,

DIHORU GH., NEGREAN G.. 2009. *„Cartea roşie a plantelor vasculare din România"*, Academia Română – Institutul de Biologie Bucureşti. Editura Academiei Române, Bucureşti, 630 p.

DJUMBERG H., STENMARK P., VOLLBRECHT G. 2004. *„IKEA's contribution to sustainable forest management. Ecological Bulletins*" 51: 93-99.

DONIŢĂ N. & GAFTA D. 1992. Nouvelle typologie forestiere ecosystemique pour les forests de Roumanie. *Docum. Phytosoc.*, N. S., **14**: 97-113.

DONIŢĂ. Muzeul Brukenthal. *Stud. Comunic., Şt. Nat.*, **25**: 5-119.

DONIŢĂ N., POPESCU A., PAUCĂ-COMĂNESCU M., MIHĂILESCU S. &BIRIŞ I. A. 2005. *Habitatele din România*. Edit. Tehnică Silvică, 500 pp. (ISBN 973-96001-4-X).

DONIȚĂ N., POPESCU A., PAUCĂ-COMĂNESCU M., MIHĂILESCU S. &BIRIȘ I. A. 2006. *Modificări conform amendamentelor propuse de România și Bulgaria la Directiva Habitate (92/43/EEC)*. Edit. Tehnică Silvică, 95 pp. (ISBN 973-96001-4-X).

FORMAN R.T.T. 1995. „*Land mosaics*". Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom, 632 p.

FSC-STD-01-001 „Principiile și Criteriile FSC"

GAFTA D. &MOUNTFORD J. O. (coord.). 2008. *Manual de interpretare a habitatelor Natura 2000 din România*. Cluj-Napoca: Editura Risoprint, 101 pp. (ISBN 978-973-751-697-8).

GIURGIU, V. 1988. „*Amenajarea pădurilor cu funcții multiple*", Editura Ceres, București, 289 p.

JENNINGS S., NUSSBAUM R., JUDD N., EVANS, T. 2003. „*The High Conservation Value Forest Toolkit*", 1st edition, Part I: Introduction. ProForest, Oxford, UK. 21 p.

KORPEL Š, 1995. „*Die Urwälder der Westkarpaten. Gustav Fischer Verlag*". Stutgart-Jena-New York

LEAHU, I. 2001. „*Amenajarea Pădurilor*". Editura Didactică și Pedagogică, București, 616 p.

MINISTERUL APELOR, PADURILOR și PROTECTIEI MEDIULUI, 2000 – 5. „*Norme tehnice pentru amenajarea pădurilor*", 163 p.

MINISTERUL SILVICULTURII, 1986 b. „*Norme tehnice pentru amenajarea pădurilor*", București, 198 p.

OLTEAN M., G. NEGREAN, A. POPESCU, Gh. DIHORU, V. SANDA, S. MIHAILESCU 1994 „ *Lista roșie a plantelor superioare din România*" (Studii, Sinteze, Documentații de Ecologie, Academia Română – Institutul de Biologie, nr.1 / 1994.)

OPREA A. 2005. „*Lista critică a plantelor vasculare din România*". Iași: Edit. Univ. „Alexandru Ioan Cuza" (ISBN 973-703-112-1), Iași, 668 pp.

PAȘCOVSCHI S. & LEANDRU V. 1958. „*Tipuri de pădure din Republica Populară Română*".Edit. Agro-Silvică de Stat, 458 pp.

PAUCĂ-COMĂNESCU M., NEGREAN G., PASPALEVA M., TÂLPEANU M., DONIȚĂ N., BÂNDIU C. & ONETE M. 2000-2001, Pădurea Fântânele (Comana) - arie de conservare a biodiversității native a pădurilor și zonelor umede din Câmpia Română. *Ocr. nat. med. înconj.* **44-45**: 15-27.

POPESCU A., SANDA V., 1998, „*Conspectul florei cormofitelor spontane din Romania*". *Acta Bot. Horti Bucurest.*: 3-336.

V. SANDA A. POPESCU M. I. DOLTU N.1983. „*Caracterizarea ecologică și fitocenologică a speciilor spontane din flora României*".

SÂRBU A., SÂRBU I., OPREA Ad., NEGREAN G., CRISTEA V., COLDEA Gh., CRISTUREAN I., POPESCU Gh., OROIAN S.,TĂNASE C.,BARTÓK K., GAFTA D., ANASTASIU P., CRIȘAN Fl., COSTACHE I., GOIA I., MARUȘCA Th., OȚEL V., SĂMĂRGHIȚAN M., HENȚEA S., PASCALE G., RĂDUȚOIU D., BAZ Ad., BORUZ V., PUȘCAS M., HIRIȚIU M. & FRINK J. 2007. *„Arii speciale pentru protecția și conservarea plantelor în România"*. București, Edit. Victor B. Victor, 396 pp. (ISBN 978-973-88181-0-1).

STANCIOIU P. T., LAZAR G., TUDORAN GH. M, CANDREA B., BOZGA ȘT. B., PREDOIU GH., ȘOFLETEA N. 2008. *„Habitate forestiere de interes comunitar incluse în proiectul LIFE05NAT/RO/000176": „Habitate prioritare alpine, subalpine și forestiere din România*" Măsuri de gospodărire. Editura Universității Transilvania din Brașov, p. 184

TIMOTHY SYNNOT et al., 2011. „*FSC Guidelines for High Conservation Values and Principle"* 9, 96p.

TUTIN T., „*Flora Europaea"* (vol. 1-5), 1964-1980,Cambridge University Press, Cambridge: United Kingdom

*WWF–DCP 2005. „*Ghid practic pentru identificarea Pădurilor cu Valoare Ridicată de Conservare – cooperare între WWF și IKEA pentru proiecte în domeniul forestier*". World Wide Fund for Nature, Danube – Carpathian Programme.

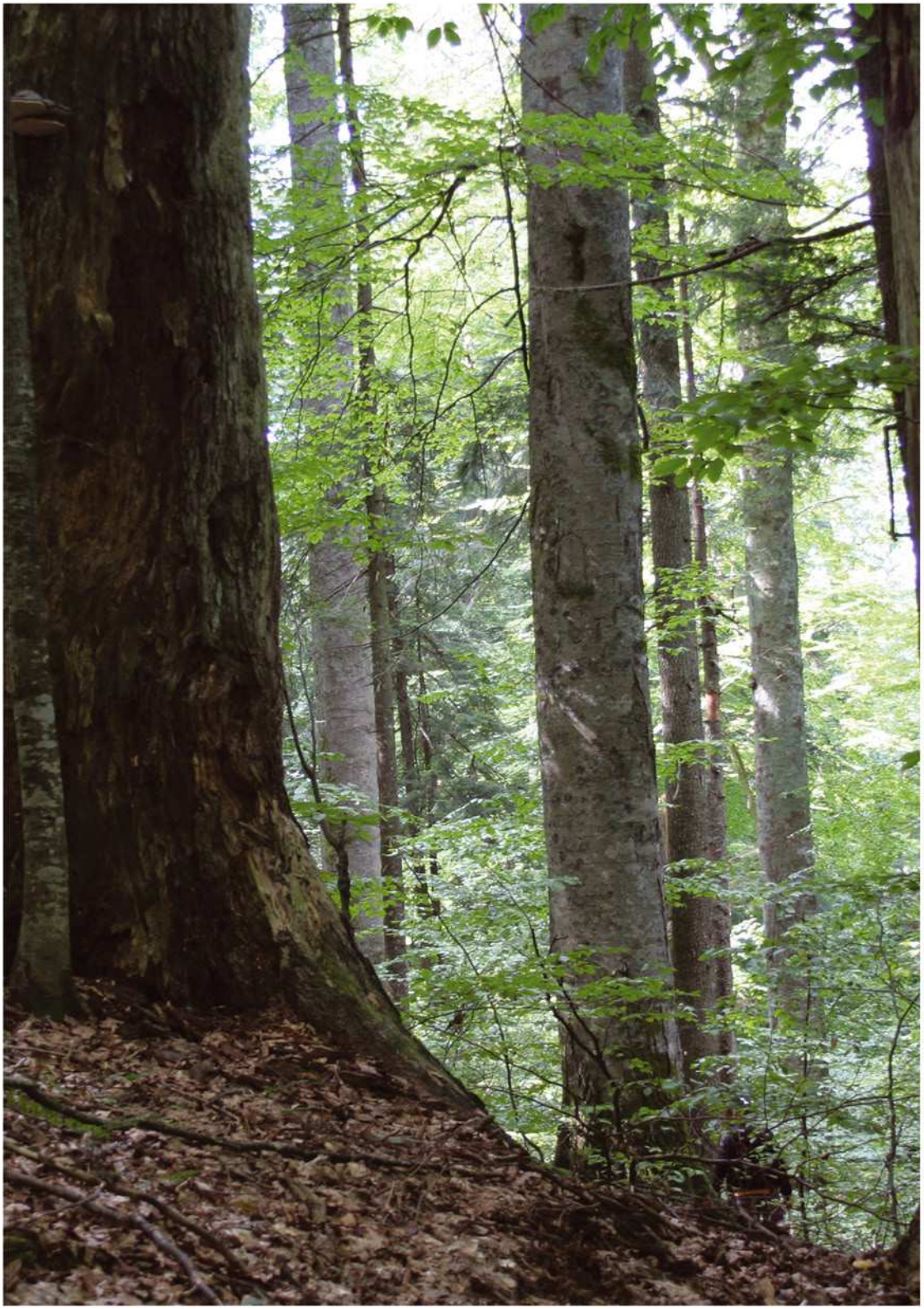

© Radu Grigore Vlad/WWF-România

Pădurile virgine din România - parte a patrimoniului natural, național și European

Administrarea pădurilor

FSC
100% RECICLATĂ

PROCES PARTICIPATIV

Implicarea factorilor interesaţi e o condiţie fundamentală în procesul de identificare şi gestionare a PVRC.

CERTIFICAREA PĂDURILOR

Conceptul PVRC e menţionat pentru prima dată în standardul pentru management forestier FSC (Forest Stewardship Council).

GESTIONARE RESPONSABILĂ

Păstrarea Valorilor Ridicate de Conservare e unul din primii paşi în gestionarea responsabilă a pădurilor.

PVRC

Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare

WWF

De ce existăm

Pentru a stopa degradarea mediului înconjurător şi pentru a construi un viitor în care oamenii trăiesc în armonie cu natura.

www.wwf.ro
www.facebook.com/WWFRomania

WWF-România
Str. Ioan Vodă Caragea nr. 26 A, sector 1, Bucureşti, România
Tel: 021 317 49 96
Fax: 021 317 49 97
email: office@wwfdcp.ro
© 1986 simbolul Panda WWF – World Wide Fund for Nature
® „WWF" este marcă înregistrată a WWF.

ISBN 978-606-8484-08-2

WWF • GHID PRACTIC PENTRU IDENTIFICAREA ŞI MANAGEMENTUL PĂDURILOR CU VALOARE RIDICATĂ DE CONSERVARE

RO WWW.WWF.RO

© WWF - 2013